98-as újság

II. RÁKÓCZI FERENC KÖNYVTÁR MISKOLC

SASSY CSABA SZATIRIKUS RIPORTLAPJA

1. szám.

Miskolcz, 1918 November 29.

Hétről hétre.
Szatirikus beszámoló a hét eseményeiről.

A forradalmi Miskolcz vezéralakjai.
Cikksorozat.

Hartig min. tan levele a keresztfiához.

Windischgrätz hercega „Magyaros" hőse.
Egy kitüntetés története.

Vasutasok dala a „Jóléti" ről.

Hol a boldogság mostanában?
Könnyen jött pénzek.

Szervezkednek az udvari királyi tanácsosok és a Ferencz József-rend lovagjai.
Miskolczi tréfa

Hős vasutasok.
A miskolczi üzletvezetőségi kerület hősei a cseh megszállás alatt.

Lakodalmas falvak.
6—700 esküvő egy hét alatt Borsodban

Egy szám ára 60 fillér.

HÉTRŐL-HÉTRE.

Miskolcz, november 28.

— Csókolom a kezét, asszonyom. Megbocsát, úgy-e, hogy a nagyságost elhagytam, de a kormány, úgyis eltörli a cimeket és a rangokat. No meg ez a megszólitás rövidebb és éppen azért több melegséggel, több közvetlenséggel lehet kiejteni. Tehát: asszonyom! Hol volt? Hol járt? Több mint egy hónapja nem láttam.

— Spanyol után vagyok.

— Spanyol után, de francia előtt...

— Szemtelen. Én a betegséget gondoltam, nem a megszálló csapatokat. Ugy bizony, kedves barátom. Olyan lázam volt, hogy majd belepusztultam.

— Rettenetes. Bár a szép asszonyoknak jól áll az arcukhoz a magas láz — ha egészségesek. De betegen lázasnak lenni, az nagyon kellemetlen lehet, asszonyom. Mit szól hozzá? Mi minden történt itt amióta nem találkoztunk?! A király elmaradt tőlünk és itt a köztársaság. Szereti a köztársaságot, asszonyom?

— Hogyne. Mindig szerettem azt a *társaságot,* amelyik közbe jön... Amelyik közben szokott előfordulni... A közé. Ezek a legjobb társaságok.

— No és a forradalom első napjait sem látta?

— Feküdtem akkor.

— Örökké sajnálhatja, asszonyom. Micsoda lelkesedés, ujjongás, az örömek micsoda féktelen tobzódása volt. A 10 es honvédek leszedték a sapkarózsájukat és azután csak a szélrózsát nézték... Annak aztán minden irányában elszéledtek. — Szentpáli vörös szalagot tüzött föl. Rimóczy meg a kalapja köré is vörös pántlikát kötött. Koller rögtön fáklyás zenét akart rendezni. Frank pedig az első öt percben meg akarta alakitani a radikális pártot. El is határozta, hogy ő lesz az elnök, Rosenberg Márton az alelnök, Barta Jenő a titkár és Koller: a párt zöme. És csakugyan, mindig együtt láthatta az ember őket, az egységes pártot. A vörös szin jegyében zajlottak le az első napok, asszonyom. Reisinger meg Groszmann Zsiga csak nézték, hogy mi lesz ebből? Mi lesz a világból, ha mindenki szocialista lesz? — kérdezte Groszmann. — Akkor a Világ is szociáldemokrata lap lesz, — felelte rá Koller, a forradalom anyakönyvvezetője.

— Miért anyakönyvvezetője?!

— Mert ő járt mindenüvé, hogy eleskesse az embereket. Az ő kezébe tették le az esküt a legtöbben. — Később még az iskolaszolga sem merte tanár urnak szólitani, csak „Tanácsos urnak". „Koller nemzeti tanácsos urnak!" Hja! Ilyen a forradalom, asszonyom!

— Nagyon sajnálom, hogy mindezt nem láthattam, nem élvezhettem. Beszéljen róla, kedves barátom, minél többet.

— Szociálista lett a vasut is, asszonyom. Sőt még Vidats is belépett a szociáldemokrata pártba és kijeleztette, hogy ő érzésében mindig szociálista volt. Ő már a tavaszi vá-

lasztáskor is egy *lakatosra* szavazott, akinek ki is jelentette, hogy ő az egyenlőség hive. Különben róla jut eszembe, hogy a nyugdijazását kérte.

— Hát Csorbával mi van?

— Most nagyon büszke, mióta megtudta, hogy ő az a „Csorba" amelyiket az üzletvezetőség kiköszörült. Azért olyan éles nyelvü ez az ember, mert egy kiköszörült Csorba. Ma nagyon boldog volt Balogh Bertalannal együtt. 15 vágómarhát vettek a Jólétinek 2 koronájával és 200 disznót holnap vesznek át. Ha még nincs is disznója a Jólétinek az uj vezetőséggel, de egész bizonyos, hogy disznója lesz. 200 disznója lesz. Eddig csak *bárány* és örökösen csak *bárány* volt a Jólétiben, de most már lesz minden.

— Hát a vármegye kormánybiztosa ki lesz? Igaz, hogy Patay?

— Még nem lehet tudni, asszonyom. A Patay kombináció különben igen megijesztette a miskolcziakat. Amikor a kormánybiztosságáról szó esett, valaki azt táviratozta Miskolczra, hogy: *Patay* jön! De mivel Patayt franciául Paté-nak ejtik ki és mert éppen akkor volt szó róla, hogy Pathé francia tábornok jön Magyarországra, a távirdász kisasszony felcserélte a neveket és ugy táviratozta meg Miskolczra: hogy: Borsodba Paté jön! Nosza, lett itt megrökönyödés, hogy egy francia tábornokot kapnak kormánybiztosnak. Beszélték aztán a Deák Gyula jelöltségét is. Később kisült, hogy neki nincs eszibe, csak Keszibe. De Tisza-Keszinek meg nem lesz külön kormánybiztosa.

— Hát a csehekkel mi van már?

— Elvették Nagyszombatot, asszonyom. Oda a feltámadás.

— Miért?

— Mert a feltámadás mindig *Nagyszombaton* van és ha nincs nagyszombat, nincs feltámadás sem. Északon a csehek, délről a szerbek, keletről a románok. Ha igy haladnak a dolgok, asszonyom, nem marad meg Magyarországból más, csak a Kiskónság, a Nagykónság, a Jaszság, meg a Csallóköz. Még a hitközség is elszakad tőlünk.

— Hogy-hogy?

— A miskolczi spanyol-zsidó hitközség, a szefárdok az önrendelkezés elvére hivatkozva, kiváltak a miskolczi izr. hitközségből. Halmos Géza egész oda van, mióta hirét vette a legujabb *spanyol-veszedelemnek*. Hanem magának, asszonyom, gratulálok! Meg van az uj választói törvény. Most már maga is választó és választható. De azért én merem ajánlani magának, asszonyom, hogy még a politikában is sokkal nagyobb sikerei lesznek, ha továbbra is csak *választható* marad és nem *választó*.

— Köszönöm! kedves barátom, de egyben bántó is, hogy olyan kevésre tart, mint feministát, mint a női jogok harcosát. Hát a László-Zala ügygyel mi van? Mondja már, ez igen érdekel.

— Tudja, asszonyom, ebben a kérdésben nehéz igazságot tenni. Lászlót bántja, hogy évek óta mindig másünnen hoznak elébe főnököt, mikor ő is itt van. Zala meg jól érzi magát Miskolczon. Sokkal job-

ban, mint Trencsénben érezné magát. No de majd csak elintézik azt is valahogy.

— Hát a leszereléshez mit szól asszonyom?

— Semmit. Nem érdekel. A férfiakat csak felszerelve szeretem látni. Az a férfias-állapot. A leszerelés az én szememben egyértelmű az unottsággal, az erőtlenséggel, az enervál tsággal. Higyje el, hogy sokkal hóditóbb megjelenés egy leszerelt tisztnél egy felszerelt nemzetőr. — Maga nem nemzetőr?

— Nem vagyok, asszonyom. De a maga őrzését szivesen elvállalnám, ha a szükség ugy hozná magával.

— Na-na! Engem még csak megőrizhetne valahogy, de hogy őrizné meg a hidegvérét?! Maga 28-as! Azt hiszi, hogy engem is 28-ra lehet venni. Majd meglátom, kiszedi-e az emberek veséjét.

— Meg lesz vele elégedve, asszonyom. Higyje el, rövidesen olcsóbb lesz Miskolczon a vesepecsenye. De tovább nem untatom. Csókolom a kezét, asszonyom!

— Viszontlátásra, kedves barátom!

Aiglon.

10-es honvédek

gyertek vissza!

Minden meg van bocsátva!

LACI bácsi.

A forradalmi Miskolcz alakjai.

1.

Reisinger Ferenc.

Miskolcz, 1918 nov. 28.

Egy hónappal azelőtt... És ma... Micsoda két állomása az emberi léleknek, az észnek és a lázadozó érzéseknek ez a két dátum. Időben csak egy hónap, de eseményekben, történésekben: egy egész világ.

Mint az orkán támadt fel a forradalom éjszakája, elseperte a régi konvenciókat, a régi megalkuvó, önző, stréber, embervérben gázoló politikai világot... Egy éjszaka és reggelre kelve ránk virradt a köztársasági — Magyarország.

A forradalom decentralizálta az országot. Ugyszólván minden nagy vidéki városban megismétlődtek a budapesti események — kicsiben. De itt is a lelkeknek ugyanaz a határtalan elszántsága, az elkeseredéstől tulfűtött érzéseknek ugyanaz a magával ragadó ereje, fanatikus embereknek szent meggyőződése és apostoli hite kellett hozzá, hogy talán ugyanabban az órában összeérezve, összedobbanva, megváltoztassa a világrendet... Felforgassa a régi korszakot és odadobja a vezérek életét az eshetőségek, a bizonytalanságok sodrának.

A forradalmi Miskolcz vezető férfiait, fergeteg szárnyán magukkal sodort zászlóbontói nekünk kell, a mi kötelességünk megörökíteni, az esemé-

nyekkel együtt. A sort pedig nem kezdhetjük mással, mint Reisinger Ferenccel, aki a Miskolczi Nemzeti Tanácsnak Szentpáli István dr. polgármester mellett társelnöke.

Ez a szikár, sápadt arcu, rengeteg határozottságot és energiát kifejező arcu munkásember volt a forradalmi Miskolcz lelke. A Reggeli Hirlap szerkesztőségében — mint bujdosó kurucok lombhullató erdők mélyén — hétszámra ott várta, ott figyelte, ott leste minden éjjel az események fejlődését. Tudta, érezte, hogy eljön az ő ideje. Mindennap türelmetlenebb aggodalommal várta a pillanatot, amely csatasorba szólitja a forradalom fanatikusait. Az alkotás robot-asztala mellé, vagy a barrikádokra. Egyikre éppen annyi kockázattal, mint a másikra.

És amikor megszületett a forradalom... És amikor Miskolcz polgármestere a meghatottság legőszintébb könnyeivel csatlakozott az uj zászló mellé. Reisinger Ferenc elkezdett dolgozni.. Éjjel-nappal. Három éjszakát átvirrasztva. Gyürötten, fáradtan, letörten... A vállán karabély volt. Először a város nyugalmát akarta biztositottnak látni. Azután a nemzetőrség szervezéséhez fogott. Reggeltől napestig dolgozott. És most itt áll előttem. Még mindig fáradtan, egyszerüen, póz nélkül, szerényen.... Csak az arca pirul bele a gondolatba — mert neki azt még elképzelni is rettenetes, hogy magáról beszéljen.

Pedig ez az életrajz nem mindennapi. A forradalmi idők embereinek élete folyása ez, akiket a munkaasztal mellől, munkássorból, közlegényi rangból ragadnak ki az események, a sors, hogy átadják nekik azt a zászlót, amelyet hivatottságuknál fogva a felelősség rettenetes sulyával kell hordozniok, diadalra vinniök.

*

Szinte vallatásszerü érdeklődéssel kellett kiszedni belőle élete körülményeit.

Ott pedig, ahol a működéséről esett szó, ott idegenek, de a pártnak vezető tagjait kérni fel, hogy ezeket a részleteket is megtudjam.

Reisinger Ferenc még aranylag fiatalember. 38 éves. A hevesmegyei Pusztahidvégen született, a szatmári püspökség birtokán levő tanyán. De már egy éves korában Borsodba Mezőnyárádra hozták szülei, akik a Majthényi Józsa-féle birtokra költöztek át. Reisinger tehát tulajdonképen borsodi. Az elemi iskoláit Egerben végezte. Majd Miskolczra jött a kath. gimnáziumba. Itt végezte az első osztályt — kétszer. Mert megismételte. Nyakas, akaratos, önfejü gyerek volt. Emiatt kellett az iskoláit is elhagynia. Előbb füszerkereskedő tanuló lett Albert Edénél és Jaulusz Gábornál, de sehogy sem tudott belenyugodni a kora reggeltől késő estig tartó folytonos elfoglaltságba. Más ipari pályát választott. Asztalos inas lett Mezőkövesden Jacsó Pálnál. Itt is szabadult fel. És vándorutra kelt. Dolgozott Gyöngyösön, Szegeden, Budapesten, Orosházán, Kassán, Poprádfelkán, Rozsnyón, Diósgyőrben Székesfehérvárott, végül hazajött — Miskolczra.

És amerre ment, mindenütt fiatalos lelkesedéssel szegődött a szociáldemokrata-párt hirdetőinek sorába. Székesfehérvárról a Bánffy-korszakban kényszerutlevéllel kellett eljönnie a kikiáltott „szocialista agitátornak" Pedig még akkor nem volt 20 éves. Kassán: jegyzője lett a famunkás csoportnak.

Vándorutja közben hazament pihenni Mezőnyárádra, ahol felcsapott asztalos és szijgyártó mesternek. Harmadfélév után azonban ismét otthagyta a falusi életet és Miskolczra jött.

Most aztán intenzivebben kezdett pártügyekkel foglalkozni. 1904-ben lett először pártvezetőségi tag Miskolczon.

Azóta megszakitás nélkül az. Pártelnök ezelőtt tiz évvel lett és azóta szakadatlanul intézi a párt ügyeit. 1912-ben pedig, amikor a miskolczi szociáldemokrata párt megindította heti lapját, ennek a szerkesztésével is őt bizták meg.

1908-ban a Munkásbiztosító Pénztár számtisztjévé választották, majd később statisztikai tisztté léptették elő. Közben kitört a világháboru. 22 hónapig teljesitett harctéri szolgálatot. Mindig az első vonalban. Maid hazakerült. A Munkásbiztosító Pénztárt ez év májusában hagyta ott. Átjött a városhoz, ahol megszervezte a hatósági munkaközvetitő hivatalt, melynek elnöke lett.

Mint a párt elnöke, szervezőképességének számtalan esetben adta fényes bizonyitékát. Mikor 1914. év elején a miskolczi husipari munkások nem tudtak megegyezni a munkaadókkal, hogy a husipari munkások számára megélhetést, foglalkozást szerezzen, megalapitotta a miskolczi husipari szövetkezetet. Három mészárszékkel és egy villanyerőre berendezett kolbászgyárral indult meg az üzem, melyet a háboru alatt a hatóság vett át és ez képezi ma a hatósági husipari üzemet.

Az ő nevéhez, az ő tevékenységéhez füződik az apró, kis külvárosi közökben eldugott szakszervezeti helyiségeknek a központban való tömöritése is. Erre a célra kibérelte a Rákóczi-utcai Polgáregylet helyiségeit. Billiárd asztalokkal, szinpaddal, zongorával rendezte be az uj helyiségeket saját erkölcsi hitelére és megmutatta, hogy a szétszórtan fejlődésképtelen kis csoportok egy helyre tömöritve, mint ipari kulturális központok is életképesekké, virágzóakká lettek.

*

Kora fiatalságától mindig harcos tagja volt a szociáldemokrata pártnak. Akkor is, amikor még jóformán front életet kellett élnie a pártnak, hogy eszméi diadaláért harcolhasson. Nem ugy, mint most, amikor igy végezi be hozzá irott üdvözlő levelét testvérbátyja, az egerszalóki r. kath. kántortanitó:

— Éljen a szocialista népköztársaság!...

... Pedig azelőtt soha életében nem volt szociáldemokrata érzésü ember még tévedésből sem — a kántor ur.

Pipere- és gyógyszappanok
nagy választékban kaphatók
Forgács illatszertárában
Széchenyi utca 62

Hartig min. tan. levele a keresztfiához.

Budapest, nov. 26

Kedves Fiacskám,

nem igy gondoltam, óh! nem igy! Gratuláló levelet készültem irni Neked, de a végzet közbeszólt. Garami bácsi elrontotta a játékodat. Tudod, ugy történt a dolog, hogy amikor jött és elviharzott ez a csuf forradalom, Szterényi bácsi elment és Garami bácsi jött helyébe. Ő azután azt mondta, hogy az átmeneti idő alatt elintézésre váró aktákat intézzék el az osztályfőnökök. Mert ő azokért nem vállalja a felelősséget.

Kapóra jött nekem ez az ügy. Szterényi bácsi kint felejtette az érdekedben hozzá irott levelet. Nekem meg csak ez kellett. Mindjárt abban a minutában elintéztem, alá is irtam .. És csak akkor vettem észre, hogy novemberi dátumot irógépeltek bele. Kiradiroztattam — láthattad is az eredeti leiraton — és október 29-ét irattam bele.

Olyan boldog voltam, mikor a hivatalos lapban megjelent a dolog! No! mondtam odahaza, a fiunak jó Mikulása lesz!

Annál kinosabban érintett, mikor Józsika feljött és kérte a Garami bácsit, hogy adja vissza a báboru háját, amit már én Neked szántam. Szerencsével járt. Visszakapta. Sőt Még én rám haragudtak meg a pajtásaid és az esztergomi fiuk; most valamennyi pajtásukat felszólitották, hogy kérjék a Garami bácsitól, hogy küldjön el engem is, a Szánthó Albert bácsit is Ezenfelül pedig ne hallgasson soha a Hollán Sándor bácsira se.

Rettenetes ez a forradalom!

Vigasztalódj, kedves fiacskám és ha Józsika játszik a báburuhájával, azért se nézz oda. Hadd lássa, hogy Neked nem is kellene. Még ha adná se.

Itt már tél van. Nálatok is olyan hideg van? Vigyázz, ha kimégy! Törüld meg jól a fejed, nehogy keresztvizes legyen és influenzát kapjál miatta.

Sokszor csókol
SÁNDOR
keresztapuka.

VALÓDI TEA
COGNAC
LIKŐRÖK
BERZY LÁSZLÓ
FŰSZERÜZLETÉBEN
MISKOLCZ, KIRÁLY-U. 7.

Windischgraetz herceg a „Magyaros" hőse.

Miskolcz, november 28.

Windischgraetz Lajos lecsúszott. Végkép lecsúszott. Pedig még hónapokkal ezelőtt is olyan fent járt a szerencsecsillaga, hogy tulajdonképen őt tartották kormányelnöknek, nem Wekerlét.

Sárospatak ura ma jól járt ezzel a háborúval. Neki találták ki a háborút, mely minden álmát, titkos céljait, legelrejtettebb gondolatait is valóra váltotta.

A fokozott közgazdasági tevékenységet hajszoló hercegből, az egyiptomi khedive barátjából a trón bizalmasa, a király barátja — és rossz szelleme lett.

Van azonban a herceg szereplésének miskolczi vonatkozása is. És minket most főképen ez érdekel.

1916 szeptemberében, mikor a román betörés megtörtént, Windischgraetz Lajos herceg csapatot toborzott. Budapesten és Nagyváradon folyt a sereggyüjtés. Székely, nem székely, mindegy volt. Csak jőjjön.

Gyönyörü szép ősz volt. A levegőben ökörnyál és hazafias jelszavak úsztak. A 16 17—18 éves legénykék szive megdobbant és pár hét alatt fegyverben állott a „Tigris-zászlóalj", melynek zászlószentelésén maga Hazay Samu miniszter volt lent Nagyváradon, ahol a „tigrisek" káderja volt.

December első napjaiban jöttek ki a „székely tigrisek' a román frontra. Mikulásnak jött Windischgraetz herceg pont december hatodikán.

A hadseregparancsnokság a gyimesi és a békási szorosok között álló miskolczi 10. honvéd gyalogezredhez osztotta be a „rettenthetetlen székely tigriseket", akiknek minden századparancsnoka csupa gróf meg báró volt.

Szegény fiatal tigrisek! 36 fokos hideg járt ekkor a Hosszuhavason. Hófuvás .. úttalan utak... fenyő és farkas mindenütt .. Szegény fiatal gyerekek őszi lelkesedése hamar a fagypontra sülyedt. Kezük-lábuk fagyott le napról napra. Elkeseredtek. Napirenden volt köztük az öncsonkitás, csakhogy elkerülhessenek erről a hózivataros, téli front ról. Összeestek, meggémberedtek... A mi harcedzett, viharálló borsodi bakáink ekkor keresztelték el őket „székely stigliceknek", „székely tig risek" helyett. De mert az igazságot mindennél előbbvalónak tartjuk, el kell ösmernünk, hogy maga a herceg — no meg Vén Zoltán hadnagy is — a december 6 tól 23-ig terjedő két hét alatt bravúrosan viselkedtek. A herceg — mint zászlóaljparancsnok — napról-napra mindenféle vállalkozásokba belement és igazán nem féltette az életét a veszedelemtől.

Aztán jött a koronázás .. A herceg elment és nem jött vissza, csak március 7 én este.

A 10 esek ekkor már a Magyaros hegy alján voltak. A tigriseket pedig a 9-ik honvéd gyalogezredhez osztották be. Annak a harmadik zászlóalját képezték. A másnapi magyarosi támadásban azonban nem vettek részt, mert abban — épp ugy mint a 16. ezrednél — csak a 10-esek odakölcsönzött rohamszázadai vettek kockázatos részt az ezredek részéről.

A 16 ik ezrednél *Juhász* Károly főhadnagy — miskolczi munkásbiztositási tisztviselő — 4. százada, a 9 eseknél pedig *Kindl* István főhadnagy 11. százada.

Elvitázhatatlanul a 10-ik ezred fegyverténye volt a magyarosi diadal.

És mégis... Mult-telt az idő. Windischgraetz herceg közélelmezési miniszter lett — és megkapta 3. oszt vaskorona rendet, a vitézségi érem szallagján a kardokkal — a Magyaros bevételéért, melyet ő — aki előző este érkezett a hadtestparancsnoksághoz Csikszentmártonba — az ütközet napján a hadtestparancsnokság figyelőjéből, X kilométerről nézett — végig 15-szörösen nagyitó tűzérségi messzelátón, *Csanády* Frigyes gyalogsági tábornok, hadtestparancsnokkal együtt.

Az igazság pedig az, hogy sem

ő, sem csapatai nem voltak részesei a Magyaros bevételének.

De ez nem szolgált akadályul arra, hogy kitüntetésekor a fővárosi lapok ne úgy kommentálják a herceg kitüntetését, hogy azt a nagyszerü herceg, mint a Magyaros hőse kapta.

— Ahogy ő bevette azt a Magyarost!?...

Valódi lószőr CIPŐFŰZŐ párja 1 korona Radványinál.

Vasutasok dala a Jóléti-ről.

Miskolcz, november 28.

Ahol nem volt soha semmi,
Ahol tönkre kellett menni,
Ahol nem volt se liszt, se zsir,
Ahol a tag zokogva sir . . .
De ahol volt húsz „személyzet"
— Munkásságukat nem érzed —
Hol tej helyett kaptál hó-lét . . .
Ez a Jólét . . . Ez a Jólét . . .

Ha zöldségnek volt szezonja,
Náluk üres volt a konyha;
Kukoricát sose látott,
Krumplira csak szájat tátott . . .
Még szerencse! Hejh! szerencse!
Hogy mégis volt egy kis lencse;
Habár azt mi meg nem ettük,
Hanem az ujságba tettük.

Van már disznó, van már marha,
Tele a vasutas marka;
Lesz már husa, lesz már zsirja,
Testhezálló gyepes sirja.
Kávé, köles, jön már sorba,
Hozza Balogh, hozza Csorba.
Liszt helyett már nem kapsz górét
Ez a Jólét . . . ez a Jólét . . .

Bámulatosan olcsó
KOTTÁK
FODOR ZOLTÁN
könyvkereskedésében kaphatók
Minden példány
60 fillér.

Hol a boldogság mostanában . .

*

Könnyen jött milliók.

Miskolcz, november 28.

De sok tenni valója, kötelessége, dolga lesz az uj rendszernek, amig uj alapokra fekteti az Uj Magyarországot. Reformálni, reformálni, átszervezni mindent, de sietősen, mert egy gerenda nincs ép, nincs egészséges a régi Magyarország korhadt favázában.

Csak egy közel fekvő példát hozunk fel erre. A miskolczi adózásokat. Amiket az 1916-ik évi jövedelem után vetettek ki tavaly ilyenkor. Azután az 1916-ik év után, mely egyik legbőségesebb aratását hozta meg a hadimilliomosoknak, hadseregszállitóknak.

Azután egy kis névsort is közlünk. Hagy lássa mindenki, hogy kinekkinek mennyi jövedelme volt az 1916. évben. Hagy lássa mindenki, hogy nincs-e itt az ideje a törvényhatósági bizottságok más alapokon, más akaratból történő ujjászervezésének.

Addig pedig figyeljük az idei adókivetéseket. Mert tagadhatatlanul az is érdekes látvány lesz. Kinek — mennyi volt a jövedelme 1917 ben? Amikor — hogy csak egyet emlitsünk — a borspekuláció szédületes magasságokat ért el. Amikor volt olyan miskolczi borkereskedő, aki csak egyetlen tétel eladásánál egy millió 700 ezer koronát nyert... És a többiek hasonlóan, ha nem is ebben az arányban. Figyeljük és tartsuk számon, hogy ez a két milliós jövedelem fel lesz-e tüntetve az uj jövedelmek bevallásánál. És a többi... a mindenki által ösmert és tudott.

Mert az a legkevesebb, amit az állam elvárhat és megkövetelhet a háboru vámszedőitől, a háborus konjunkturák szerencsefiaitól — de meg a törzsgazdagoktól is — hogy legalább a közterhekben, adózásban vegyenek igazságosan részt, szerzett vagyonuk, dus jövedelmeik arányában.

Miskolczi adózók névsora:

Feuerstein Izidor fizetett tavaly 24,018 korona jövedelem után 890 koronát, 83,331 korona vagyon után 38 koronát.

Gencsi Samu fizetett 19,632 korona jövedelem után 695 koronát és 394,876 korona vagyon után 890 koronát.

Hauer Henrik fizetett 10,530 korona jövedelem után 290 koronát, 67,000 korona vagyon után 25 koronát.

Kardos Jenő fizetett 22,600 korona jövedelem után 824 koronát.

Özv. Kubacska Istvánné fizetett 31,243 korona jövedelem után 1130 és 905,306 korona vagyon után 2710 koronát.

Fischer Ignác 33,161 korona jövedelem után 1220 és 790,895 korona vagyon után 1820 koronát.

Gara Miklós 42,330 korona jövedelem után 1720 koronát.

Glatter Ignác 11,514 korona jövedelem után 344 és 280,248 korona vagyon után 610 koronát.

Grosz Dávid 15,939 korona jövedelem után 490 és 65,400 korona vagyon után 50 koronát.

Kupferstein Dániel 40,493 korona jövedelem után 1720 koronát és 293,000 korona vagyon után 490 koronát.

Neumann Adolf 29,539 korona jövedelem után 1247 és 617,369 korona vagyon után 1130 koronát.

Pap Kázmér 36,169 korona jövedelem után 1420 és 354,350 korona vagyon után 285 koronát.

Dr. Sztroiny Jenő 5060 korona

jövedelem után 153 és 83,000 korona vagyon után 84 koronát.

Tarnay Gyula 19,626 korona jövedelem után 729 koronát és 105,850 korona vagyon után 80 koronát.

Weisz Adolf 10,172 korona jövedelem után 299 és 132,000 korona vagyon után 72 koronát.

Gerhardt Jenő 50,120 korona jövedelem után 2120 és 80,000 kor. vagyon után 34 koronát.

Koós Samu 14,687 korona jövedelem után 557 és 223,100 korona vagyon után 342 koronát.

Lichtenstein László 44,813 korona jövedelem után 1959 és 747,981 korona vagyon után 1815 koronát.

Soós József 52,215 korona jövedelem után 2720 és 253,000 kor. vagyon után 188 koronát.

Rácz Kornél 17,140 korona jövedelem után 570 és 122,000 kor. vagyon után 102 koronát.

Tannenbaum Sándor 25,260 kor. jövedelem után 890 koronát.

Weiszlovits Samu 57,078 korona jövedelem után 2520 és 459,500 korona vagyon után 650 koronát.

Gottfried Adolf 35,163 korona jövedelem után 1320 és 325,800 korona vagyon után 265 koronát.

Gottfried Bertalan 34,387 korona jövedelem után 1320 és 303,200 korona vagyon után 245 koronát

Dr. Halmos Géza 10,954 korona jövedelem után 316 és 174,150 korona vagyon után 212 koronát.

Groszmann Dávid 21,518 korona jövedelem után 730 és 306,000 korona vagyon után 330 koronát.

Dr. Rácz György 38,768 korona jövedelem után 1520 és 822,520 korona vagyon után 2310 koronát.

Rosenberg Gyula 197,533 korona jövedelem után 10,000 és 1,412,500 korona vagyon után 1560 koronát.

Schrecker S. Lipót 105,151 kor. jövedelem után 5220 és 851,899 korona vagyon után 2390 koronát.

Ungár Mór 77,000 korona jövedelem után 3520 és 856,837 korona vagyon után 1720 koronát.

Warga Jakab 23,777 korona jövedelem után 810 és 413,319 kor. vagyon után 650 koronát.

Weidlich Pál 73,837 korona jövedelem után 3320 és 645,783 kor. vagyon után 720 koronát

Pollák Lajos 35,224 korona jövedelem után 1320 és 248,156 kor. vagyon után 188 koronát.

Weltmann Lipót 72,510 korona, jövedelem után 3320 és 740,865 korona vagyon után 1120 koronát.

Wilhelm Herman 27,564 korona jövedelem után 970 és 213,623 kor. vagyon után 158 koronát.

A közlemények átvételét csak a forrás megnevezésével engedi meg a szerkesztőség.

Szervezkednek

az udvari tanácsosok, a királyi tanácsosok és a Ferenc József-rend lovagjai.

Miskolcz, nov. 28.

A forradalom kitörése óta egy ujfajta láz lépett fel szórványosan és öltött máris országos méreteket. A szervezkedési láz. Azok az osztályok és egyesek, akik eddig nem látták szükségét soha annak, hogy érdekeik védelmére szervezetbe tömörüljenek, most sietős nekilendüléssel, minden áron való akarással, rohanó igyekezettel, száz, meg százféle elnevezésü szükebb és tágabb keretek közé tömörülnek. Mindenki szervezkedik a társadalomban. Mindenki a másiktól várja, hogy ez védje meg majd őt mindenféle elkövetkező és elkövetkezhető eshetőségekkel szemben.

Munkatársunknak egy szigoruan bizalmas jellegü szervezkedésről sikerült most tudomást szereznie. Az udvari tanácsosok, királyi tanácsosok és Ferenc József rendi lovagok szervezkedéséről, akik a napokban a Király-malom egyik külön szobájában tartották alakuló közgyülésüket.

A legujabb alakulásról szóló tudósitásunk a következő:

A gyülésen megjelentek — Ferenc József kabátban, összes rendjeleikkel — a következők: edelényi Koós Samu udvari tanácsos, kir. tanácsos, a Ferenc József rend tiszti keresztjének tulajdonosa, mezőkövesdi Tarnay Gyula udvari tanácsos, a Lipót-rend lovagja, Rácz György udvari tanácsos, homrogdi Lichtenstein László udvari tanácsos, kir. tanácsos, Allender Henrik udvari tanácsos, Hidvégi Benő, Pfliegler J. Ferenc, Singer Henrik, Biber Gyula és Porcs János kir. tanácsosok, Szabó Ármin, Pfliegler Imre, Szvetlik Mátyás, Bajay Amand, Pfliegler Bertalan, héthársi Neumann Adolf, Fodor Jenő és Vidats János a Ferenc József-rend lovagjai.

A gyülés tanácskozásainak eredményeként határozati javaslatilag kimondták, hogy:

1. Tiltakoznak a rangok és cimek eltörlése ellen.

2. Tiltakoznak Habsburg Józsefnek az ellen az intézkedése ellen, hogy magát „uram", feleségét pedig „asszonyom"-nak szólittatia.

3. Tiltakoznak a Bőrközpont ama rendelkezése ellen, melylyel a kutyabőrök rekvirálását elrendelte a lovasitott nemzetőrség nadrágjainak lovaglófoltjaira való felhasználás végett.

4. Tiltakoznak a nemzeti tanácsos, katonatanácsos és munkástanácsos cimek életbeléptetése ellen azért, mert ezeket a tanácsosságokat ők nem szerezhetik meg.

5. Követelik a **méltóságos** és **nagyságos polgártárs** megszólitás törvénybe iktatását

6. Végül elhatározták, hogy feliratilag üdvözlik Könyves Jenőt, a „harisnyakirályt", a képeslap királyt", Szathmáry Király Pál és Király Károly nyug. polgári iskolai igazgatót, a Weidlich-udvart, a Vas-udvart és a Luther-udvart.

*

Gyülés után társas ebédre maradtak együtt a „Kitüntetettek szabad szervezetének" tagjai. A banketten mindvégig feszteln jókedv uralkodott. A jelen voltak a **cigánykirály** — Palócz Kálmán — muzsikája mellett sirva vigadtak a késő délutáni órákig. Sikerült megtudni, hogy Kálmán — külön megrendelésre — a következő nótákat huzta:

Koós Samunak:

— Udvarom, udvarom, szép kerek udvarom.

Tarnaynak:

Nem vagyok már, aki voltam:
Hét falu legénye . . .

Dr. Rácz Györgynek:

Volt, nincs, fene bánja,
Volt, nincs, vigye kánya.

Lichtenstein Lászlónak (ugyis, mint a takarmányközpont vezérigazgatójának):

Széna, szalma, zab-asztag,
Nekem ugyan beborult.

Allendernek:

Ugy elmegyek, meglátjátok,
Soha hirem nem halljátok.

Hidvéginek:

Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak . . .

Pfliegler J. Ferencnek:

Régi világ, jó világ, lakodalom, lakzi...

Singer Henriknek:

Élet, élet, betyár élet . . .

Vidatsnak:

Nagypénteken mossa holló a fiát,
Ez a világ kigyót-békát rám kiált.

Bibernek:

Mondja meg hát ez a világ szemembe:
Kinek mit vétettem az életembe?

Porcs Jánosnak:

Nincs ki huzza, nincs ki járja, más a nóta,
A világ is más azóta, más azóta.

Szvetliknek:

Nem érzed-e ugy, ahogy magam:
Nem jól van ez igy, ahogy ma van.

Pfiegler Imrének:

Iszogatok, dalolgatok . . .

Pfliegler Bertalannak:

Te rongyos élet, toprongyos élet.

Szabó Árminnak:

Gyerünk, tubicám, se kocsink se lovunk.

Bajay Amandnak:

Nem élhet a levegőből az ur jámbor szolgája . . .

Neumann Adolfnak:

Aki az én búmat meg akarná mérni,

Fodor Jenőnek:

Elmennék én tihozzátok egy este,
Ha valaki az ablakon nem lesne,

*

A gyűlés végeztével az egybegyültek a Király-hidon keresztül a Király-utcába vonultak és ott egy óráig tüntető sétát rendeztek.

Katonaságtól hazatérve van szerencsém a m. tisztelt vevőközönséget értesiteni, hogy üzletemet ismét saját magam fogom kezelni. — Ajánlok tisztán kezelt **asztali borokat, cognacot, teát és mindenféle fűszert** a legpontosabb kiszolgálás mellett. Tisztelettel

SOMOGYI KÁROLY
VÁROSHÁZ-TÉR 9. SZÁM.

Hős vasutasok.

— Akik a tót vármegyékben Magyarországot védik. — Akiknek nem szabad elmenekülni. — Életük a cseh megszállás alatt. — A miskolczi üzletvezetőségi kerület hősei.

Miskolcz, november 28.

A Felvidéknek a csehek által történt megszállása közelről érintette a miskolczi üzletvezetőséget is. A cseh csapatok által megszállott Ruttka és Turóczszentmárton a máv. miskolczi üzletvezetőségéhez tartoznak. Miskolczot értesitették a megszállás minden mozzanatáról, minden részletéről. Innen kértek irányitást, támogatást, biztatást.

Winkler Ignácz üzletvezető óránként kapta a jelentéseket mindakét helyről. Ruttkán *Olsavszky* Gyula felügyelő az állomásfőnök, aki a cseh megszállás egész ideje alatt az állomáson maradt. Magatartásával, viselkedésével pedig minden pillanatban az életét kockáztatta. Mikor arra kérték, hogy távolitsa el az állomás magyar felirását, megtagadta. Majd a cseh nemzeti tanácsra akarták kivenni tőle a hüségeskü t. Erre sem volt hajlandó. Ekkor el akarták távolitani az állomásról, de Olsavszky ragaszkodott a helyéhez, el nem mozdult és nyugodt, önuralmát megtartó viselkedésével a megszállás egész ideje alatt intézte a főnöki teendőket.

Turóczszentmártonban még nehezebb volt az állomás személyzetének a helyzete. Ide sokkal több

cseh csapat jött. Hatalmukba keritették az egész várost. De a derék vasutasok mégis a helyükön maradtak az egész idő alatt.

Kaszaniczky István ellenőr, állomásfőnök a megszállás egész ideje alatt állandó összeköttetést tartott fenn a miskolczi üzletvezetőséggel. Amikor a csehek már megszállották az állomást és gyakorolták az ellenőrzést, még akkor s módját tudta ejteni, hogy telefonon adja le jelentéseit a helyzetről a miskolczi ülettvezetőségnek. Pedig Turóczszentmárton igazán veszélyeztetett hely volt ezekben a napokban Egyszer a lakására is belőttek a fönöknek. Később azonban kiderült, hogy nem a csehek. Mikor a cseh csapatok parancsnoka követelte tőle az állomás magyar feliratának eltávolitását, Kaszaniczky táviratozott az üzletvezetőnek, hogy mitevő legyen?

Winkler üzletvezető azonnal telefonált, hogy:

— Ha kényszeritik, engedje meg.

Mást mit tehettek volna? A védekezésre egyáltalán nem volt a felvidék magyarsága berendezkedve. A vonalakat ma is a csehek tartanák megszállva, ha Mackensen csapatainak nem volna szüksége a Ruttka – zsolnai vonalra. De jött a fegyveres német katonaság, elűzte a cseheket és az átvonulás biztositására megszállották a vonalat.

Amig ők ott vannak, szabad a ruttkai vonal, meg van a közvetlen összeköttetés Németországgal. A magyar államvasutak siet is kihasználni ezt az ideig-óráig tartó kedvező állapotot és a lehetőséghez képest szállitják be a porosz szenet az országba. Addig, amig a német átvonulás be nem fejeződik, szabadon lélegzenek fel a ruttkai és turócszentmártoni magyar vasutasok. De mi lesz akkor, azután, ha a németek elmentek? A csehek és a tótok már most is, jóelőre fenyegetőznek hogy:

— Megálljatok! A németek helyett rajtatok állunk bosszut a mai kudarcért.

Erre a bosszuállásra el is készültek a magyar vasutasok. Tudják, hogy csak rosszabbodni fog a helyzet. Egy része — a félénkebb — már el is küldte a családját Gömörbe, Borsodba, ahol éppen hozzátartozóik vannak. És ahol a vasuti anyagoknak olyan fölöslegével rendelkeznek, ami a mindennapi forgalom lebonyolitásához nem okvetlen szükséges, azt is küldik lassankint erre, Miskolcz felé...

Mert ha a németek átvonultak... Jönnek a csehek... Magukra maradnak a vasasutasok és neki állhatnak megint sajátkezüleg rakni, lapátolni a szenet a mozdonyokra, csakhogy elindithassák a vonatokat.

A magyar vasutas ma a Felvidék legbátrabb, legelszántabb magyar exponense, harcosa, hőse. Az államnak velük szemben a legmesszebbmenő méltányosság alapjára kell helyezkedni, hogy leróhassa a háláját, amivel nekik tartozik.

Lakodalmas falvak.

— 6—700 esküvő van Borsodmegyében minden héten. — Megszaporodtak a kihirdetés felmentése iránti kérvények. — Végehossza nincs a dáridónak. —

Miskolcz, nov. 28.

Még mindig tart a frontok hazaözönlése. Még mindig nincs itthon mindenki, aki után a rózsaszinű tábori levelezőlap irása vitte a szerelmes szivekből felfakadó sóhajt... De akik hazajöttek, azok boldogan rázkódnak meg és születnek ujjá... Leverve magukról a harcterek sarát, porát, piszokját... Lefejtve, lefelejtve lelkükről a folytonos halálfélelem szorongó érzését, kinzó bizonytalanságát...Lerázva magukról azt a béklyót, amit vasfegyelemből rakott a gondolatokra a militarizmus és a kötelességérzet...

Ujjongó, tobzódó, felszabadult lelkek ülik a háboru torát mindenfelé. Fenékig élveznek minden gyönyörüséget, szinte mohó élniszeretéssel pótolják helyre mindazt, amit a háboru ötödfél esztendeje alatt elmulasztottak.

A mátkapárok türelmetlen gyorsasággal tartják meg a régen tervezett, régen halasztódó esküvőket. Naponta 8—10 kérvény érkezik a vármegyére, az alispáni hivatalhoz, melyben kihirdetés alóli felment st, dispenzációt kérnek az uj jegyesek, akik a törvényszabta pár hetet is mérhetetlen hosszunak találják a várakozásra.

A diszpenzációt kérő jegyespárok pedig alig tizedrészét teszik azoknak a házasodni akaróknak, akik mégis csak bevárják a kihirdetés idejét. És addig is vőlegény-menyaszszony sorban élik a mátkaság boldog idejét.

Házasodnak mindenfelé. — Még Borsodmegye legistenhátamögöttibb, legeldugottabb falujában, Répáshután — ahol csupa szénégetők laknak — még ott is olyan arányokat öltött a nősülési láz, hogy a hétnek egyik napján csak innen három dispenzációt kérő akta érkezett be a vármegyére.

Sajópetriben a Tóth-familiának öt tagja ült esküvőt az elmult héten. Nyolc—tiz napig állandóan sütöttek-főztek Egy városi háztartás a háboru négy és fél esztendeje alatt a szinét sem látta annyi mindenféle jónak, ami csak ennél az egy falusi családnál elfogyott.

Hetenként öt-hat-hétszázra tehető a megyében kötött házasságok száma.

És ez jó jel. Megnyugtató tünet. Mert a frontok hazatért harcosait, ha házhoz állnak, családi tűzhelyet alapitanak, a családi élet le is köti, le is nyügözi, ugy, hogy egyelőre nekik sem lesz semmi fontosabb, mint a családi tűzhely védelme. Ami egyértelmű az élet- és vagyonbiztonság megszilárditásával. Ez pedig a köztársasági Magyarország jövő boldogságával, megizmosodásával.

Felelős szerkesztő és kiadó: SASSY CSABA
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Miskolcz, Széchenyi-utca 48., II. emelet.
Megjelenik minden pénteken.
A „28 as Ujság“ előfizetési ára: egy évre 32 korona, fél évre 16 korona, negyed évre 8 korona. Egy szám ára 60 fillér

SZINHÁZ.

Péntek: Biboros.

Szombat délután: Ez aztán az asszony. Este: János vitéz.

Vasárnap délután: Gyimesi vadvirág. Este: János vitéz.

December 5-én, pénteken kerül bemutatóra Lehár Ferenc operettje: A pacsirta.

„EMKE"
nagy cabaret
Naponta este 8 órai kezdettel fővárosi művészek és művésznők közreműködésével elsőrendü
nagy cabaret előadás.
Előadás után POCZOK GYULA teljes zenekarával hangversenyez.
Meleg konyha! Figyelmes kiszolgálás!
KLEIN MÓR kávés NÁDASI KÁROLY igazgató

Feltétlen bizalommal
fordulhat a
FELSŐMAGYARORSZÁGI
VILLANYSZERELŐ
és MŰSZAKI VÁLLALAT-hoz
minden e szakmába vágó munkálatokkal.
Szerelési anyagok, izzó lámpák és zseblámpaelemek.
MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 9.
Telefon: 3—79.

Ferenczi B.
könyvkereskedése
MISKOLCZ
legjobb áron vásárol
MIKSZÁTH, JÓKAI, ARANY stb. összes müveit, egyes müveket és egész könyvtárakat.

KISS LAJOS
= CIPŐ- =
ÁRUHÁZA
MISKOLCZ,
SZÉCHENYI-U. 6
TELEFON 719

RUHAFESTÉK
a vevők figyelmébe!
Ne tévesszék össze a FÄRBOLIN és a Färbin ruhafestéket, mert csak a Färbolin ruhafesték a valódi s jóminőségü.
A valódi Färbolint
KOHN HELÉN
ruhafesték nagy- és kiskereskedőnél
Miskolczon, Király-utca 5 kaphatni

Halmos Mór
férfi és női divat-áru, egyenruházati cikkek üzlete
MISKOLCZ
Városháztér 19 sz.

Klein, Ludvig és Szelényi r.-t. könyvnyomdája Miskolcz.

8-as újság

SASSY CSABA SZATIRIKUS RIPORTLAPJA

2. szám.

Miskolcz, 1918
December 6.

A közönséghez!

Hétről – hétre.

Szatirikus beszámoló a hét eseményeiről.

Ahogy Miskolczon adóztak.

A békében. — A háboruban.
Szenzációs cikk a miskolczi adózásokról.

Kinek mit hozott a Mikulás?

Tréfa.

Szerkesztői üzenetek.

Egy szám ára
80 fillér.

A közönséghez!

Lapunk egyes számának árát a mai számtól kezdve 60 fillér helyett 80 fillérben vagyunk kénytelenek megállapitani. A nyomdai iparban ugyanis az eddigi munkaidő helyett a hat órás munkaidőt léptetik életbe, ami jelentékenyen megdrágitja a lapok előállitási költségeit. A „28 as Ujság" pausálét senkitől sem fogad el, senkire másra, mint a közönségre nem támaszkodik s azért, hogy fennmaradását biztositottnak tudja, kénytelen a példányonkénti eladási árat 80 fillérben megállapitani, mint ahogy azt a fővárosi hetilapok már korábban megtették. Hisszük, hogy a közönségnek azt a páratlan érdeklődését és szeretetét, melylyel első számunkat fogadta, lapunk eladási árának kényszerű felemelése nem fogja megváltoztatni. Az előfizetési árak ezután is változatlanul maradnak.

A „28-as Ujság"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

„EMKE"
nagy cabaret
Naponta este 8 órai kezdettel fővárosi művészek és művésznők közreműködésével elsőrendű
nagy cabaret előadás.
Előadás után POCZOK GYULA teljes zenekarával hangversenyez
Meleg konyha! Figyelmes kiszolgálás!
KLEIN MÓR kávés NÁDASI KÁROLY igazgató

HÉTRŐL-HÉTRE.

Miskolcz, dec. 5.

— Csókolom a kezét, asszonyom, nem jön velem egy kicsit tömörülni?

— Hogy érti azt?

— Összeállunk, mellém szegődik, aztán sétálunk egyet.

— Nem bánom. Hát akkor tömörüljünk. Mondja, kedves barátom, mért adta maga a lapjának a 28 as nevet? Sokan kérdezték már tőlem és nem tudtam okát adni. Tulajdonképen mért hivják a miskolcziakat 28 asoknak.

— Hosszu meséje van ennek, asszonyom. Csaknem ötven éves. ikor a Tiszavidéki vasut megindult — a magyar Észak-keleti vasut —, Miskolczon 28 percig álltak a személyvonatok. A kalauz nem is kiáltotta másképen, mint „Miskolcz 28" . . . Ezóta ragadt a 28 as név a miskolcziakon. Ezóta mondják a miskolcziakra mindenütt, hogy 28 asok. Közben, a hetvenes, nyolcvanas években Miskolcz és kapcsolt része: Hejőcsaba lett a magyar zsebmetszővilág kedvenc tartózkodási helye. Ezóta 28-asoknak hivta az ország azokat a link-embereket, akik nem igaz uton járnak, akiknek mindig van egy kis vaj a fejükön és egy-két folt multjukban, akik hébe-

korba szivesen lelépnek az egyenes utról... 28-as ujság az enyém is, mert a kedélyes, a veséző, a humoros részében olyan emberekkel és dolgokkal foglalkozik, melyek valamilyen vonatkozásuknál fogva önként kinálkoznak a veséző toll hegye iránt... Amelyeknél egy kis kitérés, kilengés van az egyenes utról... Mert ilyen 28-as ez a Miskolcz most is. Van benne egy Forgó-hid, amelyik nem forog, egy Király-hid, amelyiken nincs király, itt a Vörös-templom sárga, a Sötétkapu világos, az Uj-templom régi, az Erzsébet-téren van a Kossuth-szobor és a Palóczy-utcán a Szemere-szobor, a Szemere-utcán pedig a Nepomuki Szent János szobra. Az emberpiacon csirkét árulnak, a városi szemétégetőben szeszt főznek, a Tiszai-pályaudvar a Sajó mellett van... Szóval itt minden dologban van valami fonákság, asszonyom... Mert 28-as ez a város most is.

— Most már értem, kedves barátom. Hanem olvastam, hogy maguk is tömörültnk. Megalakitották az ujságirók szabad szervezetét és üdvözölték Major kormánybiztost. Ki az?

— Az, asszonyom? Az az ember, akinek Szávay Gyula átadta az uralmat, azzal a szóval, hogy ez a korszak: vis major. Ezt azonban ugy is lehet érteni, hogy: visz Major. Mert Szávayt elvitte olyan messzire, ahol a szabadkai Fenyves levegőjét sem élvezheti. Hanem, ha igy érdeklődik az ujságirók dolga iránt, asszonyom, mért nem jön be néha a szerkesztőségbe? Tudja hol a szerkesztőség? A Rettegi Margit volt lakásában. Érdekes, akkor is az volt itt a jelszó, hogy: Rettegi. Most is az, mert a Reggeli Hirlapot sok ember *rettegi*. Különben pedig mi ujság Miskolczon, asszonyom?

— Hát van itt ujság? Ha csak az nem, hogy Bottlikék hurcolkodnak a Fazekas-utcába. Hejh! Jó szimatja van ennek a Bottliknak. Látja, hogy az egyik Fazekas miniszteri tanácsos lett. A másiknak jól megy a boltja, a Reggeli Hirlap. Eljött hát ő is a Fazekas-utcába, hogy továbbra is mellé szegődjön a szerencse. Hanem tudja mit hallottam? Azt mondják, hogy Koller lesz a megye kormánybiztosa. Mert ő nemcsak *radikális*, hanem *muzikális* is. És régen is sokat szólózott a megyeháza nagytermében. Koncerteken. Most sem kapna lámpalázat.

— Jó, jó, de ne feledje, asszonyom, hogy *Koller* régen is csak szólózott abban a teremben és én azt hiszem, hogy mint kormánybiztos sem tudna ott egy kvartettet összehozni. Mert akármilyen szépen huzná, ott olyan a széthuzás, hogy nem érvényesülne a játéka. Ellenben hallottam Farkas Gyulát. A bárányszelid Bottlik után egy Farkas jönne. Róka már ugy is volt ott, mért ne jöhetne most egy Farkas? Mikor a tél az ő szezonja. Hát a *Révész* Kálmán megválasztatásához mit szól, asszonyom.

— Nagyon örülök neki. De még jobban, ha minél hamarább gazdája akad benne a Pece parti püspöki laknak. No, azt se hitte volna a *Pece* sohasem, hogy egy *Révész jön a partjára*. Hát azt hallotta-e, kedves barátom, hogy a miskolczi pénz-

intézetek megcáfolják most azt a közmondást, hogy borban az igazság. Azt mondják, hogy nincs igazság már a borban sem, mert nem igazság az, hogy a borlombard üzletekre ugy ráfizettek. Azt mondják, hogy a miskolczi bankigazgatók szeptember óta még csak ránézni sem tudnak a borra. Az Agrárbankban is azt mondják, hogy többet ér egy liter Brün olaj, mint egy hordó bor. Hitte volna, kedves barátom, hogy valaha a magyar emberek igy megutálják a bort?

— Hja! Asszonyom! A bor már igen sok embernek okozta a vesztét. Hát az üzletvezetőségről mit tud, asszonyom?

— Semmit. Vidats gyöngélkedik. Azért megy nyugdijba is. Még szerencséje, hogy Gortvai a háziorvosa! Olyan odaadóan, olyan lelkiismeretesen nem tudom, hogy ki kezelné. Valamelyik nap sétáltam különben a Vidats villája felé. Gyönyörü épület. Micsoda izlés, micsoda kivitel. Különösen pedig a *lakatos* munka milyen értékes és szép rajta Nagyszerü izlése van ennek az embernek.

— Hát a szefardok külön hitközségbe tömörüléséről mit hallott, asszonyom?

— Tudom már, hogy miért hivják a szefardokat spanyol zsidóknak. Mert ezek a granadai és sevillai mórok utódai. És érdekes, hogy mennyire megőrizték ma is származásuk emlékeit, vonatkozásait. A legtöbbet ma is Mór nak hivják. Hanem hallotta e, hogy a Reisinger utóda a munkásközvetitő főnökségében Schwarz Árpád lett.?

— A rendőrbiztos?

— Nem. Az ellen-Schwarz Árpád. Mert már két Schwarz Árpád van a városnál. Hallom éppen, hogy a rendőrbiztos Schwarz Arpád valósággal neki van keseredve és elhatározta, — nehogy összetévesszék, — inkább megmagyarositja a nevét.

— Mire?

— Tekintettel a küszöbön álló hadi sarcra, de meg azért is, hogy rokon hangzásu neve legyen az előbbi nevével: Sarc-ra magyarositja a nevét. Egész jóhangzásu név lesz: Sarc Árpád, rendőrbiztos. —

— Hátradikáliséknál mi ujság van, asszonyom?

— Funk lett a titkár. Mert annak kell a legtöbbet funk-cionálni. Bartát akarták, de ő saját szavaival élve, azért háritotta el magáról ezt a kitüntetést, nehogy valaki azt mondhassa, hogy a titkár csak *zion*-ál, de nem *funkcion*ál. Különben Funk lesz a kormánybiztos titkárja is. Hanem most már beszéljen maga, hogy mi ujság a politikában? Mi van a csehekkel?! Igaz-e, hogy kiüritik katonailag Felsőmagyarországot?!

— Igaz bizony, asszonyom. Higyje el, nagy-nagy szerencse az, hogy ezekben a nehéz időkben Miskolczon lakunk. Itt soha sem Bizonytalan a helyzet. Bizony mindig itt van velünk Miskolczon és ennyi Bizony osság is jól esik most. Hát azt hallotta-e, asszonyom, hogy a kellnerek is szervezkednek? A hejőcsabaiak ezt sehogy sem akarják elhinni. Azt mondják, hogy ez esetben a jegyzőjük is meg lesz szer-

vezve. Hanem még egy ujságot mondok magának. A hatvani kath. papok a latin nyelv és a collibátus eltörlését kivánják.

— Mit szól ehhez, asszonyom?

— Akkor a miskolczi kath. papok is egész biztosan csatlakozni fognak. Mert ha valaki, aki már benne jár a hatvanban és mégis nősülni akar, hogyne nősülne az, aki — mint a miskolcziak mind — Hatvanon alul vannak.

— Téved, asszonyom, Miskolcz Hatvanon felül van.

— De Huszton alul. Nem baj. Meglássa, hogy ezek a miskolczi papok is mind a papi nőtlenség ellen fognak szavazni. Hiszen ne vegyünk mást, csak azt, hogy mi csoda béreket kell most egy háztartásbeli munkásnőnek, pláne egy házvezetőnőnek fizetni. Legalább 100—120 koronát. Egy feleségnek pedig semmit. Sőt! Ha hozománya van, még az is jövedelmez. Hát nem szebb volna, ha eltörölnék a papi nőtlenséget és a kath. papok is közzé tehetnének például ilyen apróhirdetést a lapokba „Három szó: Ámor, mámor, Hámor!"... Higyje el, hogy százával jönnének az ajánlatok rá. No de nem akarom untatni, kedves barátom. Majd a jövő héten többet. Remélem, eljön ma este a Pacsirta bemutatójára?!

— Föltétlenül ott leszek asszonyom. Csókolom a kezét!

— Viszontlátásra, kedves barátom!

Aiglon.

Ahogy Miskolczon adóztak.

Hogy adóztak békében? — Hogy adóztak a háboru alatt?

Miskolcz, 1918 december 5

A 28-as Ujság 1. számában „Könnyen jött milliók" cimen nehány jövedelem- és vagyonadókivetést tartalmaz. Ezen listában az én nevem is szerepel 77000 korona jövedelemmel és 856837 korona vagyonnal. Erre vonatkozólag azt jegyzem meg, hogy sajnos, nekem 77000 korona jövedelmem nem volt és 856837 korona vagyonom nincsen. Ha volna, igen szivesen megfizetném ezek után az esedékes adókat. A kirovás körülményeire majd később rátérek és e helyütt csak azt jegyzem meg és legkomolyabban állom, hogy az adókivető bizottság által megállapitott jövedelmemet és vagyonomat becses lapja listájában felsoroltak bármelyikével felcserélném, de a jövedelmeket és a vagyonokat pártatlan szakértők közbenjöttével én fogom megállapitani.

Már itt felvetődik önkénytelenül az a kérdés, hogy a működött összeiró és adókivető bizottságnak működését lehet-e komolynak és megbizhatónak tekinteni, amely többek között dr. Rácz György bizottsági elnök jövedelmét 38768 koronában és vagyonát 822520 koronában állapitja meg?

Nem akarok tételről-tételre neveket felsorolni, de nem-e kelt méltán elkeseredést a néhány kipécézett és megnyomoritott, agyonsanyargatott, kenyerét

néhéz, keserves és rendkivül kockázattal járó működéssel megkereső adófizetőben, ha azt látja, hogy a könnyüszerrel és kockázat nélküli módon nagy jövedelmeket és vagyonokat szerző emberek adónak alig nevezhető összeggel szerepelnek. Nem fog egyetlen komoly és jó érzésü ember sem találkozni, aki ne bosszankodva és megütközve olvassa a listát és nem volna meggyőződve arról, hogy a működő bizottságok eljárása nagyon is igazságtalan volt. Az általános meggyőződés az, hogy a kivetések 80 százaléka nagyon is alacsony; 10 százalék talán megközelíti az igazságot; 10 százalék pedig tulságosan magas. (Ez utóbbiak közé tartozom én is.) De nem is lehet másként; hiszen nem kell egyebet tenni, mint a bizottsági elnök ur jövedelmi és vagyonadóját megnézni, rögtön tisztába lehet jönni mindennel. Isten mentsen meg, nem akarom állitani, hogy az elnök ur a saját adójának megállapitására ingerenciát gyakorolt, de neki, mint családtalan és gyermektelen, magánosan álló embernek, az lett volna a kötelessége, hogy megmondja: „Uraim, ti tévedtetek; nekem nagyobb jövedelmem és vagyonom van és kérem az igazságos megállapitást.“ Itt kijelentem, hogy **minden sérelem** nélkül, a legigazságosabb alapon lehetne a jövedelem- és vagyonadót megduplázni, sőt, talán megháromszorozni és nem kellene néhány adófizetőt kikeresni és azokat agyonnyomorítani. A mai időkben, ahol az állami óriási terhek fedezetéről gondoskodni valóságos művészet, duplán feladata mindenkinek vagyonához és jövedelméhez képest a közterhekhez hozzájárulni, főleg azoknak, akik nagy jövedelmüket és vagyonukat a háborunak és a háborus konjunkturának köszönhetik. **Mert valóban egyszerüen nevetséges, hogy oly kivetések történtek, melyek fölött mindenki csak bosszankodik és mely kivetéseknek egyik-másik jellemzőbb adatát a 28-as Ujság által közölt listában látjuk.** Fejtegetésemnek további menetét két részre osztom és pedig a háboru előtti adózásra és a háboru alatti adózásra.

I. Háboru előtti adózás.

A háboru előtti időben a következő főbb adózások voltak:

a) **földadó.** Talán fölösleges megemliteni, hogy ez rendkivül csekély volt. Katasztrális holdanként 1 korona, mi mellett a gazdasággal nem is együtt járó gazdasági ipar külön adózás alá nem esett. (Ezzel szemben rossz termés esetén adóelengedés, ingyenes vagy mérsékelt áru vetőmag kedvezmény volt, stb.)

b) **Házadó.** Ez 50 százalékban nagyjában megfelelő is volt; 50 százalékban pedig igen sok esetben csunya visszaélés volt, melyet azonban kellő utánjárással meg lehet szüntetni.

c) **III. osztályu kereseti adó** a szabad foglalkozásuaknál. Itt már most kijelentem, hogy igen csekély kivétellel, az ország lakossága adót nem fizetett, mert a kirovott összeg adónak nem nevezhető.

d) **IV. oszt. adó** a közhivatalnokoknál, melyet hivatalból levontak.

Kik fizetik a legtöbb adót? A földbirtokos osztály a kirovott kataszteri adót megfizette, de ez nevetségesen csekély, **tehát ezen osztály adófizetés szempontjából alig jött szóba.** Erről azonban nem ők tehetnek, hanem a törvény, mely a nevetségesen csekély földkataszteri adót annak idején megállapitotta.

A házadó nagyjából igazságosan lett fizetve; a visszaéléseket, ha akarták volna, kiderithették és megtorolhatták volna. **A legtöbb adót aránylagosan a csekély javadalmazásu tisztviselők fizették,** Például egy törvényszéki biró a maga caekély javadalmazása után több adót fizet, mint a legnagyobb keresetü ügyvéd. A szabad foglulkozásuak közül adót egyedül az épitési vállalkozók, kisiparosok és utána a mellékutcai kis szatócsok fizettek. **Más szabad foglalkozásu adózók adónak nem is nevezhető összegeket fizettek csak.** Az adókivetés ugy történt, hogy a bizottság ráolvasta az illető épitőiparra, mennyi munkát végzett az előző 3 évben és ez alapon rótta ki az adót a következő 3 évre. Ugyanis az épitőipar engedélyhez kötött ipar; az állami munkákat végzők által teljesitett munkákért kifizetett munkadij hivatalosan a bizottsággal közöltetett; magánmunkát végzők által teljesitett munkák összegét a kiadott engedélyek alapján a mérnöki hivatal közölte a bizottsággal Tekintve azt, hogy a vállalkozás nagyon kockázatos, egyik munkánál van haszon, a másiknál nincsen, esetleg veszteség is van, a kimutatott forgalmi összeg után a bizottság 5 százalék hasznot vett fel és ez után rótta ki az adót, annál is inkább, mert az épitőipar csak saison-munka. Ha tehát valaki évenként 50000 korona épitést csinált, 5 százalék haszon 2500 korona; adó 250 korona, mely 120 százalék pótadóval

együtt 550 koronát tett ki. Ugyanakkor például egy ügyvéd, aki 50000 koronát (ötvenezer) tisztán megkeresett, fizetett 200 korona adót, pótadókkal együtt 440 koronát.

Kereskedők, akik 4—500000 koronás forgalmat csináltak, sokkal kényelmesebben, kockázat nélkül, fizettek szintén 2—300—400 korona III. oszt. adót, holott az átlagos hasznuk minimálisan 10 százalék volt. (40—50000 korona.) A legkeresettebb orvos nem fizetett többet 200 koronánál, holott 30—40000 koronát szintén megkeresett. Tényként megemlitem, hogy egy tisztán vakolatjavitással foglalkozó kismester, aki a legjobb esetben 2000 koronát kereshetett egy évben, nehéz munkával, 60 korona III. oszt. kereseti adót fizetett, tehát többet, mint például egy 150—200000 koronát forgalmazó üvegkereskedő.

Tényként megállapitom, hogy Miskolczon 25 év óta a legmagasabb III oszt. kereseti adót én fizettem. Átlagban volt 200000 korona forgalmam épitéseknél; 5 százalék kereset 10000 korona; adó 1000 korona, mely 120 százalék pótadókkal együtt 2200 korona volt évenként átlagban. Ugyanakkor miskolczi nagykereskedők, akik kényelmesen irodájukban, vagy boltjukban egy millió korona forgalmat bonyolitottak le, fizettek 400—500 korona III. oszt. kereseti adót, pótlékokkal együtt 880—1100 koronát. Ugyszintén 100—150 segéddel állandóan dolgozó gyárosok, nagyiparosok szintén csak 400—500 koronát, pótlékokkal 880—1100 koronát fizettek.

Ezen nagyiparosokkal szemben 1—2 segéddel és 1—2 tanonccal dolgozó kisasztalosok, lakatosok, szóval kisiparosok 80—100 korona III. oszt. adót fizettek, pótlékokkal 176—220 koronát. Egy kis szatócs vagy kis korcsmáros majdnem ugyanannyi adót fizetett, mint a nagykereskedő vagy a nagy szesz- és borkereskedő. Jelen voltam magam, midőn egyike a legnagyobb szesz- és borkereskedőknek a javaslatba hozott 350 koronás évi III. oszt kereseti adót lekunyorálta 300 koronára.

Hiszen tagadhatatlan, hogy a 10 százalékos adóalap tulmagas volt és ezért a bizottságoknak bizonyos méltányossággal kellett eljárni, de ezen méltányosság már nem méltányosság, hanem valami megnevezhetetlen volt, amidön az adózók legnagyobb részét, akik 20—30—40—50000 koronát kerestek és akiknek a megélhetéséhez 20000 koronánál kevesebb nem is volt elegendő, megadóztatták **maximális 4000, szóval négyezer korona, legfeljebb 5000, szóval ötezer korona után 4—500 koronával, ugyanakkor, midőn rendkivül nehéz munkával kenyerüket megkereső épitőiparosokat, kisiparosokat és kisszatócsokat ugy megadóztatnak, hogy bármelyik is többet fizet, mint a nagykereskedők közül akármelyik, holott a legnagyobb részének a forgalma nem tesz ki annyit, mint amennyit a nagykereskedőknek a tiszta haszna kitesz.** Ácsmesterek, akik 20000 korona összértékü munkát végeznek, sokkal több adót fizetnek, mint az 500000 koronát forgalmazó fakereskedők, akiktől munkájukhoz a faanyagot vették. Csak a kivetési listát kell elővenni és megállapitható lesz, mit fizettek ügyvédek, orvosok, nagykereskedők, kereskedők, nagyiparosok. Vagy mit szóljunk ahhoz, hogy azok, akik mint nagytőkések, takarékbetétjeik vagy értékpapirjaik kamataiból éltek, adót egyáltalában nem fizettek, mert ez nem kereset, hanem jövedelemszámba ment.

Ilyen módon történik meg, hogy például Miskolczon III. oszt. kereseti adók és házadó összege 1300000 koronát tesz ki, holott egész nyugodt lelkiismerettel állitom, hogy ugyanez minden igazságtalanság és sérelem nélkül mind duplájára, de valószinüleg háromszorosára felemelhető, ugy, hogy a tulságosan megadóztatott kisembereken segiteni is lehetne.

Csak mint kómikumot, megemlitem, hogy ugyanazok, akik ilyen módon kibujtak az adófizetés és közterhek viselése alól, vitték a legnagyobb hangot mindenütt; mindenütt ott voltak és mindenütt szerepe tek; ezek voltak a legnagyobb igényüek az állammal és a várossal szemben és soha eszükbe nem jutott, hogy azt mondották volna az adókivető bizottságnak: „ne legyetek olyan naivok, hogy nekem csak 2000 korona keresetem van és ez után rójátok ki az adót; hiszen nekem van 30—40000 korona keresetem és önként felajánlok 1000 korona adót a ti általatok javasolt 200 korona adó helyett".

Avagy a bizottság miért nem alkalmazta az 5 százalék haszonalapot a forgalom után mindenkinél, amelyet nagyjából meg is lehet állapitani mindenütt, miért alkalmazta ezt csupán az épitő iparnál?

Hát nem látta azt a bizottság, hogy 2000 korona keresetből nem lehet 4—5 szobás lakásokat tartani a Széchenyi-utcában, nem lehet ugy élni, ahogyan

éltek, nem lehet ugy passzózni, ahogyan passzióztak.

Tény, hogy az adókivetés aránytalan és igazságtalan volt. Tény, hogy az állam a befolyó csekély adók miatt a közvetett adók rendszeréhez volt kénytelen nyulni és **ezzel megint csak a nagycsaládu és szegény osztályt sujtotta.** A nagy szeszadó 90 százalékban csakis a szegény osztályt sujtja, mely fizikai munkájánál fogva a szeszre rá is van utalva. Tény, hogy a 10 százalékos adóku cs rendkivül magas, sőt, egyenesen immorális volt és a bizottságok egész helyesen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy méltányosság gyakorlandó, oly képen, hogy senki a valóságos keresete után ne fizessen adót a 10 százalékos alapon. Az épitőiparnál ez a ku'cs tényleg meg is van elég méltányosan. Figyelembe van véve az épitőiar rendkivüli kockázata, a rendkivüli fizikai és szellemi munka, amit ki kell fejteni stb.

És egész tárgyilagosan ki kell jelentenem, hogy dacára az elég igazságos adókirovásnak, egyetlen épitő iparos sem pusztult el adó miatt. Belátták, hogy az adókivetés lehetőleg igazságos. Bele is nyugodtak, de abba nem tudott soha senki belenyugodni, hogy miért éppen ezen osztály fizesse az igazságos, de magasabb adót és miért ne fizessenek ugyanolyan arányban azok, akik kevesebb kockázattal, biztosabb módon, kisebb fizikai és szellemi munkával, testi épségük veszélyeztetése nélkül keresik meg kenyerüket és szaporitják vagyonukat. Minden épitőiparos egyik lábával szabad, másik lábával a büntető biróságnál van; egy véletlen baleset, egy munkás gondatlanságából előállott szerencsétlenség egyéni szabadságába és vagyonába kerülhet. Melyik foglalkozásnál van ez meg?

Nagyon jól tudom, hogy az illetékes fórumok mit fognak felelni, hiszen máskor is ezt feleltek: „az épitő iparnál az adókivetési biztos alap meg van, a többi foglalkozási ágnál nincsen meg". Ahány szó, annyi tévedés Hát fel lehet tételezni, hogy egy ügyvéd-család megél 2000 koronából? (Hiszen adója 200 korona, tehát keresete 2000 korona.) Vagy például Miskolcz legnagyobb termény-, hüvelyes-vetemény, gyapju-kereskedője, egy társas cég 4000 koronából megél? Lévén adója 400 korona és igy keresete 4000 korona. Ugyanakkor egyre-másra veszi a házakat, birtokokat, férjhez adja leányait nagy hozománynyal? Számtalan ilyen példát hozhatok fel.

Elösmerem, hogy a 10 százalékos adórendszer rossz és immorális; elösmerem, hogy nagyon nehéz dolog valakinek a keresetét egész pontosan megállapitani; elösmerem, hogy nálunk virtus-számba megy az adó etagadás, éppen a 10 százalékos adóalap miatt. De mindez nem ok arra, hogy már most e miatt az adózás miatt az adózók 80—90 százaléka olyan nevetségesen csekély adót fizetnek, amely közbotrány. Az a rendszer rossz, mely megtüri, hogy például egy terménykereskedő bizottsági tag állapisa meg a többi terménykereskedők adóját, amikor a saját adóját 300 koronában állapitják meg. Vagy egy füszerkereskedő a többi adót, **holott nagyon jól tudják az illetők, hogy a saját adójuk nevetségesen csekély és igy a konkurrens cégek adóját sem vehetik magasabbra.**

Nem mondom azt, hogy ha valakinek például van évenként 30—40000 korona keresete, fizessen 10 százalékos alapon ezen összeg után adót; de fizethet minden jog- és anyagi sérelem nélkül 1000—1500 korona adót, azonban ne fizessen 200—300 koronát.

Nincsen mit titkolnom, egy kis számtani pé'dával beigazolom, hogy nálamnál nagyobb keresetü emberek 25 év alatt, am'óta önálló vagyok, **adó nemfizetés cimén mennyit takaritottak meg.** Az én átlagos keresetem volt épitőiparból és műszaki munkákból 20000 korona évente 1914-ig. Ez 25 évi átlag. Békében ez tekintélyes kereset volt Kaució papirjaimból és készpénzbetéteimből volt ezenfelül a törvény rendelkezései szerint adómentes kamatjövedelmem és végül, mint igazgatósági tag, huztam csekély fizetést, mely után az intézet fizette a IV. oszt. adót. Átlagos III. oszt. kereseti adóm volt 1000 korona és igy a pótlékokkal együtt fizettem 2200 koronát összesen. Ezzel szemben bármelyik jobb nevü ügyvéd is megkeresett 30000 koronát és fizetett nem átlagban, de max'mumban 200 koronát, 120 százalékos pótlékokkal együtt 440 koronát; tehát 1760 koronával kevesebbet, mint én, vagyis 25 év alatt az adómegtakaritása volt kamatos kamattal együtt 80000. szóval nyolcvanezer korona, az enyémnél nagyobb és minden esetre biztosabb kereset mellett. **A kereskedőknél, nagy iparosoknál az arány és a megtakaritás még nagyobb.** A kisebb forgalmat csináló épitő vállalkozók által fizetett adótöbblet az orvosok, ügyvédek, kereskedők adójához képest még aránytalanul

nagyobb. Ugy, hogy ha az épitő iparos csak ezt az adótöbbletet megtakarithatja és félreteheti, mint a többi foglalkozási ág, vagyonos embernek kellene lenni mindenkinek.

Látjuk tehát, hogy az eddigi III. oszt. kereseti adókirovások nevetségesen, sőt, különösen csekélyek voltak. Mi a teendő tehát, hogy ez megszünjön és hogy az állami és községi teherviselésben mindenki lehető eg egyenlő arányban vegye ki részét? Legelső teendő egy a tényleges viszonyoknak megfelelő **földadó** megállapitása, tényleges hozami alapon, progressziv módon. A föld hozamát szakértők közben jöttével meg lehet állapitani; másrészt erre biztos alap van és pedig vidékenként a legutolsó 3 évben kiadott földek bérösszege. A progresszivitás 2 százaléktól 10 százalékig terjedhetne. Figyelembe veendő tejgazdaság, szeszgyár vagy egyéb gazdasági ipar.

A házadó szintén progressziv alapon állapitandó meg a házreparációk és egyéb kiadások figyelembe vétele mellett. A házbérvallomások valóságáért fegyházbüntetés és erős pénzbirság terhe mellett a lakó és a háziur egyetemlegesen felelnek. Saját lakás értéke hivatalból állapitandó meg. Progresszivitás 2 százaléktól 10 százalékig terjedjen. **III. oszt. kereseti adó;** a vallomás valóságáért a vallomást tevő fegyházbüntetés és erős pénzbirság terhe mellett felel. A vallomást pártatlan és tárgyilagos, független érdekmentes bizottság felülvizsgálja, összehasonlitja a vallomást tevő életmódjával és egyéb látható adataival és megállapitja, vajjon az a tényleges állapotnak megfelel-e? Ha feltünő módon nem felel meg, megejthet nyomozást, könyvvizsgálatot és büntető biróság elé utalhatja az ügyet; ha megfelel, jöhet az ügy az adómegállapitó bizottsághoz, mely a családi körülmények, üzletviszonyok alapján megállapitja az adót. Minden nem kereső és kiskoru gyermek után 1200 korona nevelési költség levonandó. Az adózás progressziv alapon 2 százaléktól 10 százalékig terjedne, ami mellett azonban a családi állapot, a gyermekek száma, a foglalkozás állandó vagy saisonszerü volta, az üzlet minősége mindenesetre figyelembe veendő. Például az épitőipar saisonipar, csupán az év néhány hónapjára szoritkozik, nem állandó; nem olyan, mint egy bolt, vagy egy gyár, melynek mindig meg van a vevőköre; hol sok munka van egy évben, hol 2—3 évig egyáltalán nincs munka és nagyon helyes volt speciálisan az épitőiparban az a rendszer, hogy a lebonyolitott forgalom képezte az adókivetés alapját.

Egy főelv legyen: hasonló foglalkozásbeli ember ne legyen az illető foglalkozási ág adómegállapitásánál, legfeljebb, mint bizalmiférfi lehet ott, de ez is olyan legyen, akinek érdektelenségében, tárgyilagosságában feltétlenül meg is lehet bizni.

Én meg vagyok győződve, ha ilyen módon lesznek az adómegállapitások, közmegnyugvást fog eredményezni, mert az ellentétek az egyes foglalkozási ágak között nem lesznek olyan megdöbbentően feltünőek és igazságtalanok.

Az igazságos adó mind'g a legkisebb k'adása az embernek, de egyszersm'nd leghasznothajtóbb kiadás is. Ha azzal az állammal vagy községgel szemben megkivánom a teljes társadalmi rendet, a teljes vagyon- és személybiztonságot, mindenütt iskolát, kulturát, kórházat, jó utakat, sürü és biztos vasuti közlekedést, elsörangu közigazgatást, biráskodást, a kereseti lehetőségek b'ztositását stb. Adjuk is meg a módokat és eszközöket erre nem adóletagadással, hanem becsületes, tisztességes, igazságos adófizetéssel és ne kivánjuk meg, hogy a terhek legnagyobb részét közvetett adók révén a szegény ember fizesse meg. Meg vagyok arról győződve, hogy ilyen alapon Miskolczon nem 1300000 korona folyt volna be, hanem igazságos alapon min. 3 millió; de arról is meg vagyok győződve, hogy a becsületes földadó Borsodmegyében igazságosan a mai adóknak háromszorosát is ki tette volna sérelem nélkül.

Nehogy félre értés legyen, éppen a jelen pillanat, ahol egyes csekély számban levő foglalkozási ágtól eltekintve, anyag és forga'om hiánya m'att üzleti tevékenység és kereseti lehetőség alig van, nagyobb adóátalakitásokra alig alka'mas; de rá akartam mutatni a mult büneire, melyekben a hatóságok és a vagyonosabb, kereső polgárság egyformás bünös, hogy azoktól okuljanak és a tisztességes, egyenletes, igazságos teherviselést megá'lapithassuk.

Legyen vége annak a rendszernek, a hol kiszemeltek 20—30 ép'tőiparost, ezeket elég méltányos igazsággal megadóztatták, ahol a legszegényebb kisiparost s kisszatócsot, meg k'skorcsmárost agyonnyomoritják adóval, ellenben a nagykeresetü és nagyvagyonu emberek, a minden lében kanalak, egész életüket

oly csekély adóval élték át, hogy az mindig elégedetlenkedést és közmegbotránkozást váltott ki az emberek zöméből és megrenditette az állami igazgatás igazságosságában elkerülhetetlenül szükséges hitet.

Miért bizik meg mindenki a biróságok működésében? Még az a pervesztes is, aki első dühében hajlandó a biróságot meggyanusitani, rájön arra dühének lecsohadása után, hogy a biróság a viszonyok mérlegelésével igazságosan itélt. Innen van a biróságok nagy tekintélye és a közmegnyugvás a birói itéletekben.

II. Háboru alatti adózás és háboru utáni adózás.

E tekintetben évek óta és állandóan hangoztatott nézetem, hogy a háboru nem arra való, hogy abból egyesek vagy részvénytársaságok hasznot huzzanak és vagyonosodjanak, mert ártatlanul elesett millió és millió katona véréből, millió, meg millió katona testi rokkantságából, családok, gyermekek elpusztulásából pénzbeli előnyöket senkinek sem szabad huzni. Minden fillérhez vér és szenny tapad. Elesett, sebesült katonák vére és kiuzsorázott polgárok átka.

Az indokolatlan és mérhetetlen uzsorában a polgári családok ezrei adták el utolsó holmijukat, hogy harapni valóhoz jussanak, hogy ruházkodni tudjanak. Csecsemők, gyermekek, betegek százával és ezrével pusztultak el, mert nem volt pénzük élelemre, ruhára, orvosságra

Mindez azért, mert termelő, kereskedő és iparos egyaránt mérhetetlen és megengedhetetlen uzsorát üzött. Lelki nyugalommal, sőt, talán kárörömmel nézték a szegény vásárló vergődését és legnagyobb lelki örömmel vágták zsebre az 1000—2000—3000 percentes hasznokat. Hogy ki és mi volt az oka ezen állapotoknak, az más lapra tartozik, de tény, hogy meg volt.

Amikor hadi nyereségadóra, jövedelemadóra és vagyonadóra került a sor, eltüntek, mint a kámfor. Akkor senkinek sem volt haszna, akkor senkinek nincsen vagyona és nincs adó. **Pedig adónak kell lenni, mert ennek a háborunak költségeit legelső sorban azoknak kell megüzetni, akik ebből hasznot huztak, legyenek azok akár privát személyek, közkereseti vagy részvénytársaságok.** Ezrivel sétálnak azok, akiknek a háboru előtt vagy nem volt vagyonuk, vagy csak rendes polgári vagyonuk volt; ma százezrek és milliók tulajdonosai. Részvénytársaságok, melyek a háboru előtt tönk szélén állottak, mérlegeikben 90—100—200 százalék hasznot mutatnak ki a dugott tartalékokon felül. A vér, a kiuzsorázott lakosság könnye és átka milliókat sarjadzott ki a földből; lelketlenül, az árak indokolatlan felhajtásával felfedezték ezeket és most, mikor az államnak ezekre szüksége van, elbujnak, nincsenek sehol. Egész nyugodt lehet mindenki, élő fognak ezek kerülni, vissza fogják adni.

Nézetem szerint már a multban is meg kellett tenni, de a jövőben annál inkább meg kell tenni, hogy különbség teendő háboru előtti vagyon és háborus vagyon, illetve háborus vagyontöbblet között. Ugyanezen különbség teendő a volt vagyonok jövedelme és a háborus vagyonok és vagyontöbbletek jövedelme között és végül ezek a kirovandó jövedelemadón felül, külön háborus nyereségadóval is megrovandók Ez utóbbi részben meg is történt.

Hogy miként gondolom én ezt, később fogom előadni, most egyelőre a Miskolczon működött biztiságokkal óhajtok foglalkozni. Azt állitom az összeiró bizottságra, de főleg az adókivető bizottságra, hogy nem állott feladata magaslatán, nem ösmeri az adózók kereseti és jövedelmi viszonyait és még kevésbbé ösmeri az adózók vagyoni viszonyait. Mert ahol olyan lehetetlen anomáliák fordulnak elő, mint általában itt 80 százalékban előfordulnak, akkor ezzel a bizottsággal, mint komoly tényezővel foglalkozni teljesen fölösleges és szükségtelen. Ahol az elnök és a bizottsági tagok egymást ugy adóztatják meg, a mint az tényleg látható, ott nem is lehet kivánni, hogy a polgárokkal szemben szükséges tárgyilagos szigoruság alkalmaztassék. Nem is alkalmazhatják, mert egész nyugodtan oda lehet vágni (tisztelet a bizottság egyik-másik kivételt képező tagjának), hogy ők maguk jövedelmükhöz és vagyonukhoz képest semmi adót sem fizetnek. De mutatni is kellett ám, hogy legények vagyunk a talpunkon és ki kellett pécézni egyikmásik adózót, akik azután a legigazságtalanabb módon megadóztatnak. Ezek közé tartozom én is és mivel elkerülhetetlen, hogy személyes dolgomról ne beszéljek, elkerülhetetlen az is, hogy neveket ne emlitsek. Kérdezze meg bárki az adózókat, egyhangulag az volt a panasz, hogy a tárgyalásokat nem az elnök vezette, hanem Kun Bertalan bizottsági

tag s pedig a tőle megszokott kíméletlenséggel. A legsértőbb kifejezéseket használta és nagyon el volt mindenki keseredve.

Melléje sorakozott dr. Kürcz Jakab, a ki azonban nagy ügyvédi praxisa mellett nem volt jelen. Nem tudom, vannak-e bizottsági jegyzőkönyvek a jelenlevőkről, de nagyon érdekes volna megtudni, hogy amikor megjelent, kiknek tárgyalták az adóját. És milyen eredménynyel? És legfőként azt, hogy az illető letárgyalt adózó nem-e kundschaft véletlenül? De nagy ügyvédi praxisa nem gátolta abban a bizottsági tagot, hogy a bizottság előtt, mint egy adózó félnek ügyvéde jelenjen meg. Tehát à la Fregoli: egyszer bizottsági tag, egyszer, mint az adózó érdekeinek védője, tárgyaló fél.

Nem gondolja, ügyvéd úr, hogy ez hogy ez talán, ha törvény szerint nem is, de etikai ag inkompatibilis?

Itt is nagyon érdekes volna a jegyzőkönyvekből megállapitani, kiket képviselt, milyen eredménynyel, vajjon állandó kundschaftok-e vagy csak olyan alkalmi futó kundschaftok és végül, hogy micsoda fizetést kapott ezen képviseletekért? Avagy talán nem érzi, hogy inkompatibilis már önmaga előtt is, hogy olyen adózó fél tárgyalásán ön jelen legyen és agitáljon az adózó fél ellen, akivel ön ellenséges viszonyban áll és aki a véleményét önről és önnek amugy magyarosan megmondotta. Vagy összeegyeztethető-e önönmagával, hogy ön adóbiró legyen, aki 25 év óta 2000—2500 korona évi kereset után fizetett adót, holott az ön évenkénti minimális keresete legalább is 30—40000 korona volt? Tudja mi ez? Nem elég, hogy ön a közterhekhez hozzá nem járult, még felcsap adóbirónak és erkölcsbirónak? Az ön praxisa a háboru alatt az addigi óriási praxisával szemben nagyon fellendült és feleljen arra a kérdésre, menynyi hadi nyereséget és jövedelmet vallott be? és mennyire lett megadóztatva?

Midőn vallomást kellett tenni, katonai szolgálatot teljesitettem Péterváradon és igy a lepedő nagyságu iveket ki nem tölthettem. Bejelentettem, hogy pontos adóm megállapitására könyveimet rendelkezésre fogom adni. És tényleg én egész becsületesen, minden fentartás nélkül odaadtam könyveimet, hogy könyvszakértők állapitsák meg jövedelmemet. A javaslat olyan jövedelemről szólott, amilyen nekem nem volt és nem is lehetett és olyan vagyont mutatott ki, amilyen sekem — sajnos — soha sem volt. Én könyvbizonyitást ajánlottam fel és szakértői vizsgálatot. Ön és Kun Bertalan harsogták, hogy könyveim megbizhatatlanok. Teljesen tarthatatlan érveket hoztak fel, önök ketten, mert más nem is beszélt. Hogy Kun Bertalan nem ért, az csak nagyon természetes. De hogy ön, ügyvéd létére, egy egyébként ártatlan bizottságot a törvény felrugására rávett és bizonyiték nélkül, minden szabályszerü könyvszakértői szemle mellőzésével mondat ki határozatot és irat hozzá egy furfangos indokolást, ezt már csak tárgyilagos eljárásnak nevezni nem lehet. Az indokolás lényege: A meg sem vizsgált üzleti könyvek megbizhatatlansága és „a közérdek", másként mende-monda. Ön tulnyomó körülménynek véteti be ellenem azt, hogy — amint ön is nagyon jól tudta — ellenem egy rendőrileg büntetett budapesti lakos teljesen alaptalanul feljelentést tett árdrágitás és iparjogositvány nélküli kereskedés miatt. Ezt a budapesti kir. ügyészség a nyomozat során beszüntette, kimondván azt, hogy az a körülmény, hogy én financirozok valakit, egyáltalán nem tiltott cselekmény. A főügyészség jóváhagyta. — Egy cikket is irtak ellenem, hogy a biróságot befolyásolják; ezen cikknek szálai Miskolczra vezettek; azt is tudja ön, hogy hová. Azt is tudja ön, hogy az illető budapesti lakos miskolczi inspirációra átvette a magánvádat, de a budapesti vizsgálóbiró és a budapesti kir. itélőtábla hivatalból visszautasitotta. Azt is megsughatom önnek, hogy az illető feljelentő ügyvédemnek kijelentette, hogy visszavon mindent, ha a terhére elárverezett árukat vagy azok értékét a vevőtől megkapja és arra kért, hogy ezt eszközöljem ki. Ön mindezt nagyon jól tudta és a kincstári előadó figyelmeztetése dacára bevéteti jegyzőkönyvbe, hogy inte, mennyit keresett ez az ember, amikor árdrágitási eljárás volt ellene folyamatban.

Nos, tehát, bizottsági tag ur, eltekintve, hogy ön tudomása ellenére tévedett, mert ön tudja, hogy egy a nyomozat stádiumában minden fórum által beszüntetett ügy még nem eljárás, tehát eltekintve attól, hogy ön tudta, hogy eljárás ellenem nem volt, ön, ügyvéd létére, mégis törvénytelenséget is bevétet az egyébként ártatlan bizottsággal, mert a törvény egész határozottan tiltja azt, hogy adóindokolásba bármilyen bünügyi vonatkozásu ügy is bevétessék, még ha bünügy el is lett követve; annál

inkább tilos egy, a nyomozat stádiumában, hivatalból minden fórum által beszüntetett alaptalan feljelentést indokolásul felhasználni.

Bárki ellen lehet feljelentést tenni bármilyen c'men, csak a konzekvenciákat kell viselni. De alaptalan feljelentéseket közokiratba sulyosbbitó körülménynek és indoknak egy törvénytelen határozatba bevenni, arra csak ez a bizottság képes. Egyébként megfelebbeztem a kirovást és információm szerint uj tárgyalás lesz. Ez az én nem létező 77000 koronás jövedelmem és nem létező 856837 koronás vagyonom története. És most ezen előzmények után kérdek minden józan gondolkozásu po'gárt, vajjon komoly-e egy oly bizottság, mely dr. Rácz György jövedelmét 38768, dr. Halmosét 10954 korona, Neumann Adolfét 29539 korona, Lichtenstein Lászlóét 44813, Koos Samuét 14687. Tarnay Gyuláét 19626 stb. koronában állapitja meg, de ugyanekkor az enyémet 77000 koronában.

Sem 1915., sem 1916. évben épitkezésem nem volt, az egyetlen ágyujavitó műhely kivételével, melynek értéke 62000, hatvankettőezer korona volt és a melyné! 20000 koronát veszitettem az épitési anyagok és a munkadijak árának emelkedése folytán Semminemű más üzlettel nem foglalkoztam; financiroztam aprébb üzleteket, de annak jutalékai és kamatai fillérnyi pontossággal el vannak könyvelve. Az ilyen cimen való jövedelmem nem tesz többet 2—3000 koronánál. Tettem azért, mert más jövedelmem nem lévén, akartam magamnak legális uton némi kis jövedelmet szerezni. Vettem értékpapirokat is, de ezeknek árfolyama is lényegesen leszállott. Minden ki van mutatva és okiratokkal igazolva; ez mind hamis és megbizhatatlan és igy engem mende-monda, ugynevezett „köztudomás" alapján megadóztatnak 77000 korona jövedelem után. A vagyon megállapitás épp ilyen „köztudomás"? szerinti. Itt kijelentem és felajánlom az á'talam felsorolt uraknak, hogy az én állitólagos 77000 koronás jövedelmemet felcserélem dr. Rácz György 38768 koronás jövedelmével, vagy bármelyikével a felsorolt urak közül; épp ugy 856837 koronás vagyonomat is felcserélem bármelyikével, még, például a listában felsorolt Kupferstein Dániel 293000 koronás, vagy pedig Weiszlovits Sámuel 459500 koronás vagyonával is; de leginkább felcserélném a dr. Rácz György bizottsági elnök 822520 koronás vagyonával. **Nos tehát, urak, adókivető bizottság, jó üzletek, tessék jönni, becsület szavamra mondom, megcsinálom.**

Hangsulyozom, nincsen okom semmit sem eltitkolni, előadtam egész nyiltsággal megadóztatásom történetét; **nekem meg van a jogom egész nyiltsággal mindenről beszélni, mert 25 év óta az igazságos, de méltányos adóztatás alapján én voltam a legnagyobb adófizető a III. oszt. adófizetők között, dacára, hogy százával voltak és vannak a városban, akiknek aránytalanul nagyobb és aránytalanul könnyebb keresetük volt, mert továbbá a mostani jövedelem- és vagyon adónál én egész nyiltan megmondottam: „itt vannak a könyveim, tessék szakértőkkel megvizsgáltatni, annyi adót fizetek, amennyit a szakértők megállapitanak".** Éppen azért egész nyiltan kijelentem, hogy — **tisztelet, becsület a rendkivül, szórványosan előforduló helyes bevallásoknak — épp ugy, mint a III. oszt. kereseti adó bevallásoknál, az itteni adóbevallásoknál beadott vallomások sem felelnek meg a tényleges állapotoknak.**

A működött bizottságoknak hiányzott és hiányzik az erkölcsi alapja; mert ha egy bizottság önmagát ugy adóztatja meg, mint ahogyan azt a multban láttuk és most is látjuk, ha egy bizottságnak nincsen meg a tárgyi és helyi ösmerete az adózók kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyairól vagy ahol előfordul, hogy a bizottsági tag egyszersmind ügyvédi funkciókat is végezhet a bizottságnál, ott erkölcsi alapról szó sem lehet. A kirovott adók listája mutatja a legjobban, hogy mindenben igazam van. **Teljesen jogosak tehát a jelenlegi pénzügyminiszter kijelentései, hogy a jövedelem- és vagyonadó kirovásokból befolyó összegek nem megfelelők és elegendők és hogy a kirovások körül nagyon is nagy hibák történtek. Minden uj alapra fektetendő.**

Kérdés, hogy milyen legyen ezen alap és milyen legyen a kirovás. Előadtam már, hogy a háboru nem arra való, hogy abból bárki is jövedelmeket huzzon és hogy a háboru folytán vagyona szaporodjék. E tekintetben nincsen különbség kisgazda, közép vagy nagy gazda, kis bank-e vagy nagy bank, kiskereskedő vagy nagykereskedő, kisiparos vagy nagyiparos-e az illető, kisvállalkozó-e vagy nagyvállalkozó, spekuláns-e vagy nem **Mindenki, akinek a békeidőbeli jövedelmén felüli jövedelme volt a háboruból és ennek folytán vagyonszaporu-**

lata van, ezt az államnak vagy egészen vagy nagyobb részt beadni tartozik, akár magánszemély, akár jogi személy, tekintet nélkül arra, hogy ezen többlet miből származott, akár kereskedésből, akár ingatlanok adás-vételéből, akár pedig abból, hogy meg'evő ingatlanok a háborus konjunktura folytán lényegesebb magasabb árakban adattak el, szóval bármilyen módon is származott a vagyonszaporulat.

Erős fegyházbüntetés és teljes vagyon elkobzás terhe mellett tartozik mindenki a háboru előtti vagyoni állapotát kimutatni és azt hiteles okiratokkal vagy könyvekkel igazolni. Joga legyen a hatóságnak ezt minden elképzelhető módon ellenőrizni és amennyiben egy 8—10 szá'alékot megha'adó differecia mutatkoz k, a büntetés és vagyonelkobzás érvénybe lép Jutalmazzák meg azt az elkobzott vagyon egyharmadával, aki a vagyon eltitkolásra a hatóságot rávezeti. Éppen ugy a jövedelemre és keresetre vonatkozólag is. Véget kell vetni annak, hogy az adóeltitkolás virtus és annak a köztudatnak, hogy csak szamár ember visel közterheket és fizet adót. Kell, hogy köztudatba menjen át, hogy az adófizetés polgári és becsületbeli kötelesség és kell, hogy éppen ugy, mint külfö dön is volt, az adóelt tkolás ne legyen virtus, hanem társadalmilag is diffamáló cselekmény. Ha ezek köztudatba mennek át, meg lesz az arányositott, egyenletes adóztatás; nem lesz elégedetlenség és meg lesz a bizalom az állami igazgatásban.

Elv legyen az, hogy vagyoni adót kivétel nélkül, mindenki fizet és pedig progressziv alapon 2 százaléktól 25 százalékig terjedő összegben. Elv legyen az, hogy nem csak a háboru előtti vagyon, hanem az a jövedelem, ami valakinek a háboru előtt is megvolt, melyek szintén hiteles okiratokkal kimutatandók, 2 százaléktól 10 szá'alékig terjedő progressziv adóval adóztatandó meg, a családi állapotok figyelembe vételével, olyként, hogy a jövedelemből minden kiskoru és még nem önálló keresetü és adózó gyermek után 1200 korona levonandó nevelési és élelmezési költség cimen. Elv legyen az, hogy az eddigi 1916. évi megeltett adókirovások revideálandók és helyesbitendők és a jövedelemadó 1917., 1918., 1919. évekre is megállapitandó.

Ugyancsak fegyházbüntetés és teljes vagyon elkobzás terhe mellett benyujtandók a **háboru alatti jövedelem- és vagyonvallomások,** amely szintén igen könnyen revideálható, helyt adva természetesen annak, hogy aki a hatóságot vagyoneltitkolásra vagy jövedelem eltitkolásra rávezeti, az elkobzott vagyon egyharmadában részesül.

Minden vagyon vagy jövedelem többlet, mely a háboru előtti állapothoz képest fennáll, tulajdonképen az államot illeti, mert az vérrel szerzett, szennyes pénz, azonban tekintettel arra, hogy valamit mégis csak megdolgoztak érte és valamit reszkiroztak is érte, 80 százalékig elveendő vagyon- és jövedelemadó fejében, mert a piszkos és szennyes pénzért legfel'ebb 20 százalék valódi értéket adtak; a többi mind kiuzsorázott összeg, mely őket nem illeti. **Adókivető bizottság teljesen felesleges, elegendő egy adóbizottság, teljesen független biróság módjára.**

Igen lényeges pontja a vagyonoknak az ingatlanok értéke. Az érték megállapitás igen könnyen ellenőrizhető és meg állapitható. Nem kell egyéb, mint egy gyakorlott, fő'eg becslésekkel foglalkozó mérnök vezetése alatt egy kis műszaki csapatot összeállitani és a forgalmi, valamint a műszaki értéket megállapitani. Az adó és a bevallott házbér alapul nem veendő, mert azok 90 szá'alékban hamisak.

Én köte'ezem magamat, hogy általam kiválasztandó 2—3 segéderővel M skolcnak összes ingatlanait a leggyorsabban megbecsülöm két hónap alatt; ugyancsak kötelezem magamat, hogy szintén általam kiválasztandó csapattal akár 10 városnak ingatlanait legpontosabban megbecsülöm.

A földbirtokok, felszerelések forgalmi értéke ugyanily módon járásonként egy hónap alatt megtörténhetik.

A kereskedők, valamint a gazdák árukészletei szintén igen egyszerüen megbecsü hetők, mert h szen mindenki áruleltárának e készitésére kötelezni lehet. Az árukészlet eltitkolása az egész vagyon elkobzását, elzárást von maga után és a nyomra vezető az elkobzott vagyon egyharmadát kapja.

Köztudomásu tény, hogy a gazdag emberek vagyonuk nagy részét külföldi pénzben és értékben helyezték el, hogy a vagyonadó alól kibujjanak. Okvetlenül kell, hogy nemzetközi egyezmény nyel legyen megvédve a vagyonadóhoz való joga minden államnak a külföldön elhelyezett vagyonértékekné', annál is inkább, mert valósz'nüleg külföldiek vagyonukat magyar értékekben helyezték

el, hogy ott kibujjanak a vagyonadó alól. Törvényt kell hozni, hogy mindenki, ki vagyoneltitkolás céljából vagyonát külföldi értékekben helyezte el és vagyonának ilyen elhelyezését az összeg megnevezése mellett szabályszerűen be nem jelenti, hazaárulást követ el és vagyonának teljes elkobzása mellett, 15 évig terjedhető fegyházzal büntettetik. A bankok óriási vagyoni felelősség terhe mellett köteleztetnek arra, hogy kimutassák, vajjon a háboru folyamata alatt kinek a megbizásából vásároltak külföldi értékpapirokat és mennyit vagy hogy kinek a megbizásából utaltak át külföldre pénzt; az illetők ezen pénzt hova forditásáról okmányokkal felelni tartoznak. Szóval, a mód itt is meg van. A nyomra vezető az elkobzott vagyon felét kapja jutalom gyanánt. Határozottan megjegyzem, hogy vagyon vagy jövedelem eltitkolásnál a feljelentés szinte hazafias kötelesség, főleg az uj vagyonokkal és jövedelmekkel szemben, illetve a vagyontöbbletekkel és jövedelemtöbbletekkel szemben, mert talán még sem járja, hogy valaki az országot előbb kirabolja és ne fizessen adót; épp ugy nem járja, ha valaki földjét, házát, borát, állatát 5—10—20-szoros árban eladta és a háborus konjunkturák kihasználásával az árdrágitók jóvoltából meg nem engedett vagyonhoz jutott, az adófizetés alól szabaduljon, akkor, midőn az államnak a viszonyok szerencsétlen alakulása folytán 30—40 milliárd fedezetlen tartozása és milliárdokra menő fedezetlen szükséges kiadása van. Én teljesen őszintén megvallom, még ilyen drákói szigor mellett sem sok reményt fűzök egy jó eredményhez. A városi lakosságnál az eredmény **talán** meglesz, mert az emberek egymást jobban ismerik és félnek a feljelentéstől: de a falusi lakosságnál nem nagyon bizom benne; már pedig nagyon is köztudomásu tény, hogy milliárdokra menő készpénz van földmüveseknél eldugva; egész bizonyos, hogy ezen jelenleg is ugyanannyi összeget az adózás alól elvonatnak. Legalább is ugyanannyi összeg pénzben vagy értékekben van eldugva olyan árdrágitóknál vagy spekulánsoknál, akikből sem ki sem nézné ki, hogy milyen vagyonnal rendelkeznek, sőt, ha az ember velök találkozik, szinte a zsebébe nyul, hogy könyöradományt adjon, holott százezrek vagy milliók felett rendelkeznek.

Ha tőlem függne, én egyetlen embertől sem kérnék vallomást. Az ingatlanokat az egész országban kellő megszervezéssel 2 hónap alatt hajszálnyi pontossággal meg lehet állapitani a fundus instruktussal együtt. A kereskedők, termelők áruraktárját szintén, ugyancsak az ipari üzemeket is, fentartván ezekné az általam már emlitett büntető határozatokat.

Uj pénzt adnék ki s a beváltásnál minden pénzt hadi pénznek tekintenék és 80 százalék adó levonásával adnák ki uj pénzt. Ha azután igazolja okmányilag, hogy neki a vagyona már a háboru előtt megvolt, a progresszivitás szerinti kulcs alapján a különbözetet visszakapja. Az értékpapirokra kimondanám, hogy csakis azon értékpapir hozható forgalomba, és csakis azon értékpapir szelvénye váltható be, amely előzetesen a tulajdonos nevének bemondása mellett az állami adóhivatalnál be lett mutatva és ugyanott lebélyegezve.

Ezekkel is ugy tennék, mint a pénzzel, mindent háborus szerzeménynek tekintenék és csakis 80 százalék vagyonadó lefizetése ellenében adnám ki. Ha a tulajdonos igazolja, hogy ez neki már a háboru előtt is meg volt, avagy már a háboru alatt vette a háboru előtti vagyonából, a progresszivitási kulcs szerinti fizetendő adó ellenében kiadandó volna. Külföldi egyén vagy intézet tulajdonában levő értékpapir szelvénye csak ugy váltható be, ha a magyar konzulátus igazolja, hogy az tényleg a külföldi intézet vagy egyén tulajdona és az nem inkasso vagy depot céljából lett letéve; erre is nemzetközi egyezmény szükséges.

A takarékbetétekre és folyószámlákra vonatkozólag rendeletileg intézkednék, hogy az illető intézetek csakis 20 százalékot adjanak ki, 80 százalék visszatartandó, illetve beszolgáltatandó. Ha a tulajdonos igazolja, hogy ezen pénze már a háboru előtti vagyonában is benfoglaltatott, a progresszivitási kulcs mellett megadóztatandó, melyet az intézet tartozik beszolgáltatni.

Ezen drákói rendszabályokra feltétlen szükség van, mert különben mindenki kibujik az adóztatás alól és csakis a háboru előtti szolid és becsületes vagyon lesz megadóztatva, ellenben az összerabolt és összezsarolt házorus vagyon szabad lesz. Nagyon természetes, hogy ez nagy és jól dotált apparátust igényel, de megéri. Az is nagyon természetes, hogy a fizetendő adók számitási alapja nagyon is bizonytalan, hiszen ma még nem is tudjuk, hogy mi marad meg Magyarországból, hogy az elszakadó ré-

szek milyen terheket vállalnak magukra és egyáltalában hogyan alakulnak a viszonyok.

Nem tudjuk, hogy a vagyonmaximum kimondásával mennyi fog befolyni és igy mennyi fedezendő; mert a vagyonmaximum kimondandó. Kimondanám azt, hogy például legényembernél a vagyonmaximum 2 millió korona; családos, de gyermektelen vagy egy gyermekü családnál 5 millió korona; 2 gyermekes csa ádnál 10 millió korona; 3 vagy több gyermekes családnál 15 millió korona s ez volna a maximumnak a határa. — Ezek számitásba vételével kell a szükségletet és ennek alapján a vagyonadókulcsot megál'apitani.

Ha mindez megtörtént, a helyi viszonyokat nagyon jól ismerő, egyenes és független, közismerten igazságos gondolkozásu egyénekből kell egy jól dotált, független adóbizottságot összeállitani, a mely az egyéb adózási ügyet intézi. Ha a régi rendszer marad, nem lesz állami bevétel, mert megint a kisember lesz adóztatva, a nagyok pedig szaladni fognak.

Az uj korszellemmel igazságot is várunk és szabad legyen reményleném, hogy az adózás, mint legfőbb állami szükséglet és intézmény, igazságos alapokra lesz fektetve.

Ungár Mór, mérnök.

Legizlésesebb
karácsonyi ajándékok
Forgács illatszertárában
– Széchenyi-utca 62. — szerezhetők be.

Beszélgetés a Mikulással.

Kinek mit hozott Miskolczon?

Miskolcz, dec. 6.

Tudvalevő, hogy a Mikulás, gyermeklelkek fehérszakállu télapója, ma reggelre kelve látogatta meg a világot. Bekocogott az üvegablakokon és a jó gyermekek cipőjébe elhelyezte a maga ajándékait.

Munkatársunknak — a késő hajnali órákban — alkalma nyilt a Mikulással beszélgetést folytatni a Személypályaudvar vendéglőjében. Kérdésére a Mikulás előszedte feljegyzéseit és felsorolta, hogy kinek mit hozott az idén Miskolczon. Az érdekes beszélgetésből közöljük az alábbi részleteket.

— Tarnay Gyulának 300,000 koronás tőzsdenyereséget, Székely Aladárnak borlombard-üzleteket a Sátoraljaujhelyi Népbanktól, Brünn Ignácnak vevőt 6000 hektoliter borra 16 és 24 koronás áron, Gara Miklósnak egy kitünő jelszót a zászlóbontáshoz, Bottlik Józsefnek miniszteri elismerést kiváló szolgálataiért, Wittner Ernőnek jogtűt, dr. Kőszegi Armandnak dr. Halmos Géza fényképét sajátkezű ajánlással, Lichtenstein László udvari tanácsosnak azt a tanácsot a Luther-udvartól, hogy ne menjen többet Budapestre hivatalba. A Miskolczi Radikális Pártnak egy fényképet az Avasról szép kilátással. A Miskolczi Téglagyár irodahelyiségének Csehmegszállást, dr Plank Miklósnak tiz pár lyukas cipőt az itt nyaralt osztrák gyerekektől, Hölcz Gyulának hét kövér esztendőt, Csontó Dezsőnek városi kenyérgyárat, Groszmann Zsigának Trockij arcképét, Vidats Jánosnak zeneszerzői sikereket, Ungár Mórnak a hitközségből való kizárási inditványt, dr. Rimóczy Józsefnek Danyi bácsi életnagyságu arcképét olajba festve, Biber Gyulának ifj. Póta László elismerő meleg sorait és Vonga Lászlónak egy nagyitó üveget.

A közlemények átvételét csak a forrás megnevezésével engedi meg a szerkesztőség.

BELASITS FERENC
Miskolcz, Széchenyi-u. 56. sz.
: (Csabai villamos megálló.) :
Üveg-, porcellán-, diszmüáru-kereskedés,
modern képkeretezési vál alat.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Ahogy a miskolczi adózók megjárták, az sem utolsó — Bevallottak 100—200—300.000 korona vagyonokat a tavalyi adókivetésnél. Mint értesülünk, a kormány most országszerte — s igy Miskolczon is — felbecsülteti az ingatlanokat és a tavalyi adózásnál vagyonként szereplő összeg meg a most megállapitott tényleges értékek közti különbözetet háborus jövedelemnek tudja be s az után majd 75—80 százalékos adót vet ki Az adókivetésnél feltüntetett összeg a béke vagyon után — 40—50 százalékos adót kell majd fizetni. Hát nem jobb lett volna ilyenformán a tényleges vagyon egész összegével szerepelni?

Feltétlen bizalommal
fordulhat a
FELSŐMAGYARORSZÁGI
VILLANYSZERELŐ
és MŰSZAKI VÁLLALAT-hoz
minden e szakmába vágó munkálatokkal.
Szerelési anyagok, izzó lámpák és zseblámpaelemek
MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 9.
Telefon: 3—79.

KISS LAJOS
= CIPŐ- =
ÁRUHÁZA
MISKOLCZ,
SZÉCHENYI-U. 6.
TELEFON 719

BRAUNER
látszerészeti
szaküzlete
ismét megnyilt.
MISKOLCZ, Városháztér 19.
(A régi helyiségben.)

NÉVETVE

tanul meg
NÉMETŰL
a RIDENDO
német nyelvtanból.
Szerkesztette:
Dr. HAJNAL DÁVID,
a fiumei kiviteli akadémián a német nyelv tanára.
Ára K 5·50.
Schidlof francia nyelvtana
Levél szerinti oktatás tiz füzetben
Ára K 11·—
KAPHATÓK:
FODOR ZOLTÁN könyvkereskedésében.

Klein, Ludvig és Szelényi r.-t. könyvnyomdája Miskolcz.

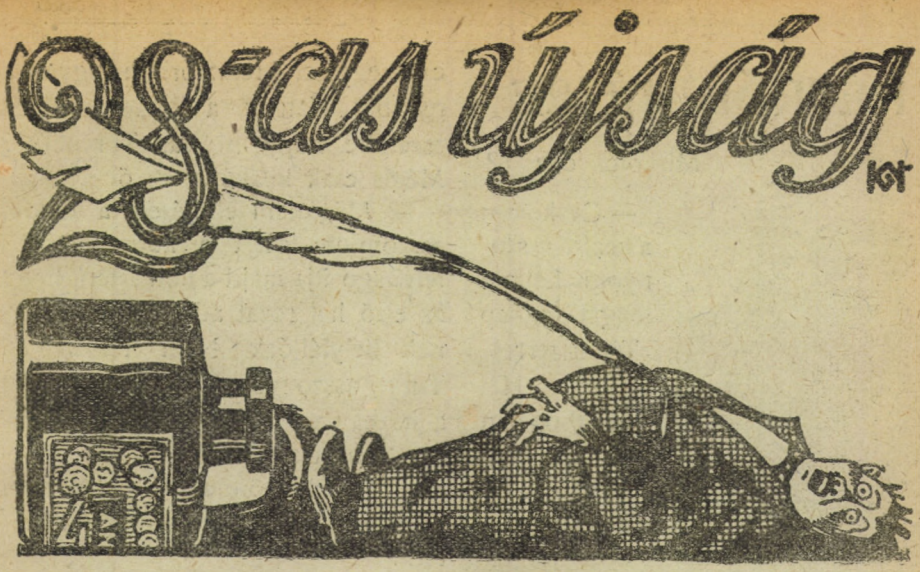

SASSY CSABA SZATIRIKUS RIPORTLAPJA

3. szám.

Miskolcz, 1918 December 13.

Hétről-hétre.
A hét eseményeinek szatirikus ismertetése.

Az én utcámból.
Jegyzők vesszőfutása.

Kaffka Margit †

Nyilatkozatok a papi nőtlenségről.
Miskolczi lányok nyilatkozatai.

Dal a miskolczi villamosról.

A forradalmi Miskolcz alakjai.
Groszmann Zsigmond.

Megyei hirek.

Sötét falvak.

Guszti bácsi.
— Egykori feljegyzések. —

Szinház.

Egy szám ára
80 fillér.

HÉTRŐL-HÉTRE.

Miskolcz, dec. 12.

— Csókolom a kezét, asszonyom. Láttam magát tegnap Tribuszerrel sétálni. Hát már itthon van ő is. Most hát semmi akadálya, hogy a városi téglagyár ujra megkezdhesse az üzemét.

— Pedig nem kezdi meg. Mert arról van szó, hogy a városi téglagyárból krematóriumot csinálnak. Ugyis ott lesz az uj köztemető és krematórium formájában a téglagyár is föltétlenül több jövedelmet fog hajtani, mint eddig.

— Remélem, hogy először, sőt legelőször a részvényeket fogják benne elégetni?

— Ne legyen rossz nyelvü. Még maga is lehet krematúrus a miskolczi halottégetőben. Annak pedig meg van az oka, hogy először is mért mint téglagyár működött ez az intézmény. Régi babona Miskolczon, hogy itt semmisem annak készül, aminek beválik. Lássa, a városi szeszfőzde is szemétégetőnek épült és milyen jövedelmet hajtó szeszgyár lett belőle. De milyen *Vass* intézmény. A szövetkezeti butorcsarnokból pompás főreáliskola lett. Venne még maga is szivesen városi téglagyár részvényeket, csak egyszer krematórium legyen a gyárból. Hanem a téglagyárról jut eszembe, hogy mi van Turyékkal? Mégis csak kilakoltatták őket?

— Még nem elintézett a dolog, asszonyom. Mert a kormánybiztos felvilágositja majd a minisztert, hogy az első határozat adatai nem lehetnek helytállóak. Nem féltem én Turyt, asszonyom. Különben abban a házban ez már a második lakáspör, ami a nyilvánosság elé tartozik. Majd legközelebb — ha nem untatom — elmondom mindakettőt.

— Mondja kedves barátom mi történt Kürcz és Ungár Mór között, hogy ugy haragszanak egymásra? Most már csak azt szeretném igazán tudni, hogy melyik félti a *bőrét?* Melyik haragszik igazán és melyik van meg*juh*ászodva? Azt már látom, hogy Ungár, mint számitó, jó mérnök, az uj korszakra épit. Viszont, ahogy én Kürczöt ösmerem, azt hiszem, hogy nem kell őt félteni senkitől. Akárhogy *Mór*-og is rá Ungár, Kürcznek elég, ha ránéz a rózsahegyi cellulose részvényeire és mindjárt megvigasztalódik. Hanem — mondja csak — elfoglalta már Reisinger a hivatalát?

— El asszonyom. Sőt ma már Budapestre utazott, hogy eljárjon a város legvitálisabb érdekü ügyeiben a kormánynál. Most meg én kérdezek magától valamit. Ott volt a *Glücklich* Vilma előadásán? A feminista gyűlésen?

— Sőt nemcsak ott, hanem a hét összes nőgyűlésein. Nagyon kedves volt a feministáknál, amikor a

nagy Vilma azt fejtegette, hogy az uj köztársaságban milyen kis különbség lesz a nők és a férfiak között és arra egy miskolczi uriasszony ennivaló közvetlenséggel kiáltott felé, hogy éljen az a kis különbség! Vagy amikor Koller Ferenc állott szólásra és egy jelenvolt — aki nem tudta egész biztosan a Koller nevét — azt kiáltotta felé: — Halljuk Liszt Ferencet!

— Mondja már asszonyom, hányféle női tömörület, hányféle alakulás lesz hát most Miskolczon? Mert annyi nőgyűlést hivtak össze, hogy igazán nem tudok kiokosodni belőle.

— Lesz a dolgozó nők szabadszervezete a szociáldemokrata párt keretén belül. Ez a legrokonszenvesebb tömörülés, ez azonban még nem adott teljes programmot, mert a szociáldemokrata párt programmját teljes egészében egyetlen nő sem teheti magáévá, amig felvilágositást és megnyugtatást nem kap a következő pontokra vonatkozólag:

— Hogy érti azt a párt, hogy *el akarják törülni a nemi különbséget?* Hát érdemes lesz akkor élni?

— Hogy értik azt, hogy *el akarják tiltani a nőket az éjjeli munkától.* Mert ez a pont is nagyon nyugtalanitja a kedélyeket.

— Ha azt a két pontot tisztázza a párt, akkor a dolgozó nők szabadszervezete lesz a leghatalmasabb női egyesülés. Aztán jönnek a feministák. Az ide való belépés már bizonyos korlátokhoz van kötve.

A nagyon szép nők sohasem feministák, mert azok másféleképpen is megtalálják az érvényesülés utját. Itt előnyben részesülnek és vezetőszerepet kapnak a cvikkeres nők. Aztán van a kath. női tanács. Ez felekezeti tömörülés, erről tehát nem szólhatok, mert a felekezeti békét nem akarom megbontani. Hanem mit szól a jogakadémiához kedves barátom?

— Természetesnek tartom, hogy Miskolcz kapta meg. És hogy most kapta meg, a népuralom idejében. Hiszen régi jelszó, hogy: jogot a népnek! A nép most már nyugodt lehet. Megkapta a jogot, sőt megkapta az erdészeti és bányászati főiskolát is. Jövőre már mindennapos lesz itt is a „Szerencse fel! Glück auf!" köszönésforma. Szegény dr. Glück! Nem tudom, hogy fogja majd érezni magát, ha öregkorára hallja Miskolczon minduntalan a jelszót a bányászakadémistáktól, hogy: Glück auf! Tudom, menynyire rosszul fog esni neki, ha találva és biztatva érzi magát és azt hiszi, hogy őt aposztrofálták ezzel a köszönéssel. Hát a Gara Miklós párt alakitásához mit szól asszonyom?

— Érthető. Garami is miniszter lett. Gondolja Gara, hogy közte és Garami közt alig van különbség. Belőle, hogy Garami lehessen, csak a *mi* hiányzik.

— De mi az a *mi* hiányzik belőle, hogy Garami lehessen?

— Azt nem tudom, asszonyom. De gazdapárt alakitására hivatott a Gara. Van két agara. Sokszáz föld ugara. Es legujabban az a bogara, hogy zászlót bont. Jól teszi.

Most van az ideje minden poli-

tikai érvényesülésnek. Hát azt hallotta-e asszonyom, hogy *Nyiry* Danyi főhadnagy, a városi főlevéltárnok hazajött a katonaságtól. Bement a hivatalába, ahol eddig ócska fóliánsok, régi kutyabőrök voltak.. Hát majd leesett a székről, amikor meglátta azt a rengeteg talpbőrt, felsőbőrt és jóbőrt, ami most ott van. Bőrraktárt csinált Plank dr. a levéltárból. Most már aztán igazán nem tudja Nyiry, hogy hol helyezkedjen el.

— Magának azonban gratulálok kedves barátom!

— Mihez asszonyom?

— Hogy a karácsonyi könyvpiacra megjelent a *Csiki határszélen* című verseskönyve. Lássa, ezt jól tette. Hiszen Magyarországnak Erdélyből ugysem maradt meg egyéb, mint a *Csiki határszélen,* a maga verseskönyve, mely kapható 6 koronáért minden miskolczi könyvkereskedésben.

— Köszönöm a reklámot, asszonyom. Ha megengedi egy dedikált példányt majd elküldök belőle a kedvességéért, hogy eszébe jutottam. Különben pedig hol tölti az estéit, asszonyom?

— A szinházban. Minden este zsufolt ház. Ugy örülök, hogy a sok spanyol szünet után most a szinészek is megtalálják a számitásukat. Ha esténkint van valami nagyon érdekes mondani valója, a páholyomban mindig megtalál.

— Élni fogok az engedelmével, asszonyom. Csókolom a kezét!

— Viszontlátásra kedves barátom!

Aiglon.

Az én utcámból.

*

Jegyzők vesszőfutása.

Miskolcz, dec. 12.

A falu jegyzője a falu kiskirálya volt békében. Reprezentánsa az államhatalomnak, a kormányzati rendszernek, a vármegyének, a pénzügyigazgatóságnak, a hadseregnek. Korlátlan szuverén. Valóságos oligarcha.

Háboruban: még fontosabb szerepe, még nagyobb, szélesebb hatásköre volt. Első sorban tőle függtek a katonai felmentések. Ő volt az első véleményt adó fórum. Tőle függött a hadi segély, az élelmiszerelosztás, a vetőmagkiadás. Minden.

És mert az emberi indulatok soha olyan őszintén nem jelentkeztek, nem ütköztek ki a kulturmáz csillogása, simasága alól, mint éppen a háboruban: a jegyzők sem képeztek kivételt az örök érvényü megállapitások alól. Volt, amelyik sulyosan visszaélt a rábizott hatáskörrel. — Akadt, amelyik meggazdagodásra, pénzszerzésre használta fel a kezeibe fektetett hatalmat. És viszont volt, amelyik atyja, barátja, gondviselője és jótevője volt a falujának.

A forradalom első napjaiban a községekben minden harag és gyülölet, minden fellobogó elkeseredés, minden pusztító indulatával a jegyzők ellen fordult. Aki nem kapott hadi segélyt, annak a férje most vonta felelősségre érte a falu jegyzőjét. Aki nem kapott petróleumot, cukrot, talpat, lisztet, az most régen szitott, lappangva parázsó haraggal fordult ellene. A fel nem mentettek éppen ugy. Kezdett rossz világ járni a falvak kiskirályaira. Őket ismerte a nép legközelebbről, ugy, mint a régi rendszer képviselőit. Bennök látva mintegy megszemélyesitve az aláhanyatlott kormányzatnak minden bünét, rosszaságát. Érthető tehát, hogy amikor a régi rendszer fölött itélkezni akart a falu népe, a jegyzőt vette elő és az ő fejére olvasta — sokszor eléggé indokoltan — a régi Magyarország minden önmagát megbosszuló sulyos tévedését, botlásait.

A jegyzőknek menekülni kellett. Pár nap mulva a járási székhelyek menekülő jegyzőkkel teltek meg. Majd Miskolczon is hamarosan feltüntek a vidék urainak közismert alakjai.

A mult héten azután Budapesten *Morvay* János mezőkövesdi fő egyző elnöklésével gyülést - tartottak, melyen hét pontba foglalt memorandummal fordultak a kormányhoz. A memorandumból itt közöljük a 3. és 4. pontot, mint amelyik bennünket első sorban érdekel.

„— Követeljük, hogy azonnal világositsák fel a félrevezetett népet és főképen a hazatért katonákat, hogy a régi rendszernek mi csak eszközei, rabszolgái s a régi kormányok által kiadott rendeleteknek csak végrehajtó szervei voltunk, most pedig elsők voltunk, akik a népkormánynak fölesküdtünk.

— Követeljük, hogy a kormány mentsen fel bennünket a rekvirálások és egyéb oly rendeletek végrehajtása alól, melyek bennünket, mint a nép vezetésére hivatott tényezőket, gyülöletessé tesznek s töltse meg munkakörünket olyan szociális feladatokkal, melyekkel megmutathassuk, hogy mi a népért vagyunk s annak érdekében dolgozunk.“

Szomoru önvallomás ez. Beösmerik a jegyzők, *„csak eszközei, rabszolgái voltak a régi rendszernek.“* Azt azonban elfelejtik megmondani, hogy sokszor vak eszközei voltak a letünt hatalomnak. Akik politikailag mindig exponálták magukat a mindenkori kormányrendszer mellett. Akik valósággal szállitották a meggyőződéseket a választások zürzavaros lélekvásárjain... Akik akárhányszor a más politikai hitvallás zászlóvivőivel szemben a bosszuálló hatalom eszközei voltak. És éppen ezért lettek most a forradalom erdejének üldözött vadjai.

Ezekkel a sorokkal korántsem a jegyzők ellen akarjuk forditani az amugy is fölzaklatot közhangulatot. Lovagiatlan és embertelen cselekedett volna a futó ellenfelet hátba támadni. Megriasztott, szegény embereket tovább ijesztent. Azok a jegyzők, akik tulságosan is helótarászánással adták el testület-lelküket a mindenkori kormányhatalom politikai céljainak, most az országut vándorai lettek. Azokat a jegyzőket

pedig, akiket minden időben altruisztikus gondoskodás és emberséges bánásmód tett a nép igazi gondozóivá, ugy sem kell féltenünk.

Mégis akadnak olyan falvak is, ahol a válogatáshoz és a különbségeket kereséshez nem szokott népharag ártatlanokat is sujtott. Ne vegyék zokon ezt az itélkezést sem a jegyzők. A mások hibáinak köztudatba átment, beidegzett tudomása, meg a forradalom széles mesgyéket végigszántó vihara nem láthat és nem kerülhet ki egyedülálló fűszálakat, magános bokrokat.

*

A kormány most maga is belátta a jegyzők helyzetének tarthatatlanságát, azért rendeletet adott ki, hogy a vármegyék főispánjai, kormánybiztosai egymásközt való megállapodással kicserélhetik a jegyzőket a szomszédos törvényhatóságok között és felcserélhetik őket a gondjaikra bizott vármegyékben is.

Zemplénben és Szabolcsban a napokban osztottak be uj állomáshelyre vagy 30—40 jegyzőt. Mihelyst Borsodvármegye is megkapja a kormánybiztosát, előreláthatólag itt is megtörténik a jegyzői karnak az az átcserélése. Egy esetről máris beszámolhatunk. Beregmegye főispánja és Borsodmegye főispánja megállapodtak abban, hogy fajkürthy *Kürthy* Pál beregrákosi jegyzőt Borsodmegyébe helyezik át szolgálattételre. Kürthyt valószinűleg Hejőcsabára osztja be a főispán a hosszabb szabadságra ment *Kellner* Ignác jegyző helyett.

Morvay János Mezőkövesd főjegyzője és *Kaló* Jenő másodjegyző nyugdijaztatásukat kérték. Ugyszintén *Steiner* Lajos tiszatarjáni és *Kerekes* Lóránd harsányi jegyző is.

Csepreghy Béla mezőkeresztesi jegyző egy hónapi szabadságot kapott. Hosszabb-rövidebb szabadságot kaptak; *Tóth* Dezső laki, *Kerekes* György sajókereszturi, *Tárnoky* Béla sajóládi, *Szabó* Gyula belsőbőcsi, *Letanovszky* Lajos alsózsolczai, *Hammer* János emődi és *Gyárfás* Ferenc tiszabábolnai jegyzők.

A dédesi jegyző — Fekete Miklós — ellen az ottani néptanács elnöke panaszkodik, az arlói jegyző ellen pedig hétfőn délben egész küldöttség jött be az alispánhoz panaszszal.

Valóságos vesszőfutása volt a jegyzőknek a forradalom első hónapja. A közigazgatás gyökeres reformját nem a kormányhatalom, hanem a népakarat akarja megvalósitani.

Drevey Miklósnál
mindennemü
HIDEG FELVÁGOTT és CSEMEGEÁRU
kapható.

FEKETE BERTALAN utóda
DEMETER ERNŐ
épület- és műlakatos
ARANY JÁNOS-u. 134. sz.
Elvállal mindennemü épület- és műlakatos munkákat, ugysz ntén javitásokat szakszerüen eszközöl.
— TELEFON 615 —

Kaffka Margit. †

Miskolcz, december 5.

Szerdán délután fél négykor kisérték ki a farkasréti temetőbe a legragyogóbb talentumu magyar irónőt: Kaffka Margitot. A spanyol láz ölte meg. Az irtó járvány, mely a legutóbbi napokban az emberi szellem, a tudás és a kultura legderekabb harcosaira vetette magát. Herzel tanár után Kaffka Margit, Kovács Lidia szemeit zárta le. És ki tudja, ki jön még.

Kaffka Margit könyvei, munkás életének örök életet biztositó határkövei, emlékoszlopai, az egész magyarságé Minket, miskolcziakat most azok a vonatkozások érdekelnek, melyeket életében, munkáiban, miskolczi időzése, Miskolczon töltött évei, itt szerzett impressziói foglalnak le maguknak. Mert Kaffka Margit két izben is volt miskolczi lakos. Először, amikor a szatmári zárdában elvégezte az elemi iskolai tanitónőképzőt és egy évig 1899—1900-ban a miskolczi zárdában volt mint bentlakó tanitónő.

Innen ment Budapestre az Erzsébet-nőiskolába, ahol a polgári iskolai tanitónői oklevelet szerezte meg. Akkor ismét Miskolczra jött vissza, ahol rövidesen kinevezték polgári iskolai tanltónőnek. Itt tanitott 1906 őszéig, amikor áthelyezték az ujpesti állami polgári leányiskolába.

Mint miskolczi polgári iskolai tanitónő, már munkatársa volt a legelőkelőbb fővárosi lapoknak. Versei, tárcái már akkor országosan ösmertek voltak. Két verseskötetét és a „Levelek a zárdából" cimü országos szenzációt keltett könyvét itt irta. Itt jelent meg a *Gondolatok* cimü könyve is.

E sorok irója közel egy évig mindennapos látogatója volt a Tisztviselő-telepi kis háznak, ahol Kaffka Margit valóságos irodalmi szalont tartott fenn. Rajtam kivül gyakori vendége volt a Margit asszony szalonjának Miskolczi Simon János, Nógrádmegye főlevéltárnoka is, aki 1914. év augusztusában esett el a Zolkiev-Zoltance-Hulikow közti sikságon

De nemcsak a miskolczi irodalommal foglalkozók előtt volt megihletett kedvességü a Kaffka Margit irodalmi szalonja. Sürün érkeztek oda a pesti látogatók is. Leginkább Fenyő Miksa, a Nyugat egyik szerkesztője, aki azóta a Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke lett.

Irodalmi-művészeti kérdésekről folyt a szó. Bohém fesztelenségü, kedves, közvetlen terefere. És bármiről beszéltünk is, Kaffka Margitnak minden nézete, minden véleménye stilusos és egyéni volt.

Szinte elvonatkoztatva magát a miskolczi társadalomtól, élt köztünk. Női hiuságokkal, piperével, cicomával nem sokat törődött. Szinte bohémesen elhanyagolta saját magát is. Sose felejtem el, mikor Lányi Sarolta — azóta szintén országosan elismert irónő — akkor még 14 éves kislány, de már akkor is szaturálva irodalomszeretettel és a Kaffka Margit zsenijének cso-

dálatával, egyszer az utcán észrevette, hogy Kaffka Margitnak a félcipőből kilátszik a — lyukas harisnyája.

Lányi Sarolta elpirult és nehogy más valaki is észrevehesse ezt az apró és jelentéktelen szépséghibát, közvetlen a sarkába szegődött Margit asszonynak és ugy kisérte el az iskoláig, testével fedezve a rajongásig szeretett magyar irónőt. Nehogy valaki megszólni valót találhasson rajta.

De sok szép irodalmi tervet szőtt, messzelátó ábrándokat álmodott Kaffka Margit a tisztviselő-telepi kis házban, ahol Laci fia is született, akihez akkor országhirű „Fiamnak" cimü versét irta... — Dolgozott komolyat, értékeset, maradandót... És amikor egy ország elismerése vette körül népszerü alakját — elment közülünk.

...És én, aki előtt — az ő szavai szerint — semmi szent nincs, aki a saját lelke üdvösségéi is kigunyolná... itt maradtam, hogy szomoruan, komolyan, bánatosan gondoljak Margit asszonyra, akinél értékesebb asszonyt, emberibb embert keveset látott az Avasalja.

„EMKE"
nagy cabaret
Naponta este fél 8 órai kezdettel fővárosi művészek és művésznők közreműködéséve' elsőrendü
nagy cabaret előadás.
Előadás után POCZOK GYULA teljes zenekarával hangversenyez.
Meleg konyha! Figyelmes kiszolgálás!
KLEIN MÓR kávés NÁDASI KÁROLY igazgató

Nyilatkozatok a papi nőtlenségről.

Nősüljenek-e a kath. papok? Hogy nyilatkoznak a leányok.

Miskolcz, dec. 10.

A forradalom szele, levegője, minden osztályt, minden kasztot, minden testületet, megmozgatott . . . És mindenüvé bevitte, elhintette a modern gondolatokat, a reformeszméket, a forradalmi programmokat. Megmozdult a kath. papság is évszázados elzárkózottságából, merevségéből. Papi tanácsok alakultak és a reformáló tevékenység ujonnan akarja berendezni a kath. papság életét is.

A kath. egyházat reorganizáló reform pontjai között a legtöbb port vert fel, a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot a coelibátus, a papi nőtlenség eltörlése.

A szegedi és hatvani papi tanácsok a papi nőtlenség eltörlése mellett foglaltak állást. A Reggeli Hirlap egyik multheti számában *Zábrátzky* György apátplébános és dr. *Péchy* Alán minorita rendi áldozár is nyilatkoztak ebben a kérdésben.

Papi részről tehát már ösmerjük a coelibátus eltörlésével szemben megnyilatkozott véleményeket. A

28-as ujság ugy gondolta, nem volna érdektelen megismerni a másik érdekelt fél: a férjhez menendő, az eladó leányok véleményét is ebben a kérdésben.

Munkatársunk több miskolczi leányt felkeresett és kikérte véleményüket az ügyről. Az első nyilatkozatot — a kötelező diszkréció szigoru betartásával — a következőkben közöljük:

*

— Igaza van. A papi nőtlenség eltörlése minket éppen olyan közelről érint, mint magát a papságot. És éppen ezért, örömmel üdvözöljük ezt a mozgalmat. A magam részéről régen gyüjtök egy papra. Csak azt kötném ki, hogy a bajuszviselést a jövőben se engedjék meg nekik. Igy, tényleg, olyan római arcéle van minden római kath. papnak. És olyan szinészarcuk van igy. Olyan guszta.

— Hiszen a papok házassága nem uj keletü. Ösmeri azt a közmondást: kinek a pap, kinek a papné. Lássa, ez is legalább ezer éves. Akkor pedig még nem voltak református papok. Csakis a kath. papokra vonatkozhat.

— Hogy Zábrátzky ellene van a papi nőtlenségnek, az olyan természetes. Istenem! Az ő korában . . . Ez éppen olyan, mint a mikor valaki nem szereti a töltött paprikát és mást is le akar róla beszélni, hogy ne egyék. Ő nem hiába apát, benne az ember igazán csak a tiszteletreméltó lelki apát látja, de nem a férjjelöltet. Ellenben dr. *Péchy* Alánnál épp ugy érthető a másik álláspont. Fiatal ember. Szép ember. s igaz, hogy Pécs beleesik a demarkációs vonalba, de Péchy nem esik bele abba a demarkácionális vonalba, amit a papi nőtlenség mellett szavazó papoknál a tiszteletet parancsoló kor huzott meg. Magyarnak *Péchy*, németnek bécsi! Mondja a reklám. Higyje el, nagy kár azért a Péchyért, hogy nem nősülhet. Vagy ott van a *Török* Dezső. A borsodivánkai plébános. Vagyont szerzett a háboru alatt. És még mindig egész fiatal ember. Micsoda parti volna az is. Vagy *Füstös* Pali, a hámori plébános. Milyen helyen lakik. Nyáron fürdőhelyen lakna az ember. Télen ródlizhatna. Buknának az ilyen emberre a férjhez menendő leányok. Vagy itt van *Pandula*, a bessenyői pap. Mint egy francia abbé. Az egész megjelenése olyan finom, olyan kellemes. Vétek egy ilyen embernek nem nősülni. Kihal a családfája . . . Az a Pandulafa . . . Pandulafa . . . hejh! de kevés a virág rajta. Vagy itt van *Azlen* Emil, *Mikes* . . . Mind a kettő népszerü. És mit gondol, *Fuhrmann* után nem irkálnának leveleket, nem küldenének arcképes ajánlatokat, ha megtudnák, hogy nősülhet.

— Ha csakugyan eltörölnék a papi nőtlenséget, hány nóta, régi, régen elfelejtett nóta lenne ujra aktuális, népszerü és indokolt. Például az, hogy:

— Ha bemegyek, ha bemegyek a templomba, Rávetem a szemem a papra.

Vagy az, amelyik ma még olyan indiszkrécióval arról szól, hogy:

— Hejh! az én rózsám, a barát, Mondja a litániát.

— Irja meg, kedves szerkesztő ur, hogy mi, leányok kivánjuk, kérjük, követeljük a coelibátus eltörlését. Hogy nősüljenek a kath. papok is. Istenem! Milyen poétikus, milyen kedves dolog lenne ilyenkor decemberben egy behavazott kis faluban fiatal papnénak lenni... Decemberben minden hajnalban felkelni és együtt menni Rórátéra... Karácsonykor éjféli misére. És tudni, hogy a mikor a plébános ur azt mondja, hogy: Ite missa est! És elbocsájtja a gyülekezetet... Ez rám, a hitvesre nem tartozik... Mert engemet nem bocsát el... Sőt!

— Nagyon kérem magát, kedves szerkesztő ur, kövessen el minden lehetőt, hogy egész rövidesen szüntessék meg a papi nőtlenséget. És ha megjelenik az erre vonatkozó törvény, szóljon nekem azonnal, hogy meghivhassam zsurjainkra valamelyik miskolczi kath. papot. Hagy legyen megcáfolt vers a való jó emlékezetü Lévay bácsinak, a *Mikes* búja. Hiszem, hogy akkor nem volna Mikesnek buja, bánata... És nem kellene neki egyedül hallgatni a tenger mormolását.

*

Megvagyunk róla győződve, hogy ezután a kedves, közvetlen hangu nyilatkozat után a kath. egyház vezetősége be fogja látni, hogy legfőbb ideje a papi nőtlenség eltörlésének.

Valódi lószőr CIPŐFŰZŐ párja 1 korona Radványinál.

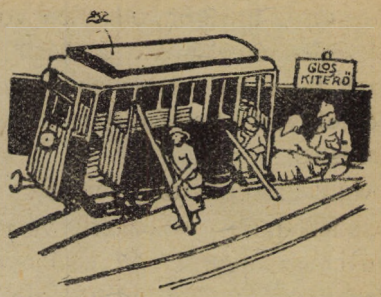

Dal a miskolczi villamosról.

Miskolcz, dec. 12.

Felszálltam az Ullmann-tankra,
Ottan is a hátsó gangra...
Szomoru, szomoru...
A kocsi még el sem indul
S a hasam már a nagy kintul
Homoru, homoru.

Mint a hering a hordóban,
Ugy álltunk itt százan sorban
Rettenet, rettenet!
Te jó Isten, mért nem láttad
A sok szegény holtra sápadt
Tetemet, tetemet.

Nincsen szive Lunzer Pálnak
Megnézni, hogy hányan állnak
Idebenn, idebenn..
Mert ha látná, mert ha tudná,
Tudom jól, hogy őt sem hagyná
Hidegen, hidegen.

Hát amikor elindul — pont —
Ez a rossz bosszuság-központ
Zörögve, zörögve...
Az utasok feljajdulnak,
S egymás bus ölébe hullnak
Hörögve, hörögve.

Döcög, kocog, zörög mindig,
Minden órában kisiklik
Rendesen, rendesen...

S ha beér a kitérőbe
Félórát vársz jóidőbe
Csendesen, csendesen.

Csigafajta, lassufajta,
Spanyolnáthát kapni rajta
Biztosan, biztosan,
Felülsz rája tisztán, rendben,
S leszállsz róla sántán, csendben,
Piszkosan, piszkosan.

Avas.

A forradalmi Miskolcz alakjai.

II.

Groszmann Zsigmond.

Igénytelen, törékeny, vékonypénzű kis ember. De csupa ideg, csupa izgalom, csupa feszültség és mozgás. Széles, nagy gesztusokkal kiséri szavait, gyorsan és hangosan beszél. Azaz nem is beszél: hanem vitatkozik. Ez az ő eleme. A vitatkozás.

A pártban mindig a szélső ellenzéket képviselte. Ezért nevezték el elvtársai Trockijnak is. A nyugtalan érdeklődés, kutató fürkészés, mindenbe való belelátás és az örökös *miért* fáradhatatlan kutatása jellemezte világéletében, gyerekkorától.

Az apja papot akart belőle nevelni és talmudista iskolába adta. Itt azonban semmire sem mentek vele, mert a biblia magyarázatai alatt olyan fogas kérdéseket tett fel szegény jámbor hittantanitójának, hogy az minden esetben zavarba jött és a tekintélyét féltette a növendékek előtt, akik élénk derültséggel hallgatták mindig a különös párbeszédet. — A vén talmudista aztán lebeszélte a Groszmann Zsiga apját arról a tervéről, hogy a fiából papot neveljen. Sokkal nyugtalanabb vérű, semhogy a holt irások magyarázatába, az isteni elrendelésekbe bele tudna nyugodni. Minden intézkedését feszegeti az Istennek. Istentagadó.

Pár év mulva Hernádzsadányból Miskolczra került. Majd rövidesen cipésztanonc lett. Ujdiósgyőrben, az öreg Kohnnál. Ott is szabadult fel.

Szerette a helyét a kis Groszmann gyerek, mert nem sokat törődtek vele. Ha reggel elment és este jött haza, nem kérdezték, nem firtatták soha, hogy merre járt.

Mert szerette a Zsiga a lógást nagyon. Leülhetett valahol a zöld fűre, híves árokpartra, előhuzhatta a surca mögűl a könyveit, ujságjait és olvashatott, tanulhatott kedvére. Ez volt a szenvedélye.

Egyszer a segédek beküldték Miskolczra Falkensteinhoz, hogy tegye a pénzüket a kis lutrira. Az ajtó előtti táblán ujságok voltak kifüggesztve. Köztük a Népszava is. Megvette. Aztán utközben olvasni kezdte. Csillogó, kerekre nyilt szemekkel, mohóan, szinte beitta az agya a betüket. — Aztán megvette mindennap. És maga sem vette észre, hogy lett, mikor lett szocialista.

Mikor a cipészek egyesülete megalakult — még mint inasgyerek — már belépett tagnak.

Válságos időket élt át akkor az országos szociáldemokratapárt. Erre az időre esett a Mezőfi kizárása és a pártszakadás. A miskolczi cipészek az ujjászervezettekhez csatlakoztak. Ő nem akarta az uj pártot támogatni és inkább az általános munkás-

egyletbe lépett be. De egyben azonnal meg is kezdte az agitációt a cipészek visszaszervezésére. Ez egy félév alatt sikerült is neki. A cipészek ismét beléptek, visszamentek az országos szociáldemokrata pártba. Közben — 1903. elején — megalakult az országos cipészszövetség miskolczi csoportja, melynek a jegyzője lett. Miskolczról Kassára került el, ahol elnöke lett a szakcsoportnak. Onnan Budapestre ment, ahol hosszabb ideig dolgozott.

A pártmozgalmakban való tevékenysége itt még abban merült ki, hogy szorgalmasan eljárt a szakegyletekbe — tanulni. Majd visszakerült Miskolczra, ahol a pártban mindig az ellenzéki álláspontot képviselte.

Első izben akkor került összeütközésbe a hatalom birtokosaival, amikor egy május elsején vállalkozott rá, hogy az akkor még szervezetlen vasgyári munkásságot amunka abbahagyására birja. Ráfizetett. A csendőrség le ülelte. Maga gróf *Haller* József főszolgabiró is ijedten ment ki az ujdiósgyőri csendőrőrsre, amikor kihallgatták. Be is kisértette az ügyészség fogházába. Két nap mulva kiszabadult.

Aztán voltak még viharos népgyülések, rendőrséggel, csendőrséggel és az államhatalommal való összetüzései. A kassai esküdtbiróság egy alkalommal két hónapi fogházra és 1000 korona pénzbüntetésre itélte el. Az utóbbit is leülte.

Törékeny szervezetü, gyenge, beteges ifiu volt. Tüdőbaj kezdte ki az egészségét. Háromszor egymásután évenként Abbaziába kellett mennie, mig teljesen helyreállt az egészsége. A foglalkozásával, mesterségével, mely az egy helyben való ülést tette szükségessé, fel kellett hagynia. 1911-ben beválasztották a munkásbiztositó pénztárhoz.

A pártban való intenziv tevékenysége tulajdonképen a háborus években vette kezdetét. Tüdőgyöngesége miatt a katonaságtól elbocsátották. Ekkor *Szeder* Ferenccel együtt elhatározták, hogy a Népszava kezelését átveszik. A háboru első éve alatt ugyanis 107-re apadt le a Népszava miskolczi előfizetőinek aszáma. Nekifogtak a lap beszervezésének. Rövidesen 250-re vitték fel az előfizetők számát, majd az 1915. május 1-én megtartott népgyülés után — amelyen már a szervezett vasgyári munkásság és a máv. műhely munkásai is részt vettek — 1000-re rugott az előfizetők száma.

Ezzel a nagyszerü eredménynyel vonta magára, használhatóságára, agitativ képességeire a budapesi központ figyelmét.

Majd a pártélet is elevenebbé vált. Ekkor már vezető szerephez jutott a pártban és erőteljes részt vett a mozgalmakban. Napról-napra, estéről-estére más-más helyen gyülésezték. És ő minden gyülésen ott volt.

A forradalom előestéjén — amikor a szociáldemokrata párt mindennel számolt és minden eshetőségre elkészült — a párt titkárává választották meg. És másnap reggel Groszmann Zsigmond is ott volt azok között a kevesek között, akik a polgármesterhez felmentek, hogy közöljék vele a Nemzeti Tanács megalakitását . . . És ott volt azután is minden gyülésen és tömörülésen, ahol hiveket szerezhetett a szociáldemokrata pártnak . . Ahol meghordozhatta, meglobogtathatta a vörös lobogót. A Városháza, a 10-es pótzászlóalj parancsnokságának és a Korona szálloda erkélyének közismert szónoka lett, akinek lobogó lelkesedése gyujtotta, magával ragadta a tömegeket . . .

A forradalom első napjaiban pedig — mint a Nemzeti Tanács titkára — Szentpáli István dr. polgármesternek volt segitő társa a száz-

féle megszaporodott teendők intézésében.

Ma, ismeri az egész város, a vasgyár, a polgárság és a katonaság. Alakja, egyénisége, egyike a forradalom miskolczi galériájában a legjellegzetesebbeknek, megtestesülése, kifejezője a forradalmárok igazi háborus tipusának. Akinek fontos szerepet juttatott a forradalom, de éppen ilyen jelentékeny fontosságu szerepet szánt a béke világalapozó, világépitő munkaprogrammja is.

Sötét falvak.

Miskolcz, dec. 12.

Téli csend, álmos sötétség, köd, sár, nehezedik a vármegye falvaira. Amikor leereszkedik sürü ködfátyolával a decemberi alkonyat, az apró szemü fehér házak nem világitanak, nem pislognak bele a vigasztalan sötétségbe. Nincs többé varázsoló fénye, lobogása, lángja, villanása, a falu szemeinek: az apró muskátlis ablakoknak. Nincs petróleum: Mit tudja azt a városok villanyfényhez szokott lakója, hogy mit jelent a petróleumhiány a falvakon? Vége ó barátságos, hosszu téli estéknek. Szomszédolások, csendes pipázgatás közt világsorját meghányó beszélgetésnek. Szomoruság, sötétség, nyugtalanság borult a falura. Abban a pillanatban, amikor a nap lehanyatlik a havas felhők mögé, kezdődik az éjszaka. Nincs egy szál gyertya, nincs egy lámpavilág ami lángolna. Délután négy órakor lefekszik mindenki a faluba, hogy reggel hét óráig álmatlanul hánykolódva az ágyában gondoljon vissza a béke boldog éveire, amikor ismeretlen fogalom volt a petróleumhiány.

November és december hónapokra 66000 liter petróleum volt kiosztva a vármegyének. De ennek a beszállitása hordó hiány, a vasuti szállitás nehézségei és a gyárak csökkent teljesitőképessége miatt ugyszólván lehetetlen.

A vármegye falvaiban spanyol betegség pusztit. Alig van család, amelyiknek betege ne volna. Petróleumot még sem tudnak szerezni. Előkerültek és elfogytak már az eldugott készletek is. Felkutattak minden forrást. Pénzt, terményt, zsirt mindent adtak érte, még sincs több.

Most egy ózdi kereskedő — Sturm Simon — vállalkozott 180 hordó petróleum lehozatalára. A diósgyőri vasgyár és a vasutasság is felajánlotta segitségét az elhozatalnál. — Budapestről és Almásfüzitőről kell Miskolczra szállitani a petróleumot, amelyet hetek óta eredménytelenül, de reménykedve várnak a megyei közélelmezés vezetői. Ha megjönne, az lenne a borsodi falvaknak a legnagyobb karácsonyi öröme, a legkedvesebb ajándék.

Ferenczi B.
könyvkereskedése
MISKOLCZ
legjobb áron vásárol
MIKSZÁTH, JÓKAI, ARANY stb.
összes müveit, egyes müveket és egész könyvtárakat.

MEGYEI HÍREK.

Miskolcz, december 12.

Kedves Bátyám,

csak maguknak van jó dolga ott a Bükk alján, ahová még a posta is csak elvétve jár. A mi helyzetünk ugyan nem mondható rózsásnak. Még mindig nem tudjuk, hogy ki lesz a főispán. Bottlik már majdnem egészen kihurcolkodott. Farkas Gyula pedig Gödöllőn fekszik spanyol betegségben. Igy hát nem tudhatjuk, hogy ki jön. Nyilas Ferit behelyezték a központba, kárpótlásul, amért nem lett ózdi főszolgabiró.

Hétfőn közélelmezési bizottsági ülés volt. Valamenn i főbiró bejött. Zsóry Lajkó szegény, egész beleőszült a forradalomba. Az utóbbi időben sehogy sem tud kijönni a matyókkal, akik most egyszerre fenemód határozottak lettek. Eddig ők is, meg az asszonyaik is csak himeztekhámoztak . . . . . De most olyan szókimondó lett az egész társaság, hogy még a templomból is szinházat csinálnának. Mert a szinházzal igen nagyra vannak, amióta Garamszegi Sándor előadatta a Nemzeti Szinházban a Matyó lakodalmat.

Magasházy is igen el van szontyolodva. Eddig nem volt olyan esztendő, hogy öt-hat kamarásságért folyamodó ne vele állittatta volna össze a családfáját. Vele kutattatták ki a hiányző ősöket.

De kinek kell most a kamarásság? Ki kutatja a családfáját? Még a kamarásjelöltek is többre értékelnek egy öl tüzifát tiz családfánál.

Ezeket leszámitva, megvagyunk. Vadnay Laci még most is olyan csökönyösen apró. Hosszufalussy Lajos ugy látja, hogy a kamarási kulcs nem egyuttal a helyzet kulcsa is. Wittner Ernőt élénken bosszantja, hogy be van zárva a tőzsde. Gyuri bácsi pedig egész nap deputációkat fogad. Igaz a! Tarnay Miklós is visszajött Temesvárról. Mezőcsátra megy majd ki. Pedig Mezőcsát Temesvár után valóságos számüzetés. Hja! Egyszer a Bánát, egyszer a bánat.

Maradtam rokoni csókkal szerető öccse *PALI.*

SCHVARCZ SOMA
papirkereskedése
MISKOLCZ, BANKPALOTA.
Levélpapirok, irodaberendezések, mesés- és képeskönyvek.

Legizlésesebb
karácsonyi ajándékok
Forgács illatszertárában
– Széchenyi-utca 62. — szerezhetők be.

Guszti bácsi,

hejh! mikor Méltóságodat még ügyész urnak! cimezték, nevezték.

— Egykoru feljegyzések. —

Miskolcz, dec. 12.

Groszmann Zsiga beszélte, a mikor eddigi életefolyása részleteiről kérdezgettem tőle egyet-mást.

— Fiatal gyerek voltam, amikor első izben közvetlen-közelből volt alkalmam megtekinthetni a miskolczi ügyészség fogházának belső berendezését, apró celláit.

A vasgyári „lázitás gyanuja" miatt, *Haller* József gróf főszolgabiró szives közreműködésével és az ő egyenes kérésére vittek be az ügyészségre. Jóformán még meg sem pihentem, amikor jött *Hilóczky* fogházőrmester és oktatni kezdett. Ilyenformán:

— Ha aztán holnap reggel jön a nagyságos királyi ügyészur megnézni az uj letartóztatottakat, jelentkezni kell előtte. Megértette! Majd én megtanitom, hogy mit kell mondani. Mondja utánam! Nagy sá gos királyügyész-ur! — Groszmann Zsigmond alá-za-tosan je-len-tem, hogy lá-zitás gyanu-já-val terhel-ve vagyok e-lőzetes le-tar tóz-tatás-ban.

— Láttam, hogy öröme telik benne Hilóczky bácsinak, ha utána mondom, hát felmondtam első hallásra, mint a leckét. Ugy ment, mint a karikacsapás. Megelégedetten hagyott magamra a fogházőrmester.

Másnap reggel nyilik a cellám ajtaja. Hilóczky kiséretében megjelent Bulyovszky Gusztáv vezetőügyész. Hilóczky rám néz és bosszusan, összevont szemöldökkel int felém, hogy kezdhetem a mondókámat. Egykedvüen álltam és vártam a hatást. Azért se szóltam egy szót sem. A vezető ügyész, aki — nem hiába volt mindig szinügyi bizottsági tag — élt-halt a szinpadi hatásokért, az összevágó rendezésért... És aki végtelen hiu volt világéletében a hivatali méltóságára, szinte megsemmisülten a hangtól, lesujtó pillantással nézett rám. Én meg ő rá. Nem állhatta tovább. Megszólalt:

— Na! Na! Na! Na! Na? Hát mi az?

Halgattam.

— Hát mért van itt?

— Hát nem tudja? Hiszen magának kéne tudni, mert maga csukatott ide — feleltem neki fiatalos daccal, vakmerő elszántsággal, pattogva.

Valósággal eltorzult az arca erre a királyügyésznek a haragtól. Szinte láttam, hogy fizikai fájdalmat okoztam vele, hogy ezt a jelenetet elrontottam. A tekintélyén, a méltóságán, a hiúságán esett csorbának érezte az esetet és éppen ezért vette annyira zokon.

A levegő után kapkodva fordult most már a fogházőrmester felé — aki szegény, képzelem, mekkorát csalódott bennem, mikor előző nap olyan szépen tudtam a leckét. Elképzelem, hogy leszidhatta a szegény

Hilóczkyt amiatt, amiért nem tanitott ki rendesen.

Igy rontottam én el a temperamentumtól lobogó fiatalság éveiben egy napját a királyi ügyésznek, aki pedig később — mikor tartósabb időre tekinthettem otthonomnak az ügyészségi fogházat pártpolitikai szereplésem miatt — mindig figyelmes és előzékeny volt irányomban.

Felelős szerkesztő és kiadó: SASSY CSABA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Miskolcz, Széchenyi-utca 48., II. emelet.

Megjelenik minden pénteken.

A „28 as Ujság“ előfizetési ára: egy évre 32 korona, fél évre 16 korona, negyed évre 8 korona. Egy szám ára 60 fillér

Fodor Zoltán

könyvkereskedésében

kaphatók a következő

ajándékművek:

GAAL MÓZES, Mackó Dani uri neveltetése otthon és a falusi iskolában ... K 11·—

ABONYI ÁRPÁD, Három vitéz magyar baka meg egy káplár kalandjai ... K 11·—

GAAL MÓZES, A nyár szigetén ... ... K 11·—

JÓKAI MÓR, Diákok regénye ... ... K 6·60

BENEDEK ELEK, Két gazdag ifju története ... ... K 13·20

VERNE GYULA, May Károly művei.

Levelezőlapalbumok és emlékkönyvek dus választékban.

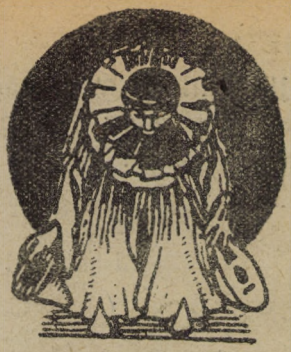

SZINHÁZ.

Péntek: dec. 13. Szabin nők elrablása.
Szombat d. u.: Szulamith.
„ este: Bájos ismeretlen.
Vasárnap d. u.: Kiskirály.
„ este: János vitéz.
Hétfő: Pacsirta.
Kedd: Pacsira

A Pacsirta eddigi előadásaival nem tudott eléggé betelni a közönség. Estéről-estére zsufolt ház nézte végig a gyönyörü muzsikáju operettet, melyet a közönség határozott kivánságára hétfő és kedd estére is előadásra tüzött ki a szinház vezetősége.

Feltétlen bizalommal

fordulhat a

FELSŐMAGYARORSZÁGI

VILLANYSZERELŐ

és MŰSZAKI VÁLLALAT-hoz

minden e szakmába vágó munkálatokkal.

Szerelési anyagok, izzó lámpák és zseblámpaelemek.

MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 9.

Telefon: 3—79.

BELASITS FERENC

Miskolcz, Széchenyi-u. 56. sz.

: (Csabai villamos megálló.) :

Üveg-, porcellán-, diszmüáru-kereskedés, modern képkeretezési vál alat.

Klein, Ludvig és Szelényi r.-t. könyvnyomdája Miskolcz.

98-as újság

SASSY CSABA SZATIRIKUS RIPORTLAPJA

4. szám.

Miskolcz, 1918 December 20.

Hétről-hétre.
A hét eseményeinek szatirikus ismertetése.

Karácsonyi legenda.
A Jézus Krisztus Miskolczon.

A sokoldalu ember.
A polgármester előszobájából.

A forradalmi Miskolcz alakjai.
Koller Ferencz.

Kitört a béke!
Riport a kaszárnyák tájékáról.

Telefonálok a főpostán.

Rendőrségi hirek.

Egy szám ára
80 fillér.

HÉTRŐL-HÉTRE.

Miskolcz, dec. 19.

— Sztyasztlive ráno Vam prajem, milosztivá panyi! Vjetye poszlovenszki?

— Hát magát mi lelte? Még az elébb semmi baja sem volt. Hallottam, amikor magyarul beszélt. Most meg már tótul szólit meg engem? Ugyan mi baja lehet?!

— Tanulok tótul, asszonyom. Ha már csehül állunk, stilszerü, hogy tótul beszéljünk. No hallja, amikor a csehek Kassa felé közelednek és Miskolczot is meg akarják szállani, semmi különöset sem találok benne, hogy a tót nyelv tanulására adtam a fejem. Legalább fogok tudni beszélni a cenzorral, ha majd a „28-as Ujság" kefelevonatait kegyes szine elé terjesztem.

— Aztán kitől tanul?

— Vettem egy Rozsnyai-féle „tót-magyar" „gyors nyelvmestert" asszonyom és abból tanulok. Sőt! Már össze is állitottam belőle egy dióhéjba szoritott kivonatot. A legszükségesebbet, amit tudni kell. Ha kiváncsi rá, magának is elmondom. Azt hiszem, ennyi tót tudománynyal akár Prágában is boldogulhatnék. Hallgassa, asszonyom, figyelemmel és jegyezze meg: Kto je to? (Ki az?) Ja szom, sztanyetye! (Én vagyok, keljen fel!) Nyehajtye, mnya v pokoji vsak szom szi ocsi szotva zavrel! (Hagyjon békét, hiszen alig hunytam le a szememet!) Mám vám nyecso provedaty! (Valami mondani valóm van önnek.) Poszluhájtye mnya. (Hallgasson meg). Vi mnye nyerozkázsatye. (Maga nekem nem parancsol.) Velni ich rád jem. (Nagyon szeretem.) Cso lubitye najlepsie? (Mit szeret ön a legjobban?) Jako to menujú uherszki? Nacso je toto? (Hogy hivják azt magyarul? Mire való az?) Dajtye mi jeden pohár csersztvej vina! (Adjon egy pohár friss bort!) Nyekh sza lubi! Mátye uzs vsetko cso potrehujetye? (Tessék, most már már mindene van, ami szükséges?) Igyme szpaty! (Menjünk aludni!) Vizlecstye sza tedi. (Vetkőzzék hát le.) Zahasztye szvieczu! (Oltsa el a gyertyát.) Csasz je lahnuty! (Itt a lefekvés ideje). Zima vám je? (Fázik ön?) Zsena pekni, tyepli. (Az asszony szép, meleg.) Zpolnaoczi sze, blizo, vsetko blizo, vcsacsnye! (Éjfélkor ide, közel, egész közel, szivesen!) Dajmi szladké mlieko! (Adj nekem édes tejet!) Tu je, len si rácstye vziaty! (Itt van, csak tessék hozzányulni!) Vigyeli sztye uzs podzemnu czesztú (tunel?) (Látott-e már alagutat?) To tyik pocztyi! (Becsü letedre válik). Dobre igye. (Jól megy) Cso tyebe to tika. (Mi közöd hozzá). Nyehaj tak! (Hagyd abba!) Gyevcsa sza do placse pusztyila (A leány sirva fakadt.) Hotovi szom. (.) Nyekh tyi poszluzsi na zdravuje (Egészségedre váljék) Gyakujem!

Velicze gyakujem! (Köszönöm! Igen köszönöm!) Csoza platyi? (Mennyit fizetek?) Nyemám penyaze! (Nincs pénzem!) Uverim. (Elhiszem.) O tom szom preszvedcseni. (Meg vagyok róla győződve.) Dobru nocz! Do opet vigyenyi! (Jó éjszakát! A viszontlátásig!) Z Bohom! (Isten vele!)

— Pfuj! Maga javithatatlan! Ezekre a mondatokra egyáltalán nincs szükségem. Ez a tót-tudomány csak maguknak való. De igazán, mondja, de komolyan, mi van a csehekkel?

— Megakarnak szállani, asszonyom. A Losoncz—Fülek—Salgótarjáni vonal felől fenyeget a veszedelem, ha meg nem szervezzük idejekorán a védőőrséget. Mert ezen a vonalon már Garamberzenczén vannak a csehek. Mondja, asszonyom, nem fél attól, hogy *cseh* alattvaló lesz? Szegény Koller, nagyon fél tőle. Tudja, milyen muzikálisak a csehek. Biztos, hogy legelőször a zeneiskolába mennének. És éppen ettől fél. Mert ő hegedűs. Vonóshangszeren játszik. Fuvóshangszerhez nem ért. Nagyon kellemetlen volna neki — ugyis, mint tanácsosnak — ha a megszálló csehek megtanitanák dudálni — keztyübe. Azt mondja, bele halna a cseh impérium gondolatába. Nem tudná elviselni, hogy nem Károlyi, hanem Massaryk neki a köztársasági elnöke.

— Ha már Kollerről beszélünk, engedje meg, hogy én is kérdezzek valamit. Olvastam a lapokban, hogy a sütőiparban felmerült konfliktus egyik elintézője Koller volt. Mondja, barátom, hogy jön ő a sütőiparhoz?

— Mert Kecskeméten ujságiró is volt. És sok mindent kisütött az emberekről. Igy lett ő kisütő iparos. Különben is egyéb vonatkozásai is vannak a pékekhez. Szereti *kenyértörésre* vinni a dolgot. — Megette *kenyerének* a javát. Sokszor mondja, hogy: lesz még szőllő lágy *kenyérrel*. *Kenyeres* pajtás. s végül ha neki szabad kőművesnek lenni, szabad tiszteletbeli péknek is.

— Most már értem. Mondja, mit csinálnak a miskolczi és környékbeli cseh-szlovákokkal, ha megalakul a város védőserege a csehek ellen?

— Kik azok, asszonyom?

— *Cseh* Guszti, az igazgató, *Cseh* Jóska, a lászlófalvai pap, *Tót* Béla esperes, Tót Gusztáv, Tót Dániel a Forgóhidról, Hatvani *Tót* János uram, Tót János, a vasasok titkára, *Tót* István, a posta főnökhelyettese, Tót Kálmán, a hernádnémeti pap, Tót Károly tanitó és Schwarz Árpád rendőrfelügyelő.

— Hiszen ő nem tót?

— De tót um fac. Hát ezekkel mi lesz? Hát még az összes Árvay-ak, *Zólyomy*-ak, Liptóy-ak, Turóczy-ak. Szepessy-ek, akik Miskolczon vannak? Vagy nem félnek tőlük? — Igazuk van. Óriási itt a cseh szlovák térfoglalás. Az uj ref. püspöknek, Révésznek is az egyik esperese Tót, a titkárja Lengyel...

— Révészről jut eszembe, asszonyom, hogy az installáció napján — tegnap — megjegyeztem rá — mert a nagy hidegtől szinte lila volt az orra:

— Hideg van! A püspöknek is Czinkét fogott az orra. Hejh! Jó

szimatu orr ez! Tudta, hogy Czinkét kell fognia, ha simán akarja megcsinálni a gazdája a püspökválasztást!

— Hagyja Czinkét! Igazán nobilisan viselkedett. Nemes ellenfél volt. Hanem beszéljen már valamit Miskolczról is. Mi ujság? Mért helyezték el innen Balázs Fülöpöt? Hiszen olyan, kedves jó ember volt?

— Azt mondják, asszonyom, hogy a vállalat igazgatósága zokon vette tőle, hogy több villamosság volt benne, mint amennyi a mai szénszük, kevés kalóriáju világban egy emberben lehet.

— Hát a gazdaköri választásokkal mi van?

— Eddig mindig *mungót* választottak elnöknek, most *Munkot*. A kör most nem munkapárti, hanem munkpárti volt. Szükség van most minden körre, asszonyom Mert az emberek ebben a nagy bizonytalanságban valósággal meg vannak kergülve és *körbe* járnak. Ezért kell a kör.

— És maguk bohémek, ujságirók, szinészek a pesti Fészek-klub mintájára mért nem csinálnak egy miskolczi Fészek-klubot?

— Mert az csak piszokfészek klub lehetne, asszonyom, ha stilszerü akarna lenni ehhez a mi kedves, de piszkos kis városunkhoz. Mondja, asszonyom, mi lesz a karácsonynyal? Mivel lepjem meg? Akar parfőmöt az Apolló illatszertárból? Vagy cukrozott gyümölcsöt a Magyar Kereskedelmi Vállalattól? Állit karácsonyfát az idén, asszonyom?

— Nem lehet. Nincs gyertya, kedbarátom. Karácsonyfagyujtásra az idén nem hivhatom meg De egy pohár snapszra szivesen látom. Eljön?

— Ott leszek asszonyom! Csókolom a kezét!

— Z Bohom! *Aiglon.*

BELASITS FERENC
Miskolcz, Széchenyi-u. 56. sz.
: (Csabai villamos megálló.) :
Üveg-, porcellán-, diszmüáru-kereskedés, modern képkeretezési vállalat.

Karácsonyi édességek,
cukorkák, cukrozott gyümölcsök, gyümölcsizek, jamek, málna- és citromszörp stb.
eredeti árban kapható a
MAGYAR KERESKEDELMI VÁLLALAT
Miskolcz, Széchenyi u. 4., Koronával szemben, ujonnan berendezett konzerv- és csemegeosztályában.

„EMKE"
nagy cabaret
Naponta este fél 8 órai kezdettel fővárosi művészek és művésznők közreműködésével elsőrendü
nagy cabaret előadás.
Előadás után POCZOK GYULA teljes zenekarával hangversenyez.
Meleg konyha! Figyelmes kiszolgálás!
KLEIN MÓR kávés NÁDASI KÁROLY igazgató

Feltétlen bizalommal
fordulhat a
FELSŐMAGYARORSZÁGI
VILLANYSZERELŐ
és MŰSZAKI VÁLLALAT-hoz
minden e szakmába vágó munkálatokkal.
Szerelési anyagok, izzó lámpák és zseblámpaelemek.
MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 9.
Telefon: 3—79.

Karácsonyi legenda.

Fantasztikus történet a mai időkből.

Miskolcz, dec. 20.

Történt pedig, hogy a mennyországba mindig több és több élek érkezett, akik mind azt panaszolták, hogy a szeretet egyáltalában kipusztult a földről... A meg nem értés, gyülölet lángjai perzselik az embereket. Ez a láng emésztette, perzselte fel az ő életüket is.

... Elhatározta magát erre a Jézus Krisztus, hogy ujra lemegy a földre. Hitt éles látásában, az Isten fiának szuggesztiv erejében, apostoli buzgalmában. Hitte, hogy megfordithatja ismét a világ sorját. Egy decemberi ködös, fázós, hideg alkonyaton aláereszkedett tehát a földre... És földet ért a lába Miskolcz egyik külvárosának utcáján... Mezitláb, fedetlen fővel volt. Válláról hullámos redőkben omlott alá könnyü vászonruhája, a görögös peplun, szentek viselete. Fázott. Didergett. Nem tudta, hová tartson...

Kis vártatva arra ment egy nemzetőr — járőr. Igazolásra szólitották fel. Jézus Krisztus — a cél érdekében, nehogy akadályokat gördithessenek messzi céljai elé — kénytelen volt azt mondani, hogy katona. A frontról jött haza. Két hétig étlen-szomjan vándorolt a vasuti kocsik tetején, országutakon át. — Azért nőtt ki, azért olyan gondozatlan a hosszu haja és szőke, rőt-vörös szakálla is. Miskolczra ért, itt az utcán két katona megtámadta, ruháját és cipőjét elszedték tőle, kirabolták mindenéből és most itt áll kifosztva, magára hagyatva, egyedül.

Meggyőző szavai olyan hatást gyakoroltak az egyszerü emberekre, hogy szinte megindultan és minden esetre jó adag részvéttel hallgatták az elbeszélést. Az egyik a köpenyét is ráteritette. Velük ment be a Jézus a Rudolf-laktanyába, az őrszobára, ahol viseltes katonaruhába öltöztették.

Másnap reggel azután leszerelt. Felmutatta a keresztfájáról emlékül eltett fatáblácskát, amelyen a négy betü állott: I. N. R. I. És ez elegendő igazolás volt. Beirták, hogy szolgált: Infanterie Regiment Nr. I. A katonáéknál kapott 90 koronát. A városházán 270-et. Aztán nyomban polgári ruhát igényelt magának.

Szerencséje volt. Éppen akkor hoztak be egész tucat ruhát Lichtenstein Lászlótól. Ez pompásan passzolt a termetére. Kiöltözött a Lichtenstein László ruhájába, téli kabátjába, kalapjába, cipőjébe... Es ahogy végig nézett magán, nem tudta megállani mosolygás nélkül. De hát a célt nézte, aminek érdekében semmi áldozat sem sok.

Most már volt ruhája, a zsebében 360 koronája. Most már hozzá kezdhetett apostoli tevé-

kenységéhez. A városházán éppen egy nőgyülést hirdettek. Felment és megállt az egyik sarokban. És hallgatott... A nők indulatosan beszéltek. Azt hihette volna: szidják egymást. Ki akarta őket békiteni és felrohant a szónoki emelvényre. Beszélni kezdett. Mély tüzü, emberek fölött átnéző, réveteg tekintetü, nyugtalanitóan szuggesztiv erejü szemeit körül hordozta a hallgatóságon és egyszerre lenyügözte hatalmával a szenvedélytől parancsoló kifejezést öltött női arcokat. Beszélni kezdett: a megértésről, az egész világot átfogó szeretetről, az önfeláldozásra is kész nagylelküségről.

A nők az ugynevezett érdekes embereknek kijáró elragadtatással hallgatták. De nem ugy a férfiak. Szavaiba vágtak és megkérdezték, tisztázni akarták. hogy melyik politikai párthoz tartozik.

Jézus Krisztus zavarba jött. Ezzel a kérdéssel soha sem foglalkozott, Tényleg, nem tudta, hogy mit feleljen.

— Keresztény szociálista! Mit akar itt?! Nincs i t a helye! Zugott a tömeg. A Jézus Krisztus meg csak nézett zavartan, bizonytalanul és amikor látta, hogy mind fenyegetőbbé válik a helyzet, ügyesen eltünt a teremből.

Elment az egyik plébániára. Öltözködése, megjelenése, finom ruhái egy hadi milliomos külsejével hatottak. Viszont keleties tipusu arcéle, kissé elrajzolt orra a sémita származás félreismerhetetlen nyomait viselték magukon. A plébánián nem tudták, hogy kivel van dolguk. Viszont ő meg elhatározta, hogy a földön való egész tartózkodása alatt szigoruan megőrzi az inkognitóját.

Bemutatkozott, mint a szeretet apostola, aki propaganda körutjában Miskolczot is utba ejtette. Kissé hüvösen fogadták. Majd megkérdezték, keresztény-e? És ha igen, mióta? Pirulva vallotta meg, hogy harminc éves korában keresztelték meg.

Erre még fanyarabb mosolylyal nézték. Majd, amikor kérte, hogy engedjék át a templomot neki, hogy a legközelebbi vasárnap a szeretetről prédikálhasson, megbotránkozva utasitották vissza az ajánlatát. Hová is gondol? Mikor nem felszentelt pap. És nem született katholikus. De hová is gondol?!

Nagy busan a falvak népét akarta azután meglátogatni. Kiment Hejőcsabára. De megjárta. Azt hitték, hogy az uj jegyző és megkergették. Görömbölyön belekezdhetett az előadásába. „Adjuk meg az Istennek, ami az Istené, és a királynak, ami a királyé“...A csendőrség letartóztatta, hogy ellenforradalmat akar szitani és fehér gárdát szervezni. Hosszas kérésére végtére is szabadon bocsátották.

Ujra Miskolczra jött. Elment az egyik árvaház karácsonyfa ünnepélyére. Az elegáns külsejü urat szivesen fogadták, de amikor cukrot szedett elő a zsebéből és azt mondta:

— Engedjétek hozzám a kisdedeket! — a felügyelőnő gyanusitó szavakkal illette és távozásra kérte fel.

A városban ekkor már gyanakodó szemmel nézték az ismeretlen célu idegent. Beutalták a katonaotthonba, ahol kijelentették előtte, hogy vagy munkát vállal 3 nap alatt vagy leküldik Szerbiába kényszermunkára. Erre gondolkozóba esett. Szakmunkához nem értett, szakmunkásnak tehát nem mehetett. Az egyik miskolczi ujság éjjeli szerkesztőségi szolgát keresett. Felfogadták. Jól érezte magát itt, de aztán az történt, vele, hogy az egyik este, — amikor kevés volt a kézirat és a szerkesztők már nem voltak bent — nem tudta megállani, hogy vezércikket ne irjon az igéről, a felebaráti szeretetről, a mártirumságra vágyó szeretetről.

A szerkesztő másnap reggel majd hanyatt esett, mikor elolvasta a keresztény szociálista szellemben irt cikket, amiért majd agyon verte a pártja. Elbocsátották innen is. Végül dr. Plank Miklós tb. főjegyző mellé került a közjótékonysági irodába. Neki való hely volt. Átszellemült arccal nézte a délelőttönkénti ruhakiosztást. A szegények örömkönnyeit, a gyermekek repeső boldogságát, a nyomor pillanatnyi megenyhülését. Két kézzel osztotta volna a jótékonyság kincseit... És káprázva nézte a főjegyző előszobájában levő Wertheim-kassza készletét s arra gondolt, hogy hány szegény ember számára lehetne ezen jóizü falatot szerezni az ünnepekre. Csak a legközelebbi célt, a leghamarább elérhető és megvalósitható örömet látta... És amikor egy délután a főjegyző nem jött be 4 órakor... A kapu alja pedig zsufolva volt a népkonyha utalványára váró szegényekkel, fogta a bankókat és két kézzel, marokkal szórta a szegények közé...

Ebben a pillanatban lépett be a kapun a főjegyző. Mikor megtudta, hogy mi történt: elájult. A Jézus Krisztus pedig tudatára ébredt tettének — hiszen ő csak jót akart — hirtelen maga mögött hagyta a városházát és ugy, ahogy jött, senki se látta honnan és mikor... Felszállott vissza az egekbe... Ahol a legelső dolga volt előfizetni az összes lapokra, hogy ha még egyszer lejönne a földre, azsur legyen az itteni eseményekkel és ugy ne járjon, mint most.

Legizlésesebb
karácsonyi ajándékok
Forgács illatszertárában
– Széchenyi-utca 62. — szerezhetők be.

A sokoldalu ember,

vagy:

A fene megette ezt a népszerűséget!...

Miskolcz, dec. 12.

(Jelenet a Dolog-központból. Szin: a polgármester előszobájának az előszobája. A falakban titkos szekrények ajtaja kitárva. Az iratszekrények is. Mindenütt cipő, ruha, barchet alsószoknya, trikóing, gyermekcipő, felsőrész, cérna, szövetek. A szobában együtt és szétszórtan felek. Néhol egy egész is. Szalóczy éppen kihallgatást tart köztük. Az ablaknál egy macskaasztal mellett Marcsa a Fidibuszt olvassa s közben halkan dudolja, hogy: „Mi fehérlik ott a sikon távolban...“ Végül — szándékosan hagytam utoljára — egy iróasztal mögött ül a tb. főjegyző. — Agyarán kis, kurta angol pipa. Előtte egy aktatorony. A kezeügyében két telefon, melyek felváltva csengenek. Haja művésziesen elrendetlenitve. Szólni akarok hozzá. Közben a telelon cseng. Leülök és öt perc g várok. Ez alatt az öt perc alatt a következő telefonbeszélgetéseket sikerült feljegyeznem:

— Halló! Itt Rimaszombat! Kérem mikor tetszik elszállitani a Vöröskeresztes kórháztól megvásárolt fehérneműt? Jó lesz, ha ügyes rendőrök jönnek érte és a mozdonyra teszik a ládákat. Nehogy észre vegye valaki.

— Halló! Itt a mindszenti plébánia. Főjegyző ur! Négy esztendeje nem kaptak az apácák egy talpalásra való bőrt, egy cipőre való felsőrészt sem a várostól. Nagyon kérem, utaltasson ki nekik talpbőrt. Itt a tél és rossz cipőben kell járniok.

— Halló? Ott van már a polgármester?

— Ugyan kérem Reisingerrel hol lehetne beszélni?

— Itt Szikszó. Kérem Aszalóra azonnal küldjenek ki husz nemzetőrt és egy géppuskát, mert baj van

— Tessék megmondani a h. polgármester urnak, hogy péntek — szombatra várjuk. Itt a dobsinai polgármester beszél.

— Főjegyző ur! Mi lesz a pozsonyi selymekkel? Még most sem hozatta el a város. Siessenek az istenre kérem! Oldassák fel a zárlat alól, mert még elárverezik! Mondják azt, hogy a tisztviselői beszerzési csoport részére rendelték meg még a nyáron.

— Mi a maximális ára a talpnak?

— Van már cipő a kereskedésekben?

— Főjegyző ur, kérem, mikor küldik már a hust a népkonyhába?

— Itt a 2. számu polgári iskola igazgatója. Kérem visszaküldetni a főpénztárból azt a 300 koronát, amit Uj-Szomolnok tanulói részére gyüjtöttek a fiuk.

— Az inget mikor kapják meg a szegényápoldában?

— Igen! Itt Gerhardt. Kérem, főjegyző ur, abba nem megyünk bele. Igenis, mi követeljük, hogy mi árusitsuk a gyermekcipőket. Különben felmegyek személyesen is.

— Mikor jelenik meg a ruharendelet?

— Van e költsége szövetre a városnak?

— Mikor jár le a határidő a bizottsági jelentkezésre?

— Mikor lesz közgyülés?

Van-e valami ujság?

— Megkezdődött már a tanácsülés?

— Mikor nyilnak meg a népkonyhák?

— Kaphatnék egy utalványt hatósági cérnára?

— Mikor vihetem küldöttségbe a zeneiskolai tanárnőket a polgármesterhez?

— Kérem a rendelvényt beküldeni.

*

(Az öt perc letelt A tb. főjegyző lihegve, ki-kimaradó lélekzettel esett a két telefonkészülék felé. Szalóczy egy üveg sósborszeszszel dörzsölni kezdte a halántékát.)

Marcsa :

— Már megint telefongörcsöt kapott. Ma már negyedszer. Hiába mondom neki, hogy akaszsza le a hallgatót a telefonról. Akkor nem cseng. Én ugy szoktam, ha nincs itt. Az a legbiztosabb. Különben még olvasni sem lehetne ettől az utálatos telefontól. Hozott 28-as ujságot ?! Aztán, hogy ha megint két óráig bent marad a polgármester urnál, bizonyisten itt hagyom magukat. — Mindig elkésem maga miatt az ebédemet. (Függöny.)

Valódi lószőr CIPŐFŰZŐ
párja 1 korona Radványinál.

Nagy
karácsonyi vásár
Ruhakelmék, selymek és kész női fehérneműek
1918 december 31-ig
mindennemü maradékok
fele árban.
Külön ez időre „KARÁCSONYI VÁSÁR" megjelöléssel
tegethof, fekete és szines kelmék saját áron alul
Rosenberg Gyula és Testvére cégnél.

A forradalmi Miskolcz alakjai.

III.

Koller Ferenc.

Venetianer Jakab dr.-ral és Frank Adolf főmérnökkel együtt alakitották meg Miskolczon a Polgári Radikális Pártot. A forradalmi átalakulás ideje már mint a Radikális Párt egyik exponensét találja vezéri sorban. Ő is ott volt a nyolcak között, akik a forradalom reggelén mindent egy lapra téve fel, ugyszólván percek alatt öltözettték föl a forradalom szineibe Miskolcz város képét. És azután ott volt mindenütt, ahol az események egész embert kivántak. Katonai intézmények vezetőinek magyarázta meg a forradalom követelményeit és elösmertette velük a Nemzeti Tanácsot. Zavargó katonákat csendesitett le éjszaka sötét pályaudvarokon. A zajló vidék falvaiban a lázongó nép kedélyét iparkodott megnyugtatni. A városházán pedig közel egy hónapon át ugyszólván jobbkeze volt Szentpáli Istvánnak, a Nemzeti Tanács elnökének és Reisinger Ferencnek, akiknek minden intencióját, elgondolását, tervét, intézkedését Groszmann Zsigmond és Koller Ferenc továbbitották, ők hajtották végre, intézték el.

Hat hét elég idő volt ahhoz, hogy ezt a rendkivüli munkabirásu, törhetetlenül agilis, mozgékony embert az egész vármegye

megösmerje. Mindenütt ott volt, jelen volt... És ahol megjelent, ott mindenütt vezéri sorban mutatkozott be kiváló képességei révén, melyek valóban hivatottá teszik, predesztinálják is a vezéri szerepre.

A Polgári Radikális Pártnak — valljuk be őszintén — sem talaja, sem sikere nem volt Miskolczon. Olyan sikere semmi esetre sem, amilyet egy ilyen lateiner várostól a körülményekkel nem ösmerősek várhattak volna. A Koller Ferenc alakját azonban a közönség mindig elvonatkoztatta a pártkeretektől és ha valahol megjelent, szerepelt, soha sem ugy tekintették, mint egyik politikai párt vezető emberét, hanem mint Koller Ferencet, a forradalmi Miskolcz egyik vezéralakját... Akinek a forradalmi Miskolcz társadalmában ma elfoglalt szerepét a forradalomban kifejtett sokoldalu tevékenysége határozta meg... Aki elhelyezkedését és népszerüségét egyesegyedül a forradalomnak köszönheti... Az árnak, amelynek sodrára bizta egzisztenciáját fatalista meggyőződéssel, hittel, rejtelmekkel és megérzéssel.

Koller Ferenc neve ma egyike a város legösmertebb neveinek. Működését, tevékenységét, kielégithetetlen munkavágyát, dolgozni akarását a munkásság is szivesen látja és felajánlkozását örömmel fogadja.

A forradalom előtt csak mint muzsikust, mint hegedümüvészt ösmerte Miskolcz közönsége. Első sorban pedig: mint pedagógust. Pedig a mult, a Koller Ferenc multja, a Kecskeméten töltött fiatal évei más oldaláról, másféle tevékenységéről és kiválóságáról is ösmerték.

Kecskeméti Vilmossal, a mostani *Köztársasági Ujság* helyettes szerkesztőjével együtt szerkesztette Kecskeméten évekig a *Függetlenség*-et. Hock Jánosnak egyik főkortese volt.

Mikor az öreg Szappanos István, Kecskemét város egyik képviselője, kivált a függetlenségi pártból és Lengyel Zoltánnal együtt uj pártot alapitott, ezért a lépéseért Koller Ferenc élesen megtámadta a Függetlenség hasábjain. Cikkeért sajtópört inditott ellene Szappanos és a budapesti sajtóbiróság el is itélte.

Mikor 1906-ban a Köztársasági Párt Makón emlékezetes gyülését tartotta, a kecskeméti kiküldöttekkel Koller is részt vett a gyülésen, melyet a csendőrség oszlatott fel és kisérte ki szuronyok között az állomásra a gyülés idegen résztvevőit.

Kecskeméten *Szinház és Művészet* cimmel időszaki napilapot is szerkesztett és egyik főmunkatársa volt a Budapesten megjelenő *Zenevilág* cimű szaklapnak.

*

Ezek az adatok, ez a mult élénken illusztrálják, hogy Koller Ferenc mindig a függetlenségi zászló alatt, ellenzéki oldalon

harcolt a maga politikai ideáljaiért. Mindig a haladás programmját szolgálta szóval, tettel, tollal, minden érzésével. És most, amikor a forradalom lobogója alá esküdött és a vörös zászló igazságaiért vitte harcba minden politikai tudását és készültségét, csak a régi, a fiatal évek, a harcos idők Koller Ferencének benső meggyőződését kezdte ujra hirdetni... Csak a régi harcot folytatta tovább: a végső diadalig, a nagyszerü győzelemig... Azt a harcot, amelynél nagyobbat és fenségesebbet, világra szólóbbat és általánosabbat az emberi jogok érdekében soha sem inditottak.

Nagy karácsonyi és ujévi vásár
Gönczi Sándor
órás és ékszerésznél
Széchenyi-u. 145. Telefon: 2-32.

FEKETE BERTALAN utóda
DEMETER ERNŐ
épület- és műlakatos
ARANY JÁNOS-u. 154. sz.
Elvállal mindennemü épület- és műlakatos munkákat, ugyszintén javitásokat szakszerüen eszközöl.
— TELEFON 615 —

A közlemények átvételét csak a forrás megnevezésével engedi meg a szerkesztőség.

Kitört a béke!

Riport a kaszárnyák tájékáról.

Miskolcz, december 20.

A legutóbb behivott és kedd óta — részben — szélnek is eresztett legfiatalabb öt korosztály katonáiról van szó Az alábbi eseteket — melyek egy darab kortörténetet tesznek ki — a november közepétől máig elmult időszak jellemzésére hozom fel:

Laci bácsi, mint távszónok.

Jelentik Chavrák László alezredesnek, a pótzászlóalj parancsnokának, hogy a közel 3000 embert kitevő létszámból őrségre senki sem akar menni. Még a József laktanyába is a nemzetőrségtől kell kölcsön kérni őrséget.

Kapja magát erre a Laci bácsi név alatt népszerüsitett alezredes — ugyis mint fogalom — és segédtisztjeivel kiszalad a honvéd barakkba. Megáll az udvar közepén és a tőle megszokott széles gesztusok kiséretében kiáltozni kezd:

— Katonák! Ide! Ide! Sorakozó! Mindnyájan! Édes véreim! Testvéreim! Magyarok! Fiaim! Ide! Ide!

— Kitódul a nép és körülfogja. Beszélni kezd:

— Ismertek engem ki vagyok! A családom boldogságára stb. esküszöm, mennyire szeretlek. Mindenemet odaadnám nektek...

Egy hang:

— Hát miért nem adja ide azt a prémes bekecset, aki rajta van!?

— Mindenemet nektek adnám, ha tehetném stb. És beszél, lelkesülten igen szép szavakkal egy óra hosszáig.

Közben hangosan felkiált egy katona:

— Kár azt hallgatni! A 308-nál is mindig megigérte a rumot, oszt sose adta meg. Ismerjük mán!

Végül oda lyukad ki Laci bácsi, hogy két helyre őrséget kellene adni. Az egyik helyre 12, a másikra 8 ember kellene. Mikor erről kezd beszélni, szempillantás alatt elpárolog mellőle az egész tömeg. Csak 5 ember marad ott. Most ezekhez fordul:

— Hát mégis akadt öt hazafi! Öt derék magyar ember, akikben lobog a hazafias érzés. (Megöleli őket és kezet fog velük.) Ugye — ti őrségre akartok menni?

— Ha adat uj bakancsot, igen.

— Őrmester! Van-e bakancs?!

— Van, de ócska.

— Huzzátok fel, édes véreim! Holnap reggel aztán majd kaptok ujat!

— A' nem biztos! mondja egyértelműleg mind az öt és ott hagyják Laci bácsit a faképnél.

Ezek az (gascognei) ózdi legények!

33 ózdi legény jelentkezik a laktanyában:

— Ha mán hittak, hát bejöttönk, csak az a kivánságónk, hogy együvé tegyenek bennünket, mer' együvé valósiak vagyónk Oszt ha együvé tesznek, elmenőnk mi a pokol fenekébe is édes hazánké'... Csak együtt lehessőnk!

— Beosztották őket a másnap Máramarosszigetre induló két karhatalmi századba. Mind a 33-at. Mire azonban a századnak indulni kellett volna, lelépett az ózdi 33. De együtt, összetartva, mind a 33. Hirmondónak se maradt belőlük egy sem, mert az együvé valósiak összetartanak.

Akik elkéstek a csuklózástói.

Mikor a máramarosszigeti különitmény elment, alig 47 ember maradt a Pusztai Lajos százados századában. Azt mondja nekik Pusztai:

— No, fiuk, most már kevesen maradtunk, hát foglalkozni kéne egy kicsit. Nem ártana reggelenként egy kis csuklózás. Az megpezsgeti a vért. Frissé teszi a kedélyt. Még az emésztésre is jótékonyan hat.

— Csukló?! Kiáltott fel erre vagy tiz ember nagy fanyarul. Végül mégis megegyeztek abban, hogy:

— Nno! Nem bánjuk egy kicsit.

Reggel aztán elkezdődött a csuklózás. Öt ember hiányzott. Ezeknek a neve után pontot tett Pusztai, mert aki nem jelenik meg az aznapi foglalkozásnál, attól levonják a 6 koronás pótdijat.

Vagy egy félóra mulva aztán csak előszállingózik az öt hiányzó és egykedvüen nézik, hogy csuklózik a többi. Odaszól nekik Pusztai:

— Hát maguk hol jártak?

— Elkéstünk! Felelik kórusba.

— No hát álljanak be maguk is, oszt csinálják!

Megszólalnak erre a többiek, a „jelen voltak“:

— Százados ur kérem! Nem jó

lesz az igy! Tessen levonni nekik a 6 koronából legalább két koronát, oszt köztünk elosztani, mert mi már régebben csináljuk! Nekik nem jár annyi!

A betléri különitmény.

Karhatalmat kértek Betlérre. 40 embert. Nem akartak jelentkezni. Egy minden hájjal megkent ügyes altiszt erre kitatálta, hogy minden jelentkező napi 50 koronát kap gróf Andrássy Gézától. Erre menten együtt volt és elindult a 40 ember. A betlériek először megörültek nekik. Örömüket azonban, mint korait és tévesen előlegezettet, csakhamar visszavonták és hálát adtak az istennek, amikor megszabadultak a miskolczi 40-től.

A különitmény parancsnoka, az altiszt, csak ugy tudta a társaságot együtt tartani a vonaton, hogy azt igérte nekik: majd Miskolczra küldi le az uradalom az 50 koronákat.

Meg is érkeztek szerencsésen. A pénz azonban nem jött. A 40 gyanut fogott: Hátha a tizedes urnál van a pénz és magának akarja megtartani! Erre éjjel-nappal, maguk közül, felváltva állandóan két szuronyos őr kisérte a tizedest, akárhová ment. Szuronyok közt vitték fel a pótzászlóalj parancsnokságra is, ahol szintén az 50 koronákat követelték rajta.

Egy nap aztán a kerülettől — Kassáról — irás jött, hogy olyan altisztet keresnek, aki propagandacélokra alkalmas. Megtudta ezt a mi tizedesünk és könyörögve rohant fel a pótzászlóalj parancsnoksághoz:

— Ha Istent ismernek! küldjék őt el. Mert ha a világ végéig Miskolczon lesz, soha el nem marad, mellőle a két szuronyos bajtárs, akik a pénzüket féltik. Megigéri hogy ha még egyszer kite heti a lábát Miskolczról, soha feléje sem néz a városnak.

Elküldték. Nagynehezen megszökött a 40 elől és vonatra ült. De nem is jön ide soha többé, az az egy biztos.

Most már mi vagyónk az urak!

Szorosan nem tartozik ide az alábbi történet, de elmondjuk, mert ez is a forradalom első napjainak krónikáját egésziti ki.

Kitört a forradalom. Megalakultak mindenütt a rend- és a közbiztonság fentartására a nemzetőrségek. Ózdon is. Maga Faragó igazgató is a vállán fegyverrel teljesitett polgárőri szolgálatot az első napokban és ugy járt-kelt a gyártelepen.

Heti vásárról mennek haza a várkonyi asszonyok. Meglátja az egyik Faragó igazgatót fegyveresen és odaszól a másiknak:

— Lássa-é? Kitört a béke, aztán most meg mi lettőnk az urak, a Faragó meg bakter lett!

Nagy karácsonyi és ujévi vásár.

Férfi-, fiu- és gyermekruhákat, felöltőket

beszerzési áron alul kiárusit

Gábor Gusztáv

Széchenyi-u 137 szám.

Telefonálok a főpostán.

A főbejáratnál spanyolszerüen, hadi méltósággal csüng két hadi pokróc. A magyar Nemzeti Tanácsot szolgálják — amint látom — mert az ő védelme alatt csüngnek. Büszkén csüngnek. Ilyen büszkén a gyártójuk se csünghetne. Pedig neki több joga lenne arra, hogy csüngjön egy kicsit: nagyon durván gyártotta őket. No, mindegy. Megszoktuk őket és megbocsátunk nekik, hogy durvák. Hiszen igy születtek vagy igy fogantattak és aztán — hát próbáljanak lenni nem durvák! Hát próbáljanak lenni finomak! Ha van merszük, próbáljanak itt, a főpostán, finomak, simák lenni... Vagy ne próbáljanak. Ne próbáljanak, nem akarom egzisztenciájukat tönkre tenni. Éljenek szegények. Négy és fél év alatt szenvedtek, hát éljenek. Ne legyenek finomak. Legyenek durvák és éljenek szegény pokrócok, — mert ha finomak lesznek itt a főpostán, biztos elcsapják őket.

*

Az értékjegy árusitó ablaknál egy szőke hölgy kaján mosolylyal fogad.

— Kérem a telefonkönyvet. Milyet kér, vidékit? — Igen, vidékit. Ungvárt szeretném megkeresni. — Vidék nincs, Ungvár nincs. — Szent Isten, már ott is csehek vannak! — ezt csak elgondoltam, megkérdezni nem mertem, féltem az „igen“ választól (mit nőtől ritkán hall az ember: a nő mindig „nem“-et mond) Hangsulyozom, én most féltem az igen választól s szerényen, félve, csak annyit kérdeztem: miért, kérem? — Nincs, ellopták! — volt a rövid válasz. — Ellopták? Ez hallatlan, kérem! Ezt nem értem, igazán nem értem. Hogy lopták el, kik lopták el? — Ellopták. Slussz. Ha nem tetszik, menjen a főnökhöz. — Hát, bevallom kisasszony, ez nem tetszik. Nekem ez nem tetszik és — megyek a főnökhöz.

*

A főnöki előszobában két rozettás postatiszt fogadott. — Mi tetszik, kérem? — Megmondtam: mi nem tetszik. Neki sem tetszett. Kijelentettem, hogy én ezt nem értem. Ő nem jelentette ki, hogy ő sem érti, pedig ő sem értette. Bevonult a kisasszonyhoz felvilágositásért. Addig egy civil ur szórakoztatott. Erősen bizonyitgatta, hogy ő érti, ő teljesen megérti, hogy igenis ezt meg lehet érteni, hogy igen is meg lehet érteni, hogy a központban, a főpostán — nincs telefonkönyv. Ellopták, slussz. Én most se értem. Miért lopták el és ha már ellopták, miért nem rendeltek egy másikat? Vagy miért nincs a főpostán legalább két telefonkönyv? Nem értem. A szőke kiasszony azt mondta, hogy a multkor lopták el, a két rozettás meg mikor visszajött, azt mondta, hogy ma reggel lopták el. Nem értem. Lehet, hogy

értelmetlenebb vagyok, mint ők, mert — bevallom — nem értem. A telefonközpont aztán, állitólag kikereste a számot és kapcsolt. Kapcsolt délelőtt 10-től délután egyig. Lehet, tovább is, nem tudom, mert elutaztam. A szőke csoda 38 és feles kaján mosolya kisér utjaimon.

Bródy Endre, főhadnagy.

RENDŐRSÉGI HÍREK.

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus, ezen szavakkal köszöntök be hozzád, édes párom, Julcsa. Tudósitlak, hogy begyühetsz mán te is Emődről laknyi, mert lesz mán mód. Látod, mindig montam neked, hogy jól gyött nekünk ez a forradalom. Hejh! amikor mellláttam a mult hónapba, hogy a fókapitány ur piros pántlikát köt a kalapjára csukorba, oszt a mejjire is tesz egy piros kokárdát, mingyárást gondútam, hogy demán jó világot fogunk élni. Merhát tuttam, hogy se nem vőlegény a fókapitány ur, se nem vőfély, hanem bizonyosan aszt akarja megünnepelnyi, hogy kitört a szabaccság. Ha meg akkitört, akkor rólunk is fognak gondoskodni. Ezt meg mán sejditettem, hogy a fókapitány ur most mán mindig a Reisingerrel urral tart. Mindig együtt láttam őket kocsin, gyalogszerrel, villamoson. Eppedig aszt jelenti, hogy a fókapitány ur is cucilista lett, merhogy azok lettünk ám valamennyien oszt kis hija, hogy én is nem bizalmi férfi lettem, mer akkor egy tanácsba ültem vóna a fókapitány urral, oszt az én szavam éppen annyit érne, mint a zövé. De igy is jó van Julcsa, mer az a fő, hogy jó fizetést szavaztak meg.

Meg se merem neked irni Julcsa, mer meg azt hiszed, hogy loptam, raboltam, de ötszáz korona fizetésem van egy hónapra. Több, mint a Nagy Lajos tisztelendő urnak, de még annál is több, mint a Bartányi plébános urnak. Csak az a különbség, hogy most mán karhatalmi rendőrnek hinak. Nagy öröm ez Julcsa, most mán nem kell odahaza enned a szülejid kenyerit, begyöhetsz édes párom, oszt lakhatunk együtt, mer lesz mán mit apritani a tejbe. De a tejet ne vedd komolyan, mer az nincs, csak tejjegy van. Majd iszunk teát, ad a város rumot jó erőset, csak gyere mán.

Hogy mi ujság jár erre az ismerősök köszt? Hát a Nikli kapitány urat megválasztották fogalmazónak. A Kozslik kapitány ur meg nemzeti őr lett. A Halmaji kapitány ur lába időváltozást érez, mellátod, karácsonyra olyan hideg lesz, hogy még a varnyuk is magfagynak. Szén, abbizony kevés van a városházán. A Kopácsy kapitány ur egész nap bundában ül, a Balázs doktor ur meg — tudod, akiből soha harapófogóval se lehetett egy szót kihuzni — olyan hangos lett, hogy rá se ismernél. Velem is alá-

iratoit egy ivet, hogy aszongya lépjünk be a cuciálista pártba, merhogy most mindenkinek szint kell vallanyi, hogy hová akar tartozni. Tőlem is megkérdezte, hogy hová tartoztam eddig, mert az most mán nem számit. Tyüh! de megörültem neki, mer tudod, hogy a Borsodmegyei Takarékba tartoztam, meg a Nattakarékba, oszt ammost mind nem gilt. Mert most mán csak a városi közalkalmazottak szövetségébe tartozok, oszt ott még nekem fizetnek nem én nekik. Fene okos ember ez a Dávid ur, hogy eszt kitanálta! Csak azt csodálom, hogy nem lett belőle még nemzetiszinü tanácsos!?

Mit mongyak még neked Julcsa? Most csinájjuk a ruhalekvirálást, oszt akinek sok inge van, aszt elszedjük. Fene megette mán azt a közmondást, aki azt tartja, hogy akinek nem inge, ne vegye magára! Mer akinek aszt a sok ellekvirált inget adjuk, az jól tudja mind, hogy nem az ő inge, oszt mégis magára veszi.

Látod Julcsa, majd elfelejtettem a letisletnagyobb ujságot. A Schwarz főbiztos urból rendőrfelügyelő lett. Meg a többi biztos urakból is mind. No most mán lüttek annak a szólásnak is, hogy biztos csak a halál meg a Schwarz Árpád! Merhogy ü mán nem biztos. De azért nem lett gőgösebb egy cseppet se!

Most mán hagyom a zirást, mert ügyeletes vagyok oszt a posztra kell mennyi. Tudod, szeretnék mán én is szert tenni ekkis dicsőségre. Az Otrok koma tegnapelőtt éccaka is elcsipett két asszonyt, akik töméntelen fehérruhát loptak, oszt ugy megdicsérte az ujság, hogy na. Mér ne dicsérjenek meg engem is? Levelem vétele után gyere mingyár, de előbb pakold fel magad ekkis hazai élelemmel, mer mégis csak másizü az, mint ami itt eszik a ember. Ölel csókol hű férjed PESTA.

Drevey Miklósnál
mindennemü
HIDEG FELVÁGOTT és CSEMEGEÁRU
kapható.

Ferenczi B.
könyvkereskedése
MISKOLCZ
legjobb áron vásárol
MIKSZÁTH, JÓKAI, ARANY stb.
összes müveit, egyes müveket
es egész könyvtárakat.

Szinházi müsor: Pénteken: Három a kislány. Szombaton d. u. A tolvaj, este Médi. Vasárnap d. u. Szabinnők elrablása, este Pacsirta. Hétfő: A bájos ismeretlen. Kedd: délután 4 órai kezdettel János vitéz. Szerda délután Mágnás Miska, este Sztambul rózsája. Csütörtök délután Császárné, este Csárdáskirályné Péntek: Stuart Mária. Szombat: Pacsirta Vasárnap: Iglói diákok.

Hölgyeim! Aki a legdivatosabb fondolált alkalmi frizurát, hajmunkát és hajmosást akar, keresse fel a **Handelszmanné** hölgyfodrász termét Kazinczy-utca 6. sz. Ugyanott elsőrendü manikur.

Felelős szerkesztő és kiadó: SASSY CSABA
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Miskolcz, Széchenyi-utca 48., II. emelet.
Megjelenik minden pénteken.

Klein, Ludvig és Szelényi r.-t. könyvnyomdája Miskolcz.

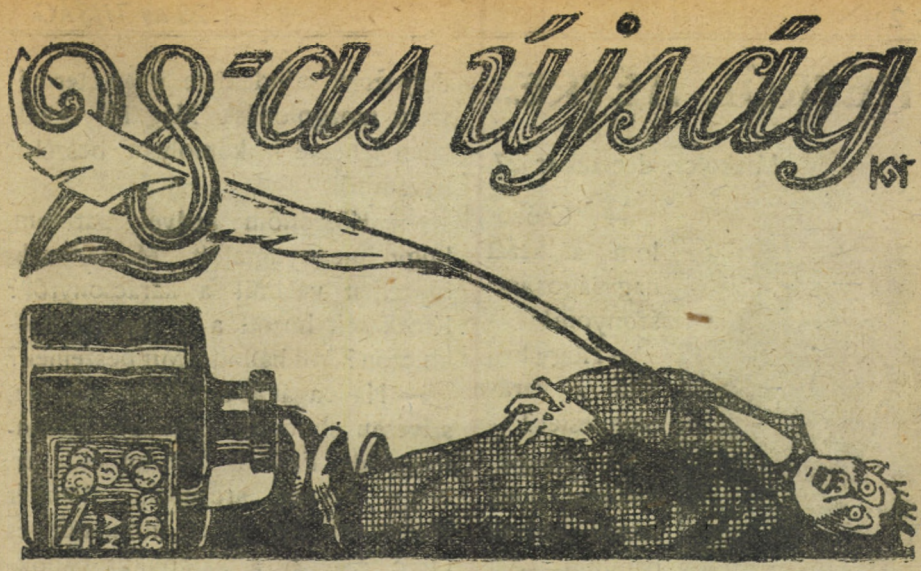

SASSY CSABA SZATIRIKUS RIPORTLAPJA

5. szám.

Miskolcz, 1918 December 28.

Hétről-hétre.
A hét eseményeinek szatirikus ismertetése.

A kuruc Tarnay és a labanc Tarnay.
— Ahogy a politika kivánja. —

Megyei hirek.
— Kritika a kormánybiztosjelöltekről. —

Verses nyilt levél a csehekhez.

A riporter álma.
— Miskolcz a cseh megszállás alatt. —

Kis emberek! Tömörüljetek!
— A kis emberek szervezkedéséről —

Riport a Török-tánciskolából.

Egy szám ára 80 fillér.

HÉTRŐL-HÉTRE.

Miskolcz, december 27.

— Csókolom a kezét nagyságos asszonyom!

— Hogy töltötte a karácsonyestét?

— Meglehetős izgalmak között kedves barátom. Azt beszélték a városban, hogy karácsonyestére pogrom készül, mert a sors szatirája szerint indokolt lett volna ugy-e a szeretet ünnepét a gyülölség ünnepévé tenni? Azt mondják, hogy amelyik lakásban nincs karácsonyfa, ott baj lesz. És ahol van, ott még nagyobb baj lesz. Elképzelheti, mekkora karácsonyfát állitottam a szent estére. Felért a plafonig. Aztán az összes szentképeket ebbe a szobába hordtam össze és ugy rettegtem egész este, hogy mi lesz. Bizony eljöhetett volna egy kicsit, hogy ne legyek olyan egyedül és ne féljek.

— Ha tudtam volna asszonyom, hogy maga — okos asszony létére — felül ilyen szóbeszédnek és csakugyan pogromtól tart, higyje el, felmentem volna magához. No de legalább belátta, hogy alaptalan volt a félelme és alaptalan minden szóbeszéd, ami pogromot fest a falra. Maga csak bizzon a miskolczi nemzetőrségben és a karhatalmi rendőrségben. Higyje el, azok megakadályoznak mindenféle ilyen természetü mozgolódást. Még ha egyáltalán lehetne is komolyan beszélni ilyesmiről.

— Köszönöm kedves barátom, hogy megnyugtatott. Most pedig beszéljen valamit a karácsonyról? Kinek mit hozott a — Jézuska Miskolczon? Mit hallott? Mit beszélnek?

— Ha magát az érdekli asszonyom, szivesen elmondom. Balogh Zoltánnak a dr. Fazekas Sándor és a dr. Nagy Ferenc arcképét, Allender Henriknek egy gráci útmutatót és Grác térképét, a katholikus papoknak: jegygyürüt, Pap Lajosnak képviselői kilátásokat, Balázs Fülöpnek Jókaynak az „Öreg ember nem vén ember" cimü regényét, a miskolczi gazdag embereknek önkéntesi pertlit a kabátjuk ujjára, hogy onnan is meglássák, kik az *önkéntes adózók*, Weiszlovits Samunak egy olyan óriási ostyát, amibe ő maga is belefér, dr. Hodobay Sándornak — dr. Funk Sándor arcképét, dr. Funk Sándornak — a városi bizalmiférfi testület szerencsekivánatait, a máv. üzletvezetőségnek — dr. Bruckner Dezső olajba festett arcképét, Vass Imrének egy zsákot a pénzügyőröktől ezzel a felirással: Addig üsd a Vast, mig meleg! Biber Józsefnek egy képet a jövőről (Vass Imre ajándéka) a következő ajánlással: Ma nekem, holnap neked! Filippinél találkozunk! Laci bácsinak elkeseredést ötért, Evva Ernőnek egy téglát a Miskolczi Téglagyár r.-tól, Frank Adolfnak magas felépitményü engedélyt hidépitésre az *Ellentétek* folyó áthidalására, Nagy Ferencnek

hosszu nadrágot, ami a „nagy fiuknak" illetékes, Koller Ferencnek egy táviratot a következő szöveggel: „Gyere vissza, minden meg van bocsátva — A hegedüd". A Radikális Párt miskolczi fiókjának a 9-ik tagsági jelentkezést, Duszik Lajosnak egy álarcot és egy meghivót a nizzai karneválra, Szentmihályi Gyulának, a fejmunkások tervbe vett elnökének tiszteletbeli tagságot a Miskolczi Borbély és Fodrász szövetségtől, mint az ipari fejmunkásoktól, Tarnay Gyulának albérlőket a lakásába, Ungár Mórnak egy sajtópert dr. Kürcz Jakabtól, a miskolczi bankoknak ultimátumot dr. Halmos Gézától, mint „kisrészvényestől", Xiffkovics Emilnek lakásrekvirálókat, a városi törvényhatósági bizottságnak — kitoló fánkot Groszmann Zsigától, a vármegyeháza nagytermének egy — szellőztető készüléket, László Miksának egy demizson szerednyei bort Zala Józseftől, a régi politikai rendszer embereinek: egy-egy palackkal a Léthe vizéből, Azlén Emilnek egy darab tiszaujlaki bajuszpedrőt, Kupferstein Dánielnek életveszélyes fenyegetéseket az „önkéntes adózóktól". Több karácsonyi ajándékról egyelőre nem tudok asszonyom.

— Mondja már kedves barátom viccel az a Bársony és Betnár ezekkel az apróhirdetésekkel? Egyik nap arra vállalkoznak, hogy a nehezen tojó tyukokból távolitják el a tojásokat, másnap a liba gégéjében felakadt kukoricaszem eltávolitására ajánlkoznak, harmadnap a mátyásmadarak nyelvét akarják felvágni, hogy beszélni tudjanak. Én bizony azt hittem, hogy viccelnek és szinte már kiváncsian vártam, hogy milyen lesz a negyedik és az ötödik hirdetésük.

— Komoly pedig az, asszonyom. Nem vicc, Muszáj olyan dolgokat hirdetniök, ami a legtöbbször előfordul, mert a békeidőkben szokásos rendes állatorvosi tanácsokért most nem igen járnak hozzájuk. Megélni pedig meg kell valahogy. Ha azonban csakugyan kiváncsi a következő hirdetésekre, szivesen elmondhatom magának, mert már beküldték a szövegét: Legközelebb vállalkoznak a görény szagtalanitására, a foltos hiénából a legujabb tisztitási módszerrel eltávolitják a foltokat, a pápaszemes kigyónak megigazitják a pápaszemét, a bus gerlicét megnevettetik, a fekete kutyát fehérre mossák, a pupos teve pupját leoperálják, a gyöngytyukból — a gyöngyhiányra való tekintettel — kiszedik a gyöngyöket, a krokodil könnyeit felszárítják, a vizilovat leszoktatják a vizben való tartózkodástól, az antilópot leszoktatják a lopásról, a kálvinista varjut áttéritik valamelyik tetszés szerinti vallásra, a vakondok szemét megoperálják, hogy lásson, a tüskésdisznó tüskéit lereszelik, hogy ne szurjon, a mosó medvét leszoktatják a mosásról, a harci kanári természetét békésre változtatják, a szarka farkának a teherbirását növelik, a mérgeskigyónak kihuzzák a méregfogát, a királytigrist köztársasági tigrissé szeliditik, a császármadár nevét belügyminiszteri engedélylyel

megváltoztatják, a fogolyt kiszabaditják, a nyul csontrendszerét foszforinjekciókkal megszilárditják, hogy ne nyuljon, a vaddisznót és a vadmacskát megszeliditik, a kecskének a szakállát megnyirják, a borjut leszoktatják az uj kapura való bámulástól, a sárgarigót divaszinre festik, a falusi libát leszoktatják a falusi szokásokról és a tinó tanitását — hogy ökör legyen belőle — elvállalják. Lássa, asszonyom, mi mindent el kell követni a mai világban, hogy megélhessenek. Nagyon nehéz az élet asszonyom. Ha ott lett volna a legutóbbi városi közgyülésen, hallhatta volna, hogy a polgármester miket mondott az élelmiszer-beszerzés nehézségeiről. De az a fő, asszonyom, hogy lesz elég babunk. Igy legalább kibabrálhatunk a megszálló csehekkel, akik láthatják majd, hogy Miskolczon nem csak ugy babra megy a játék. Bizony, asszonyom, Miskolcz még a maximális árakon felül is szivesen áldoz a hüvelyesekért. Bezzeg Bulyovszkyn meglátszik az idő. Ő a közgyülésen is ellenezte a maximális áron felüli beszerzést. Kijelentette a leghatározottabban, *hogy ő nem áldoz többé a hüvelyesekre.*

— Mondja már, igaz, hogy olyan sok disznója van a városnak?

— Fájdalom, igaz, asszonyom. És azért okoz most sok fejtörést és gondot a sok disznó, mert félő, hogy *prágai sonka* lesz belőlük. Szükség van most a sok disznóra, asszonyom, mert a város nyakába szakadt a vasutasok zsirellátása is.

— Miért? Hiszen ennek a szegény városnak ugyis a vasut szedte ki a zsirját eddig is.

— A jövőben is a vasut szedi ki, asszonyom. De szivesen adjuk nekik, mert most igen jó társaság ez a miskolczi vasutastársaság.

— Mondja kedves barátom, miért nem 31-re tűzték ki a törvényhatósági tagválasztásokat? Akkor stilszerűbb lett volna. A mentők — napján. Aktuális lehetett volna a jelszó, hogy: mentsük, ami menthető! És mondja? Mi baja van Fehér Ödönnek a balkezével, hogy fel van kötve?

— Valami lányért már megint tűzbe tette a kezét, asszonyom. Ugy, hogy meg kellett operálni. Kiszedték az egyik ujjának az egyik izét. És most nem érzi az izét. Még jó, hogy nem tudta a jobb keze, hogy mit csinál a bal keze. Igy legalább még a jobbal tud valamit csinálni és irhatja a cikkeit. Ez a szerencséje.

— Hát Neumannékkal mi van?

— Miért asszonyom?

— Olvastam, hogy a lengyelek megszállták *Héthársat.*

— Neumann Adolfot nem kell félteni, asszonyom. Visszaadja a kölcsönt és ő meg — mint héthársi,— megszállta a Lengyel házat. Ami most már az ő bankjáé.

— Mondja, kedves barátom, Borsodmegyén is keresztül fog huzódni a demarkációs vonal?

— Még nem ismerem a részleteket asszonyom. De ha legközelebb találkozunk, megmondom. Addig pedig csókolom a kezét!

— Viszontlátásra, kedves barátom!

Aiglon.

Az én utcámból.

*

A kuruc Tarnay és a labanc Tarnay.

Ahogy a politika kivánja.

Egykorú feljegyzések.

Miskolcz, dec. 27.

Mezőkövesdi dr. Tarnay Gyula nyug. főispán, udvari tanácsosról szól az alábbi történet. A mai világban sok minden megtörténhetik. Még az is, hogy Tarnay szociáldemokrata lesz. Erre az eshetőségre felkészülve közlöm az alábbi cikket, mely beszél önmagáért. És bemutatja a kuruc és a labanc Tarnayt. Hogy festett, amikor kuruc volt. És hogy, amikor labanc lett. Ha elolvassa, legalább maga is belátja majd, hogy nem jól festene rajta a világszabadság veres köntöse . . . Bizony, csak kilibbenne alóla a legelső alkalommal — ha netán uj szelek kezdenének fujdogálni — a fekete-sárga.

A kuruc Tarnayt a következő eset jellemzi.

1907 október 13-án a Borsod-Miskolczi Közművelődési és Muzeum Egyesület az ónodi országgyülés 200 éves évfordulója alkalmából emlékoszlopot állitott fel Ónodon, a község főterén.

A fehér kőből készült oszlop négy oldalán elhelyezett fekete márványtáblákba különféle felirásokat helyeztek el.

A feliratokat Miskolczi Simon János vármegyei allevéltárnok szövegezte meg. Az egyik oldalon ez a felirás volt olvasható:

— „Ennek a helynek a közelében, a körömi mezőn tartották eleink 1707 május 21-től julius 22-ig az ónodi országgyülést.

A saját királyaitól halálra sanyargatott nemzet itt mondotta ki elszakadását *méltatlan uraitól*, hogy hitének, szabadságának, becsületének és tüzhelyeinek védelmében semmi se gátolja."

. . . Akkor a koalició uralkodott Magyarországon. A hazafiság reneszszánszát várta mindenki. Magyarok voltunk. Keményszavuak osztrákellenesek, tulipántosok és szidtuk a németet és azt hittük, hogy ez már mindig ugy lesz.

Tarnay Gyula pedig belépett a függetlenségi pártba. Kuruc lett ő is. Helyeselte az emlékoszlop felirását ő is. Kardot kötött ő is és az ónodi emékünnepen — ugyis, mint a Közművelődési Egyesület elnöke — kuruc tűztől izzó, kuruc lelkesedéstől lobogó kuruc szavakkal, sallangos, busmagyar kifejezésekkel át meg átszőtt megnyitó beszédet tartott.

Ünnepelték is utána ugyancsak. Éljenezték, tapsolták, hogy micsoda egy kuruc legény lett ebből a Tar-

nayból a koalició alatt. Hja! Persze! A koalició alatt...

*

Aztán más idők jöttek. A koalició uralma letünt. Tisza István gróf hatalma soha nem látott fényben tükrözött fel. Labancvilágot éltünk. Igen, majd elfelejtettem megjegyezni, hogy Tarnay pedig belépett a Nemzeti Munkapártba. No ná! majd nem lépett be! Majd éppen ő nem lépett be!? De mennyire belépett...

Történetünk idejében már benne is volt nyakig. A városban pedig azt beszélték, hogy *udvari tanácsosság áll a házhoz*...

Ebben az időben azután az történt az ónodi emlékművel, hogy egyszerre csak összetört az egyik fekete márványtábla. Pont az tört össze, amelyikben az a kuruc felirás állott. Éretlen gyerekek keze törte e össze, vagy az istennyila ütött bele, bizony, azt már nem tudom... De elég az hozzá, hogy jelentették az alispánnak — ugy is, mint a Közművelődési Egyesület elnökének. — Ő pedig elhatározta, hogy helyreállittatja.

Egy délelőtt, éppen az előszobájában vártam, hogy bemehessek, amikor jött ki a szobájából az egyik vármegyei irnok. A kezében papirlap. Érdeklődtem, hogy mi az? Erre elmondta és megmutatta, hogy éppen most diktálta le az alispán az ónodi emlékmű összetört és most ujonnan megrendelt táblájának a felirását... Mert a napokban ismét rávésik.

Kérésemre egészen gyanutlanul hiszen nem tudhatta szegény, hogy ebből még kellemetlenség is származhatik a mindenható alispánra — megmutatta és engedte, hogy leirjam a Tarnay *uj szövegezését*... Mely a következő volt:

— „A sanyargatott nemzet itt mondotta ki elszakadását, hogy hitének, szabadságának, becsületének és tűzhelyeinek védelmében semmi se gátolja."

Az, hogy *„a saját királyaitól halálra sanyargatott,* kimaradt az uj szövegezésből. Valamint az is, hogy *méltatlan uraitól"* mondotta ki elszakadását a nemzet...

Ezeket a boldogult kuruc korában helyeselt erős kifelyezéseket, tulkurucos és talán Bécset bántó kitételeket ezuttal kihagyta a feliratból, a márványtáblaról, az ónodi emlékoszlopról az alispán. Hja! ekkor már nem a koalició járta! Munkapárti uralom volt Magyarországon és udvari tanácsosság állt a házhoz.

Igy festett a labanc Tarnay.

*

Ha ma rágondol nagy labancságára, Bécset félő, császárt szolgáló, fekete-sárga gondolkozására... Mit érezhet ez a kétféle Tarnay Gyula?

*

Hát érdemes volt az ónodi emlékoszlop szövegéből törölni a magyar elkeseredés, osztrák gyülölet mondotta igaz sorokat?

... Hát érdemes volt?

BELASITS FERENC
Miskolcz, Széchenyi-u. 56. sz.
: (Csabai villamos megálló.) :
Üveg-, porcellán-, diszmüáru-kereskedés,
modern képkeretezési vállalat.

MEGYEI HÍREK.

Miskolcz, decz. 26.

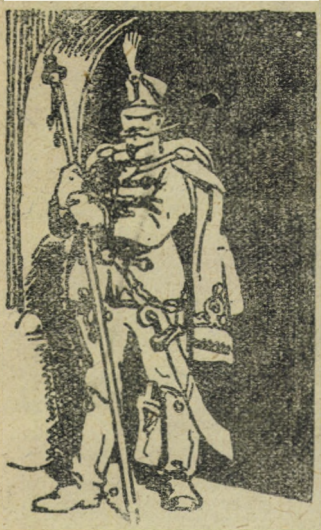

Kedves Bátyám,

örömmel közlöm veled, hogy a Jézuska mégis csak meghozta nekünk is a kormánybiztos-főispánunkat. Mit gondolsz, ki lesz az? Nem is sejted: Balogh Zoltán, a miskolczi h. rendőrfőkapitány. Ő a tizenegyedik jelölt erre az állásra. Előtte kilenc jelölt forgott a szőnyegen, ő azonban annyira nehéz sulyu, hogy alatta a szőnyeg meg sem tudott mozdulni és igy az övé lett a siker.

Az első jelölt — akiről annak idején a legtöbb szó esett Hosszufalussy Lajos volt. Azt mondják, hogy neki első sorban az volt a jogcime erre a kinevezésre, mert egy házban lakott Nagy Ferenccel. Hogy akkor mégis nem voltak annyira jó viszonyban egymással, annak az az oka, mert Hosszufalussy lakott az emeleten és igy mindig neki állt feljebb. Ezt pedig Nagy Ferenc nem türhette.

A második jelölt Bottlik Józsi volt. Ő meg minden alkalommal azt hangsulyozta, hogy csak ő tudna igazi népfőispán lenni, mert ő már békében is mindig daróczba járt. (Tibolddaróczba.)

Farkas Géza volt a harmadik jelölt. Azért jöhetett szóba, mert Békésbe való és ide is nem háborus, de békés főispánt kerestek.

A negyedik jelölt Reisinger Ferenc volt, aki azonban kitartott annak a régi magyar nótának az érvelése mellett, amelyik azt mondja, hogy: „Huncut a vármegye! Nem iszik belőle!" Ő tehát nem kért a borsodi főispánságból.

Patay Tibor volt az ötödik. Előkelő Davos-beli francia összeköttetései predesztinálták erre a méltóságra. Francia megszálló csapatokat vártak és azért volt fontos a francia nyelvtudás.

Maléter István volt a hatodik jelölt. Sárosba való. Innen gondolták azt, hogy Miskolczon otthonosan fogja magát érezni, mert ennyire még Sáros sem sáros.

Szóban volt még Deák Gyula is, mint a hetedik helyre benevezett. De aztán kisült, hogy ő nem irodeák. Meg aztán ő sem jobb a Deákné vásznánál. Semmivel sem megfelelőbb jelölt, mint a többi.

Nagy Barna volt a nyolcadik. Edelénybe való és ezért joggal tették fel róla, hogy majd megregulázza a hadi milliomosokat.

A kilencedik jelölt Farkas Gyula volt. Gondolták, hogy most jött

haza orosz fogságból, ott biztosan bolseviki lett. Ide való hát az ipartelepek élére.

A tizedik jelölt Karácsondy Józsi bácsi volt, aki nemrég tért haza a vöröskeresztes háboruból. Őt azért akarták, mert aktuális lett volna, hogy karácsonyra egy Karácsondyt nevezzenek ki

A tizenegyedik jelölt volt Zoltán. Mert belátták azt odafönt, hogy most egy igazi nagy emberre van szükség. Olyanra, akinek a legtöbb, legnagyobb sulya van a vármegyében. Aki nagy sulyt fektet a közigazgatásra s aki egyszersmind Tállyára való. A vármegyeháza tájára.

Igy lett Zoltán a vármegye főispán-kormánybiztosa.

Érdekes az is, kedves bátyám, hogy a borsodi kormánybiztosjelöltektől, amikor Budapestről visszajöttek, az utóbbi időben nem azt kérdezték, hogy: „Látta Fedák Sárit?!" A népszerü három kezdőbetü náluk azt jelentette, hogy: „Látta Fazekas Sándort?!" Aminek a magyarázata az, hogy a borsodi főispán-kormánybiztos-jelöltekkel állandóan dr. Fazekas Sándor miniszteri tanácsos tárgyalt.

Mit irjak még Magának, kedves bátyám? Ha csak azt nem, hogy Tarnay Miklós még sem megy vissza Csátra. A közélelmezési minisztériumba megy. Azt mondják, valóságos kapacitás közélelmezési kérdésekben ez a fiu és idehaza csak azért nem tudott érvényesülni, mert ő rá is állt az a közmondás, hogy senki sem lehet próféta a maga hazájában. Még a próféta fia sem.

A megyegyülésre bejön, ugy-e, kedves Bátyám?! No, akkor azután majd eldiskurálgatunk egy kicsit a világ folyásáról.

Addig is rokoni szeretettel öleli öccse *PALI.*

A riporter álma.

— Miskolcz a cseh megszállás alatt. —

Miskolcz, dec. 27

Riporterünk ma nem jött be a szerkesztőségbe. Helyette boritékot találtunk a szerkesztőség asztalán melyben a következő riport volt:

Miskolcz, 1919 jan. 25.

...A Miskolczot megszálló cseh-reguláris csapatok ma délelőtt vonultak be Miskolczra. Egy részök a Tiszai-pályaudvaron érkezett Kassa felől, a másik csapat pedig Gömör felől jött és a gömöri pályaudvaron vagonirozott ki.

Az állomáson Csonthó Dezső tanácsnok kenyérrel és sóval várta a cseh-megszálló csapat parancsnokát, akinek szemmel láthatólag jól esett a behódolásnak ez az ősi szimboluma, csupán azt jegyezte meg, hogy miért nem tették inkább a kenyeret a sóba, mert igy sótalan.

A rendőrség részéről Halmay Gyula főkapitányhelyettes jelentkezett, aki csuzára hivatkozva kérte a cseh parancsnokot, engedje meg neki a kocsinvaló járás-kelést, mert más-

képpen nem tudja nyomon követni a rohanó eseményeket.

Dr. Silbiger Bertalan egy üveg városi borovicskát ajánlott fel a cseh-kapitánynak, aki kedvesen köszönte meg a figyelmet és megjegyezte, hogy ő is mindig ilyen Kárpáti hajszeszt használt fejmosáshoz, mint ez a városi borovicska. Majd ide utasitja a vásárolni szándékozó cseh-borbélyokat is. A városba vonuló csapatok elsősorban a városházát szállták meg, ahol Szentpáli István polgármestertől átvették a város pecsétjét. Mikor azonban megtudták, hogy pecsétviasz ugy sincs hozzá, nála hagyták.

A város cseh-kormánybiztosává az öreg Hradil Vincét, a jónevű miskolczi festőt nevezték ki, a lakosság általános megelégedésére. Hradil bácsit évtizedek óta az egész város ösmeri és szereti, az ő kinevezése a jövő megértés biztos panorámáját festi szemeink elé.

A megszálló cseh-csapatok parancsnoka ezután kijelentette, hogy felsőbb parancsra 24 miskolczi polgárt kénytelen Csehországba küldeni tuszokul. Meg van ugyan győződve, hogy Miskolczon amugy is tökéletes lesz a rend és az életbiztonság, mégis a cseh csapatok nyugalma és életbiztonsága megkivánja, hogy érettük 24 miskolczi előkelő polgár feleljen és vállalja a legszemélyesebb és legmesszebbmenő garanciát.

Peiker Béla főszámvevő javaslatára a 24 tusz nevét a következőkben állapitották meg: Bloch Ármin, Fodor Jenő, Győri Ödön, dr. Halmos Géza, Koós Samu, dr. Kormos Géza, Kupferstein Dániel, dr. Kürcz Jakab, Lichtenstein László, Mandula Mór, Munk Samu, Neumann Adolf, Pap Kázmér, Pollák Lajos, dr. Rácz György, Rosenberg Gyula, dr. Silbiger Bertalan, dr. Tarnay Gyula, Ungár Mór, Warga Jakab, Weidlich Pál, Weiszlovits Samu, Wilhelm Hermann és Xiffkovics Emil.

Megható, lelkettépő jelenet volt amikor a városházára idézett polgároknak tudomására hozták, hogy a város érdekében mekkora áldozatot kiván tőlük a lakosság... És hogy a város jövője, boldogulása és biztonsága érdekében ezt az áldozatot tőlük, a közügyek szereplő alakjaitól, akik egész életükben sem szüntek meg soha a város javáért munkálkodni, most is elvárja a város közönsége.

Nagy lélekre, sok önuralomra hősies önfeláldozásra és mártiromságra valló elhatározással törődtek bele a változhatatlanba, városunk közéletének nemes vezéralakjai. Csak egy. Halmos Géza sóhajtott fel keserűen, dezignáltan:

— És épen most! A bankközgyűlések idején! Ki fog most a kisrészvényesek érdekében felszólalni . . . Ki lesz a szavazatszedő bizottságok elnöke? . . . Ki fogja hitelesiteni a jegyzőkönyveket?!

Az öreg Győri Ödön az ő kedves, szelid humorával jegyezte meg:

— Én nem bánom! Én elmegyek . . . De jőjjön Halmos is. Te is fiam Brutus.

Ezután meleg alsó ruháért és prémes kabátókért küldtek haza a

túszok családjaihoz. — Majd a 24 előkelő polgár, a polgármesterrel és a megszálló csapatok parancsnokával a Korona-szállodába ment el búcsúebédre . . .

Délután 5 órakor különvonat vitte el a miskolczi túszokat, akik szomoruan sóhajtottak fel az állomás épülete alól kirobogó vonat ablakaiban: Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túszok! Hisszük, hogy egy-két hónap mulva, mikor Versailles-ban aláirják a béke jegyzőkönyvét, hazajöhetnek a miskolczi tuszok is, akiknek nevét, tettét, nemes elszántságát márványba vésve fogja megörökiteni az utókor részére, hálás városunk.

*

A riport elolvasásakor toppant be a szerkesztőségbe munkatársunk — akinek szerkesztőnk szemrehányóan jegyezte meg:

— Már megint link riportot hozott. Hiszen Miskolcz megszállásáról egyelőre szó sincs! Mi lelte magát, hogy ilyeneket ir? Jósnak csapott föl? Rémhirterjesztőnek?!

— Kérem szerkesztő ur, ez nem riport! Ez nem egy esemény. Ez egy álom volt. Álmodtam. — Akkor mit akar itt vele. Vigye az álmoskönyvbe, ott majd megfejtik.

Hosszas kérésére az álombeli riportnak mégis helyet szoritottunk azzal a megjegyzéssel, hogy:

— Kellemetlen egy álom.

Legizlésesebb
ujévi ajándékok
Forgács illatszertárában
– Széchenyi-utca 62. — szerezhetők be.

Verses nyilt levél a csehekhez.

Miskolcz, decz. 26.

Mondja, kedves Klofác, Kramarz,
Mondja, kedves Massaryk?
Igaz-e, hogy nem mennek el,
Csak a demark. vonalig?
gaz-e, hogy Kassa alatt
Szándékoznak telelni?
És erre a kérdésemre
Nem kivánnak felelni.

Igaz-e, hogy rövidesen
Bevonulnak Batyiba?
És ami jót ott találnak,
Beteszik a batyuba?
Igaz-e, hogy lemondóan
Megállnak majd Feleden,
S nem várják a biztatásunk:
Maradj ott a heleden!

Igaz-e, hogy az Avasra
Önök nem kivánczsiak?
S ha eljönnek, nem jönnének
Csupán a pincék miatt?
Igaz-e, hogy a máséhoz
Nem nyulnak hozzá soha?
Igaz-e, hogy ebben rejlik
Népszerűségük oka?

Igaz-e, hogy nem nyulik ugy
A gummival szőtt fonal,
Mint önöknél nyulik most a
Demarkációs vonal?
Igaz-e, hogy Miskovecre
A foguk sohase fájt?
Igaz-e, hogy térképről sem
Ösmerik önök e tájt?

Mondja, kedves Klofác, Kramarz,
Mondja, kedves Massaryk?

Önöktől az ember itten
Biztonságban alhatik?
Egy szép napon nem szállják meg
Hirtelen a Gömörit?
Hová a máv. mindenfélét
Raktárakba tömörit?

Nem sértődnek-e meg rajta,
Ha majd azt mondja Zajác:
— Igen tisztelt cseh polgártárs,
A szivemmel, hejh! ne jácc!
Mondja, kedves Klofác, Kramarz,
Mondja, kedves Massaryk?!
Indokolt-e, ha az ember
Miskolczon is be—hajit?....

— — — — — — — —
— — — — — — — —

Nagy bújába, bánatába
Egy liter bort behajit?

Avas.

Nagy ujévi vásár!

Ruhakelmék, selymek és kész női fehérneműek.
1918 december 31-ig
mindennemü maradékok
fele árban.
Külön ez időre „UJÉVI VÁSÁR" megjelöléssel
tegethof, fekete és szines kelmék saját áron alul
Rosenberg Gyula és Testvére cégnél.

Kis emberek! Tömörüljetek!

— Riport a kisemberek szervezkedéséről. —

Miskolcz, dec. 26.

A világ uj jelszavakkal van tele. A kisemberek, az apró egziszten-ciák érvényesülésének gondolatával. A legszebb perspektivák nyilnak a kisemberek előtt, akiket eddig észre sem vettek, elnyomtak, mellőztek, félretaszitottak, háttérbe szoritottak. A kisemberek megértették az idők hivó szózatát és — mint mindenütt — Miskolczon is tömörülni akarnak, hogy egységes szervezetben találja őket az elkövetkező időknek minden eshetősége.

A kisemberek szervezkedő gyüléséről alábbi tudósitásunk számol be:

Karácsony másodnapján, délután öt órakor tartotta alakuló gyűlését a miskolczi kisemberek szabadszervezete a városháza nagytermében. A kisemberek már félöt után kezdtek gyülekezni a nagyteremben, melynek arányaihoz képest annál élénkebbnek látszott a különbség, mely a kisemberek rovására és hátrányára jelentkezett. Valamennyien nagy bottal jöttek, melybe ez a jelszó volt bevésve:

— Kisember nagy bottal jár.

A megjelentek soraiban láttuk Fodor Béla táblabirót, ott volt Vonga László, Hochmann Jakab, Héthy Ferenc, Klein Samu, Gálffy Ignác, Weisz Henrik, Weisz Náthán, Fodor Gyula, Glósz Károly, Édes Antal, Vadnay László, Gondos Sándor, Zsupán László főgimn. tanár, Keresztes István zeneisk. tanár, Vad-

nay József ügyvéd, László Adolf, dr. Singer Henrik, Domán József, Tóth József végrehajtó, Groszmann Jágó, Pál Zoltán, Weisz Vilmos, Krausz Lajos, Feldenblüh Dánielt Gánóczy István és Hegyesi Jenő.

Az értekezletet az összehivók nevében Vonga László nyitotta meg, aki élénk szavakkal hangsulyozta a kisemberek tömörülésének szükségét. Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Kicsi a bors, de — erős!

Több felszólalás hangzott még el, mely után a következő határozati javaslatot szövegezték meg, melyet egy küldöttség fog a kormánynak átadni:

— A miskolczi kisemberek szabadszervezete magát megalakultnak jelenti ki.

— Tagjai sorába csak azokat veszi fel, akik 150 centiméternél kisebbek.

— Ha valamelyik tag időközben megnő köteles a szabadszervezetből kilépni.

— Ha valakinek megnyulik az orra, az nem számit a testmagassághoz.

— A kisemberek követelik a parlamentben való megfelelő képviseletüket.

— Követelik, hogy a nők éppen annyiba vegyék őket is, mint egy nagyot.

— Követelik a magas cipősarok árának maximálását.

— Tiltakoznak ellene, hogy országos vásárokon a törpéket, mint „világcsudát" mutogassák.

— Követelik a vasuton a féláru jegyeknek részükre való kiszolgáltatását.

A gyülést befejezése előtt egy csaknem kinos incidens zavarta meg. A kisemberek soraiban egyszer csak feltünt dr. Tarnay Gyula, aki hangosan követelte, hogy vegyék fel a szabadszervezet tagjai közé.

— Kérem! Én most olyan kicsi lettem! De olyan kicsi! Egész bátran felvehetnek az urak!

Az elnöklő Vonga László azután megmagyarázta neki, hogy az lehetetlen, mert a testmagassága legalább is 172 centiméter. A politikai és társadalmi kicsiség itt nem számithat, mert akkor ugyanezen a cimen a város és vármegye legalább száz nemrégen még „nagyfiu" kitünősége kérhetné az egyesületbe való felvételét.

A határozati javaslatot rendkivüli lelkesedéssel fogadták a kisemberek, akik a következő forradalmi dal hangjai mellett oszlottak szét:

Kicsi vagyok én,
Majd megnövök én...
Mint a tüdő a fazékban:
Kidagadok én.

„EMKE"
nagy cabaret
Naponta este fél 8 órai kezdettel fővárosi művészek és művésznők közreműködésével elsőrendü
nagy cabaret előadás.
Előadás után POCZOK GYULA teljes zenekarával hangversenyez.
Meleg konyha! Figyelmes kiszolgálás!
KLEIN MÓR kávés NÁDASI KÁROLY igazgató

RIPORT

Török mester tánciskolájából.

Mamák télikendőben. — A köpködő bakák. — Idill a sarokban. Török mester elhanyagolja tanitványait. — Tessék beszállni... Megszöktem a táncosnőmtől.

Miskolcz, dec. 15.

Levél érkezett a szerkesztőségünkbe. Egy katona névtelenül annak a közlésére kért fel bennünket, hogy ő mennyire csalódott Miskolczban. Szegény, három és fél évig a harctéren volt, most végre megszabadult, haza jött a kedves 28-as városba és első dolga volt, hogy felkeresse Török mester tánciskoláját. A vitéz ur egészen kiábrándult Miskolczból. Azt irja, „hogy a hires Török Ignác-féle táncolda lezüllt, mióta utoljára látta. Inasgyerekek is járnak oda és olyan szurtosak, hogy a hölgyek ruháját valósággal összepiszkoljak." Igy ir a vitéz ur és nagybecsü figyelmünkbe ajánlja, hálás köszönettel, hogy szerkesszük ezt ki Török urra. Hadd tudja meg, mi az igazság...

Ellátogattunk a Török mester tánciskolájába. Felmentünk a Korona nagytermébe, itt van ideiglenesen a tánciskola.

Az oldalsó ajtón bekerültünk a nagyterembe. Mindjárt az ajtónál Török mester állta el az utat.

— Van szerencsém, tessék beljebb, csak két korona... Tessék, tessék — mondja. Kezembe nyom egy kék blokkot és kifizetteti a belépődijat, a két koronát. Látja, hogy milyen savanyuan nézek rá.

— Tetszik talán almát is parancsolni?! A kassza mellett az asztalon alma is van. Kinál. Egy korona egy darab. Ej, ej, hát igy megsarcolják a szegény embert, ha táncolni akar. Még be sem léptem és már három koronámba került. Megállapitottam, hogy jó üzletember a Török. Milyen szép a neve a mesternek: „Török". Aki az üzletének nagyszerü menetét látja, azt kell hinnie, hogy ő az a Török, akinek a szerencséje örök.

Benn voltam. A kabátom gallérját felhajtottam. Brrr. Hideg van. Nem fütenek. Majd megfagytam.

Megvigasztalódtam. Nem csak én dideregtem. Körben a fal mellett mamák ültek, szintén fáztak. Dideregtek, fagyosan bujtak össze. Téli kendőben ültek a székeken. Szegények, ezek a mamák ugy fáztak, hogy megsajnáltam őket. A lányaik is mellettük üldögéltek. Hatalmas berliner kendőt vetettek a nyakukba. Hátul a pódiumon egy zongora áll hivalkodóan. Olyan kérkedve, mintha legalább is valami hangverseny-zongora lenne. Winkelmann Bösendorfer vagy Fhrbar. Pedig később meg tudam, hogy egy rozoga, recse-

gős, falshangu és lehangolt alkotmány. Előtte egy fekete szem üveges zongorista fészkelődött. Most rá kezdett a zongorista. A sarokban megmozdultak a férfiak. A táncosok. Mindnek szépen, gondosan van fésülve a haja. Szinte fénylik a pomádétól a legtöbbnek a frizurája. Sok a civil. Köztük itt-ott tiszta uniformisban bakák. Mulatnak, ormótlan bakkancsaikkal fürgén mozognak a sima parketten. Az egyik baka összesug a többivel, aztán felfutott a karzatra. A társa a fal alá hivta a többieket. És a fenti baka jóizüen leköpött a társaságra. A lenti társaságból az, akit leköpött, szégyenkezve letörülte a sapkáját. A többiek kiröhögték.

A zongorista egy valcerbe kezdett. A bakák hirtelen elcsendesedtek, a hölgyekhez rohantak. A hölgyek ledobták magukról a téli kendőt, a szines, kivágott, nyári ruhák előtünnek. Piros, kék, zöld és fehér szinek rajzanak a teremben. Táncolnak.

A párok körüllengenek. Az egyik nekem jön.

— Menjen el az utból — kiált rám egy gallér nélküli ur. Elmentem az utból. Egész megijedtem, ugfy rám kiáltott a lovag. Imponálni akart a táncosnőjének.

A táncosok közül egy bicegő ur tünt fel nekem. Biceg és mégis táncol. És hozzá meglepően forog. Csak az egyik lábával hangsulyozza kissé erősebben a lépéseket. Megvetően lenéz mindenkit. Mintha rövidlátó lenne. Egészen átöleli a táncosnőjét. Egy katona átkérte a hölgyét. Megbillenti a fejét, megfordul s szó nélkül otthagyta. A hütlen. Minden nőt megnézett, a legszebbet kiválasztotta és átkérte. Rémes volt a hölgy kinlódását nézni. Szegény, látni lehetett, hogy nem smakkol a táncosa. A zongora elhallgatott. Az urak helyre kisérték a hölgyeket és a kendős mamák előtt egyszerüen elengedték és a táncos urak hangtalanul ellibbentek.

Török mestert figyeltem.

A Mester ezen az estén elhanyagolta a tánctanitást. A táncolók felé sem nézett, egész este csak a forintokat szedte, meg a koronás almákat kinálta az ártatlan belépőknek. A szünet alatt a táncosnők mind almát ettek. Ugy látszik, protekciót kértek Török mestertől.

Elvetődtem az egyik sarokba. Itt egy szerény idillt zavartam meg. Egy táncosnő pityergett. És egy szőke haju, lobogós nyakkendőjü ur, a táncosa, vállvonogatva vigasztalta:

— Nem vettelek észre. Ilával is kell táncolni. Azt hittem, te is táncolsz.

— Nem igaz. Egész este Veres Ilával táncolsz. Hagyj békét. Hozzám se szólj többet...

A szőke ur vállat vont, otthagyta a pityergő hölgyet. Da-

cosan felkért egy másik kisasszonyt. Büszkén karon fogva sétált körül vele a teremben.

...Török mesterhez mentem.

— Miért nem táncol? — kérdezte. Nem mertem megmondani, hogy miért. A mester karonfogott. Egy árván szomorkodó hölgyhöz vitt. Bemutatott neki és ott hagyott. A hölgy karját a karomba füzte. A kisasszony szivesen csimpeszkedett belém. Én kétségbeesetten védekeztem. Azt mondtam a kisasszonynak, hogy elfelejtettem táncolni. Nem tudok táncolni, meg, hogy roszszul vagyok, pardon, egy pillanatra, egy barátomnak szólok csak, mindjárt visszajövök...

Nem is tudom, milyen hazugsággal szöktem meg tőle... Mert azt szégyeltem volna bevallani, hogy nem tudok táncolni...

Soltész Imre.

Ujévi édességek,
cukorkák, cukrozott gyümölcsök, gyümölcsizek, jamek, málna- és citromszörp stb. eredeti árban kapható a
MAGYAR KERESKEDELMI VÁLLALAT
(Miskolcz, Széchenyi-u. 4., Koronával szemben, ujonnan berendezett konzerv- és csemegeosztályában.

A városi tisztviselők szövetkezetében
utalvány nélkül korlátlan mennyiségben
női szövetek, selymek, bársony kelmék, szövet és selyem fejkendők, grenadinok a napi áraknál jóval alacsonyabb árban
kaphatók.
Vásárlási idő naponként reggel 8—12-ig, délután 2-től fél 5-ig.

Drevey Miklósnál
mindennemü
HIDEG FELVÁGOTT és CSEMEGEÁRU
kapható.

Nagy ujévi vásár
Gönczi Sándor
órás és ékszerésznél
Széchenyi-u. 145. Telefon: 2-32.

Feltétlen bizalommal
fordulhat a
FELSŐMAGYARORSZÁGI
VILLANYSZERELŐ
és MŰSZAKI VÁLLALAT-hoz
minden e szakmába vágó munkálatokkal.
Szerelési anyagok, izzó lámpák és zseblámpaelemek.
MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 9.
Telefon: 3—79.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat d. u.: Dolovai nábob leánya. Este: Pacsirta.
Vasárnap d. u.: Csárdáskirálynő. Este: Iglói diákok.
Hétfő: Három a kislány.
Kedd d. u.: Nebántsvirág. Este: Szilveszteri kabaré.
Szerda: Pacsirta.
Csütörtök: Románc.
Péntek: Bájos ismeretlen.
Szombat: Heidelbergi diákélet
Vasárnap: Sárga csikó.

— **Iglói diákok,** Farkas Imre kitünő operettéje, vasárnap este kerül szinre.

A közlemények átvételét csak a forrás megnevezésével engedi meg a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő és kiadó: SASSY CSABA
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Miskolcz, Széchenyi-utca 48., II emelet.
Megjelenik minden pénteken.

Valódi lószőr CIPŐFŰZŐ párja 1 korona Radványinál.

Hölgyeim! Aki a legdivatosabb ondolált alkalmi frizurát, hajmunkát és hajmosást akar, keresse fel a **Handelszmanné** hölgyfodrász termét Kazinczy-utca 6. sz. Ugyanott elsőrendű manikür.

Nagy ujévi vásár!
Férfi-, fiu- és gyermekruhákat, felöltőket beszerzési áron alul kiárusit
Gábor Gusztáv
Széchenyi-u. 137. szám.

Ferenczi B.
könyvkereskedése
MISKOLCZ
legjobb áron vásárol
MIKSZÁTH, JÓKAI, ARANY stb. összes müvelt, egyes müveket és egész könyvtárakat.

FEKETE BERTALAN utóda
DEMETER ERNŐ
épület- és műlakatos
ARANY JÁNOS-u. 154. sz.
Elvállal mindennemü épület- és műlakatos munkákat, ugysz ntén javitásokat szakszerüen eszközöl.
— **TELEFON 615** —

Klein, Ludvig és Szelényi r.-t. könyvnyomdája Miskolcz.